

# Befolkningens interesse for og syn på forskning

23100586  
August 2023



# Dokumentasjon

## Om undersøkelsen

- På oppdrag fra Norges Forskningsråd gjennomfører Kantar Public en spørreundersøkelse blant befolkningen i Norge om ulike tema knyttet til tillit til og syn på forskning.
- De foregående målingene ble gjennomført i henholdsvis april, juni og november 2019, samt mars, april, mai, juni, september, to ganger i november og en gang i desember 2020. I 2021 og 2022 er målingen gjennomført i januar, april, august og desember. I 2023 er det foreløpig gjennomført to målinger i april og sist nå i august.

## Metode

- Undersøkelsen er gjennomført som en webundersøkelse på Kantar sitt internettpanel, GallupPanelet, i perioden fra 16/08 til 20/08 2023.

## Antall intervju og svar%

- Undersøkelsen ble sendt ut til totalt 3.894 personer. Totalt svarte 1177 personer, noe som gir en responsrate på 30%.

## Utvalg og målgruppe

- Målgruppen var innbyggere i Norge i alderen 18+ år.

## Vekting

- Resultatene er vektet i henhold til befolkningsstatistikk fra SSB for kjønn, geografi, alder og utdanning. Nettoutvalget er overrepresentert blant høyt utdannede og innbyggere i alderen 45+ år. Dette korrigeres av vekten.

## Ansvar

- Rådgiver Tuva Bjerkebakke i Kantar Public hadde ansvaret for gjennomføring og rapportering av undersøkelsen.
- Kontaktperson i Norges Forskningsråd var spesialrådgiver samfunnsdialog og media, Gunnar Bolstad.

# Feilmarginer og signifikante forskjeller

Det vil alltid knytte seg en viss usikkerhet til resultatene når vi spør et utvalg, av befolkningen. Denne usikkerheten, eller feilmarginen, kan beregnes statistisk. Et sentralt mål i denne sammenhengen er standardavviket. Standardavviket beregnes ut fra hvor mye hver enkelt enhet avviker fra gjennomsnittet for alle enhetene i undersøkelsen når det gjelder den egenskapen vi ønsker å måle. Med utgangspunkt i standardavviket kan vi beregne feilmarginen for det aktuelle resultatet.

Fastsettelsen av feilmarginen vil også avhenge av hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Det vanlige er å angi feilmarginer basert på 95% sannsynlighet. Dette betyr at hvis vi hadde 100 forskjellige uavhengige utvalg, ville resultatet ligge innenfor de feilmarginene vi oppgir i minst 95 av de 100 undersøkelsene. Det vil igjen si at det bare er 5% sannsynlighet for at den faktiske fordelingen i befolkningen ikke ligger innenfor de oppgitte feilmarginene.

Feilmarginene i tabeller uttrykkes i poeng. Hvis vi for eksempel har funnet at 60% i et utvalg på 1000 innbyggere er enige i en påstand, gir dette en feilmargin på +/- 3,1%poeng.

Det er det da med 95% sannsynlighet et sted mellom 56,9 og 63,1% av innbyggerne er enige i påstanden, men det mest sannsynlige resultatet er 60%.

Dersom vi kun har intervjuet 50 personer, og 60% er enige i påstanden, vil feilmarginene være på hele +/- 14%poeng. I dette tilfellet kan vi ikke være «helt sikre» (95% sikre) på at flertallet av innbyggerne er enige i påstanden.

Tabellen på neste side kan brukes som et hjelpemiddel ved tolkningen av resultatene. Tabellen er basert på såkalte «uendelighets-univers», der populasjonen er 10 ganger eller mer det antall intervju som foreligger.



## Feilmarginer og signifikante forskjeller

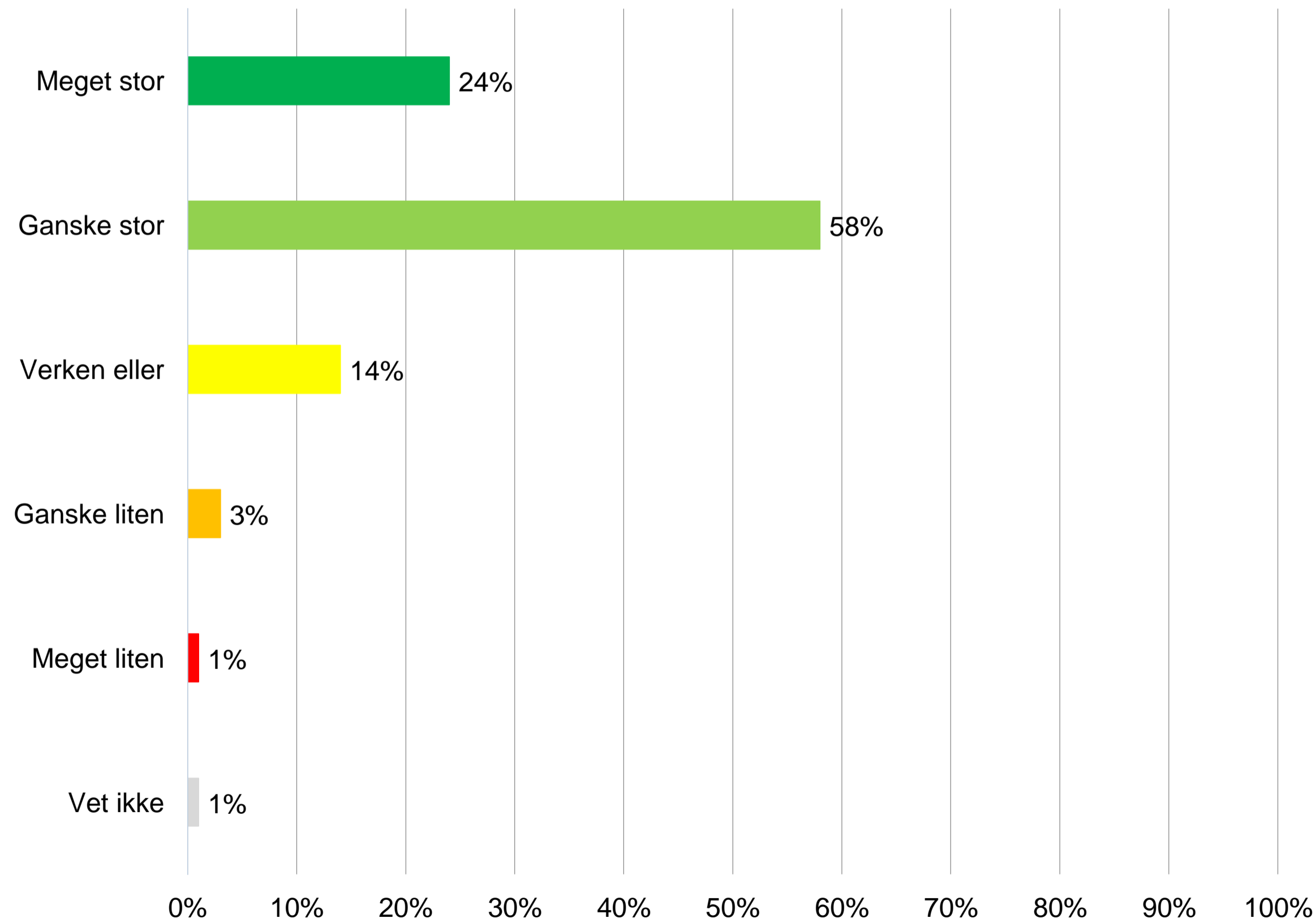
Tabell: Feilmarginer i uendelighetsunivers							
<b>Størrelsen på feilmarginen i +/- prosentpoeng</b>							
Antall enheter/Svar	50(50) %	40(60) %	30(70) %	25 (25) %	20(80) %	10(90) %	5(95) %
50	14,3	14,0	13,1	12,4	11,4	8,6	6,2
100	10,1	9,8	9,2	8,7	8,0	6,0	4,4
200	7,1	6,9	6,5	6,1	5,7	4,3	3,1
400	5,0	4,9	4,6	4,3	4,0	3,0	2,2
500	4,5	4,4	4,1	3,9	3,6	2,7	2,0
600	4,1	4,0	3,7	3,5	3,3	2,5	1,8
1000	3,2	3,1	2,9	2,7	2,5	1,9	1,4
1500	2,6	2,5	2,4	2,2	2,1	1,5	1,1
2500	2,0	2,0	1,8	1,7	1,6	1,2	0,9

# Tillit til forskning og forskere

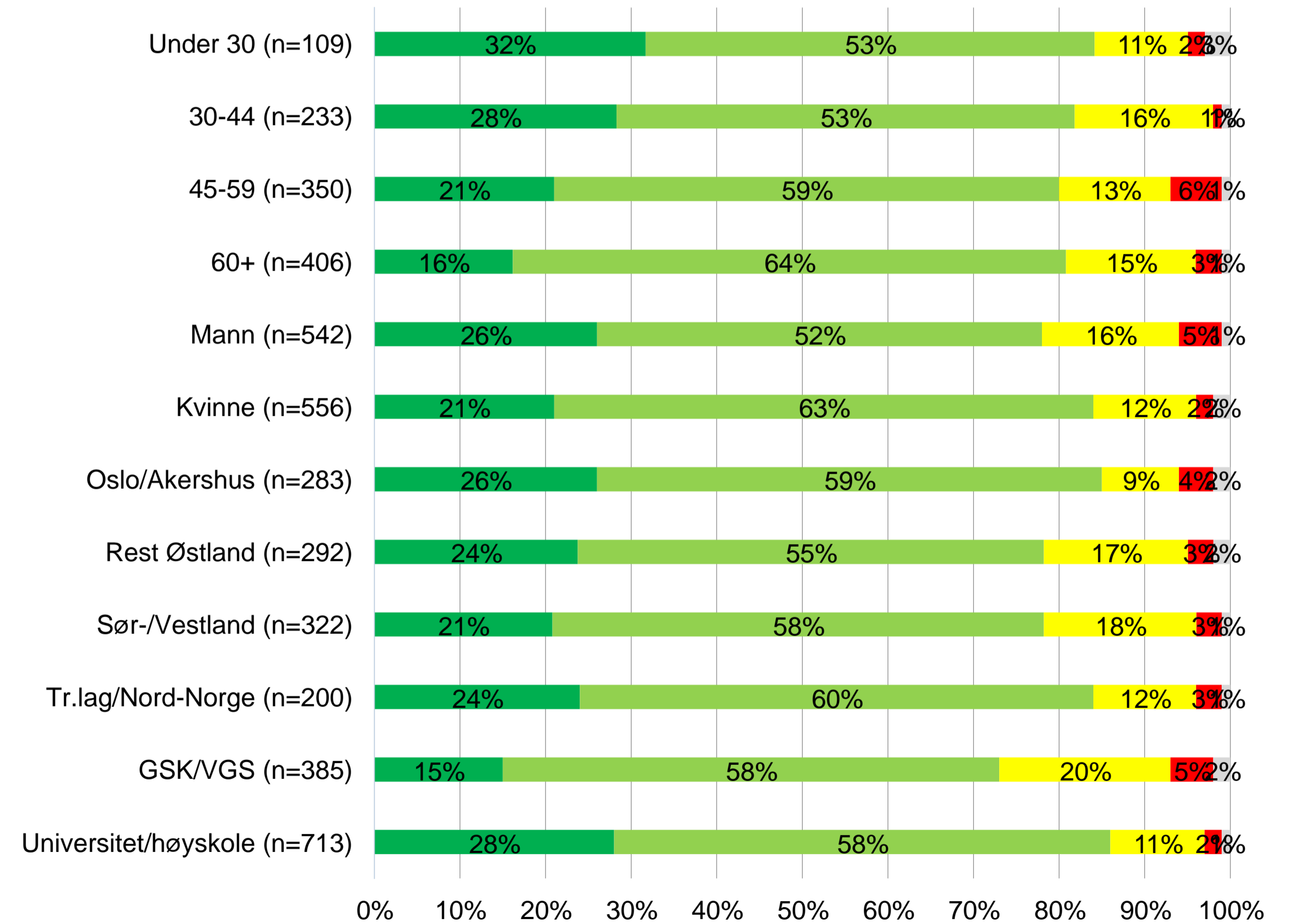


# Tillit til forskning

(n=1 098)



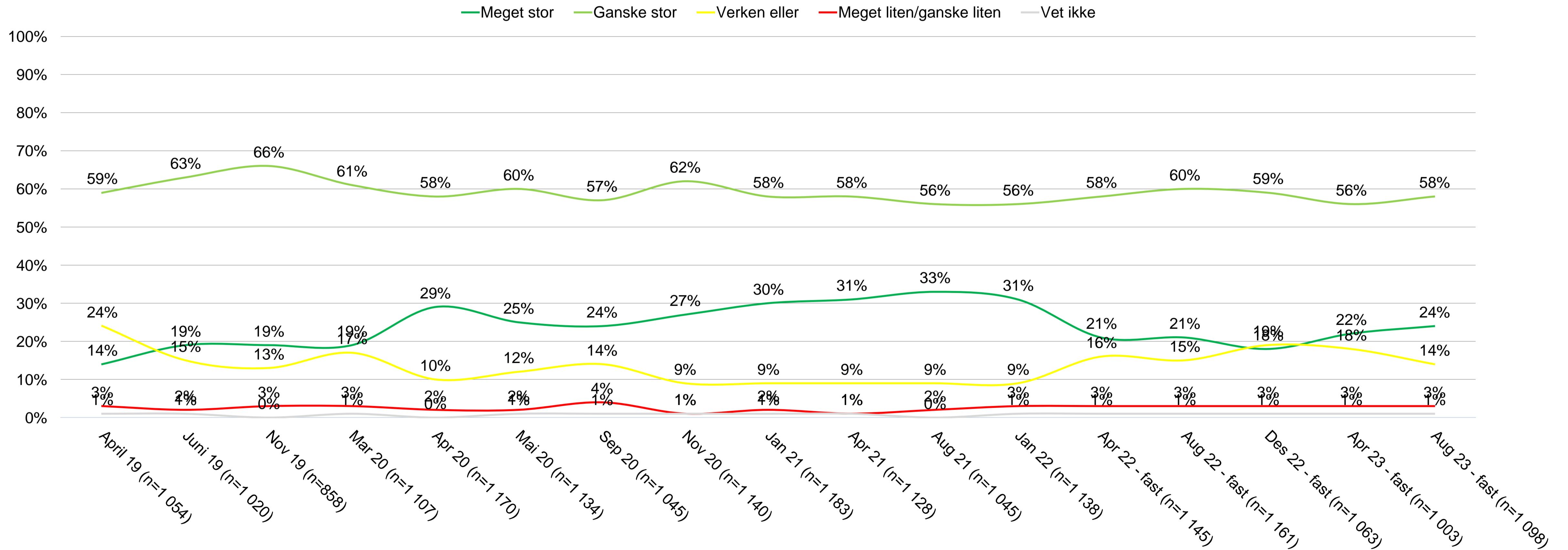
En av fire har meget stor tillit til forskning. Andelen som har meget stor tillit er størst blant personer under 30 år og lavest blant personer over 60 år. Som tidligere, har de med høyere utdanning også høyere tillit.





# Tillit til forskning

Andelen som har meget eller ganske stor tillit til forskning har økt med fire prosentpoeng siden april, og det er en nedgang i andelen som svarer verken eller.

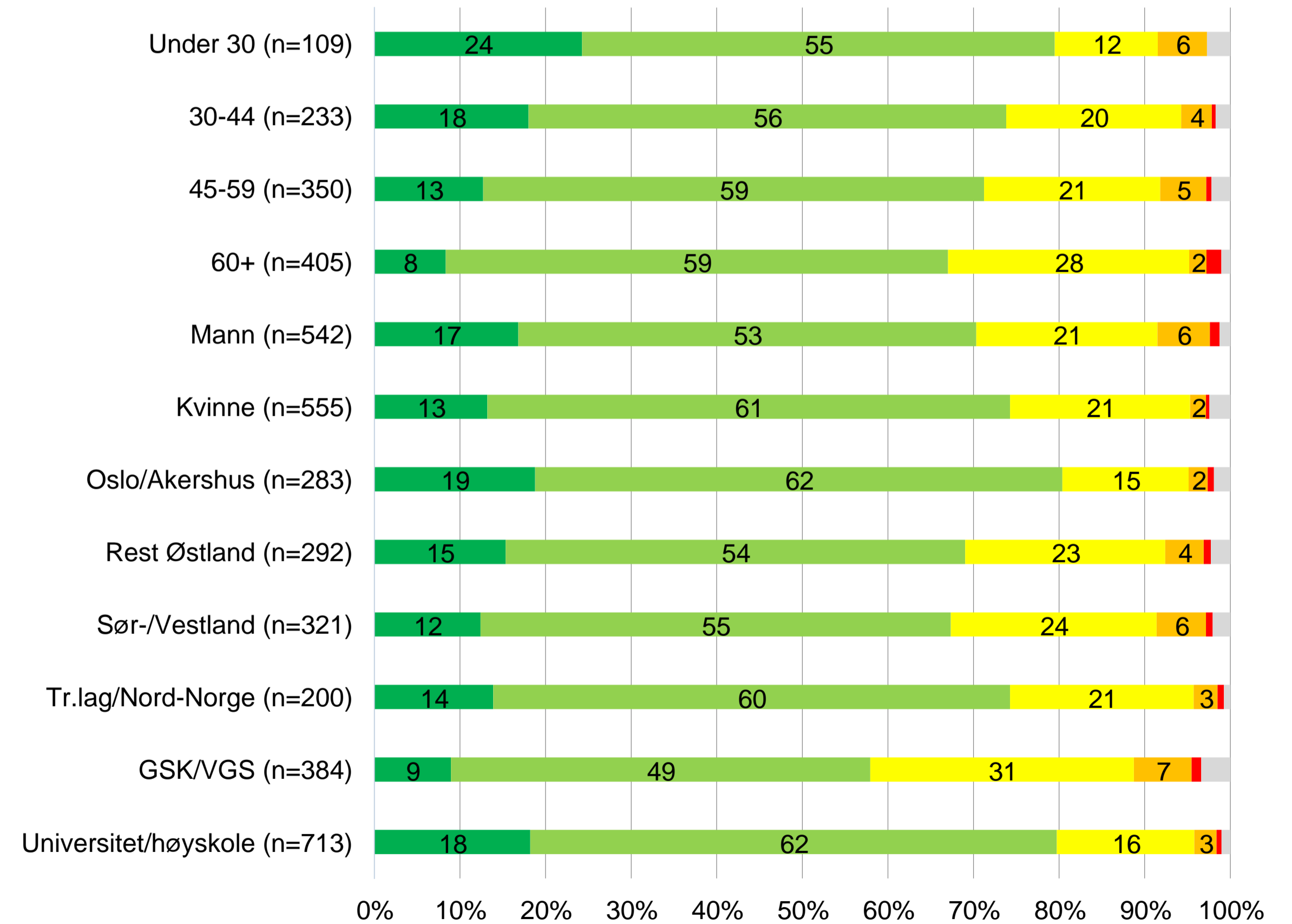
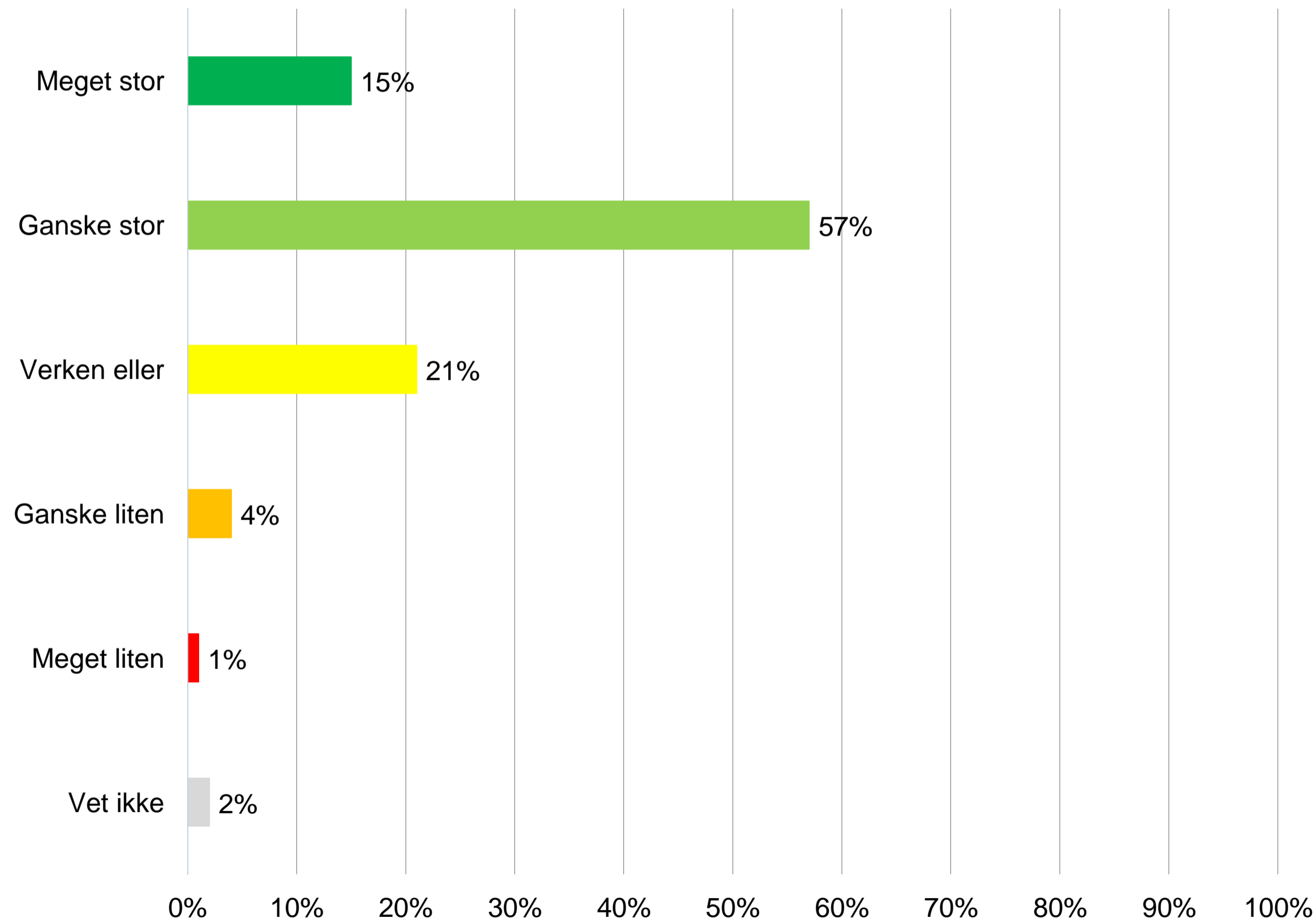




# Tillit til forskere

7 av 10 i befolkningen har ganske stor eller meget stor tillit til forskere. Også her har de yngre høyere tillit enn de eldre, og de med høyere utdanning høyere tillit enn de med lavere utdanning.

(n=1 097)

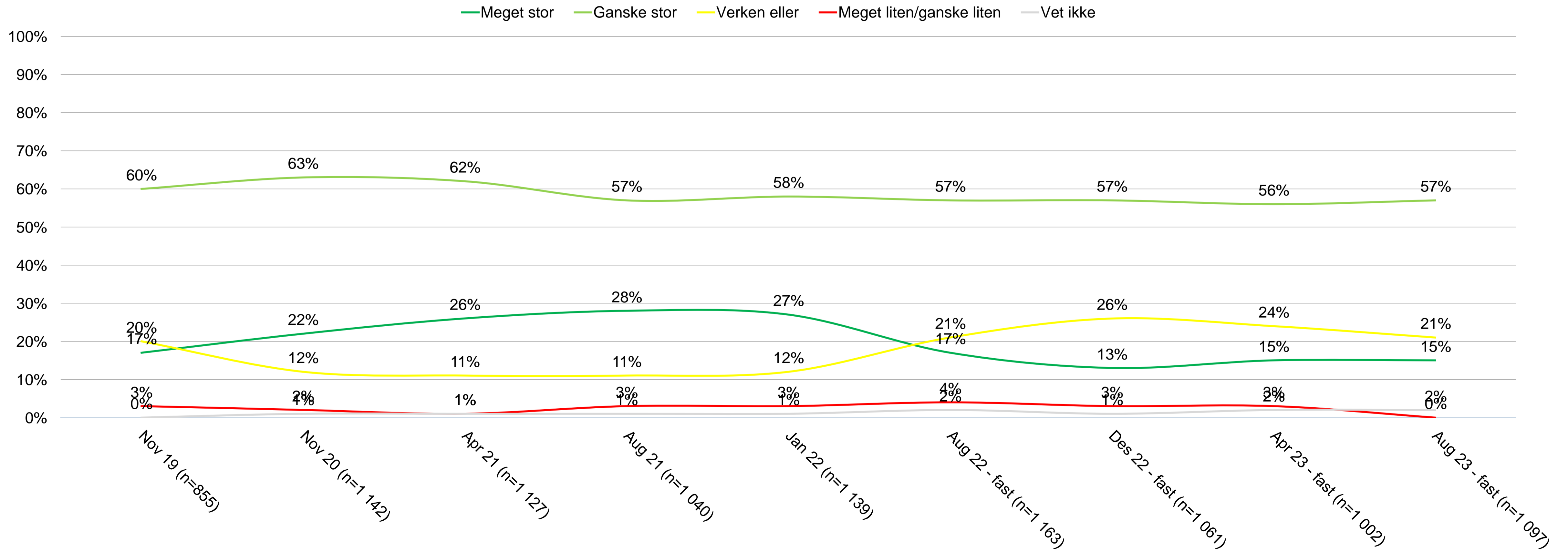






# Tillit til forskere

Tilliten til forskere har holdt seg stabil over tid.

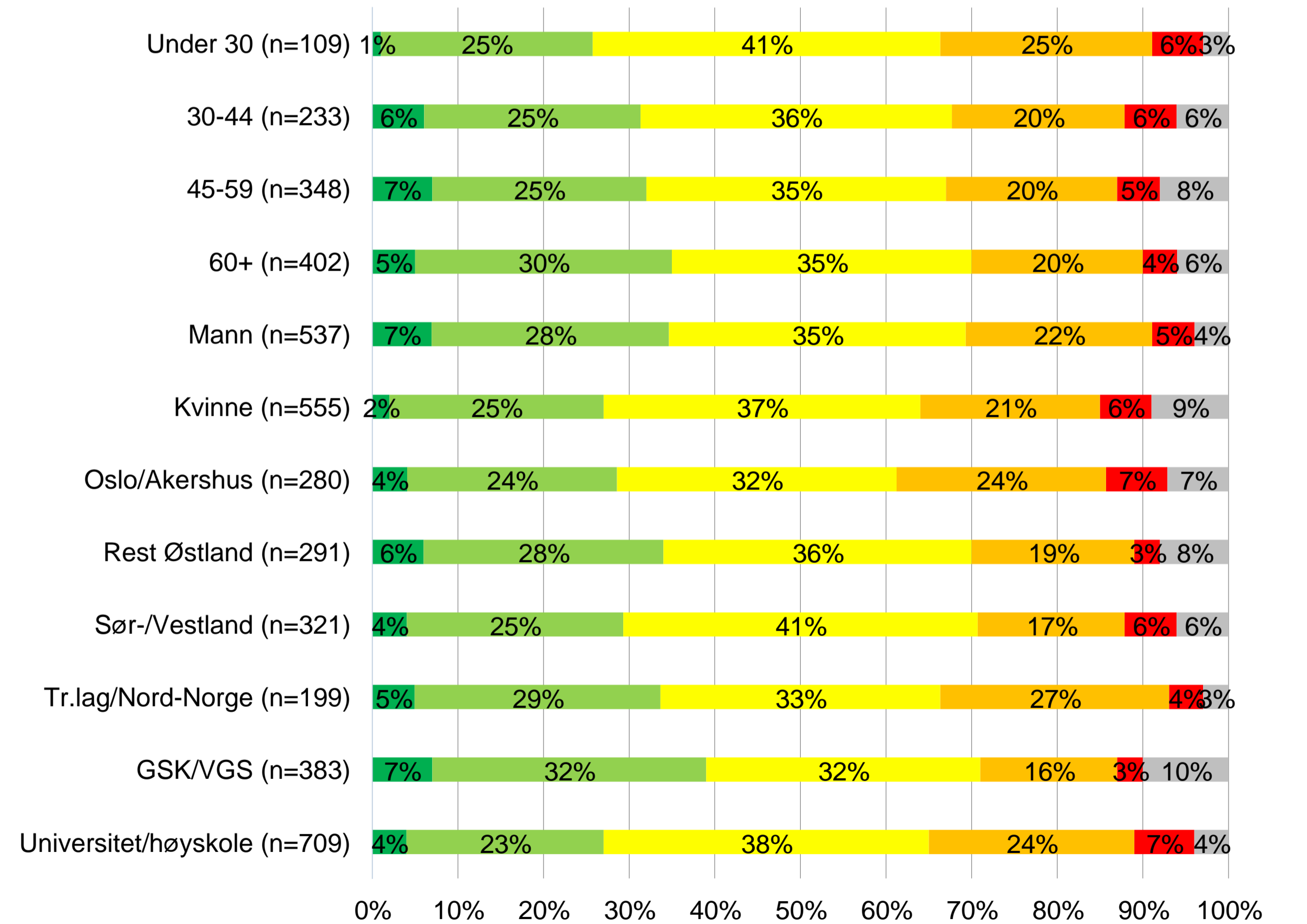
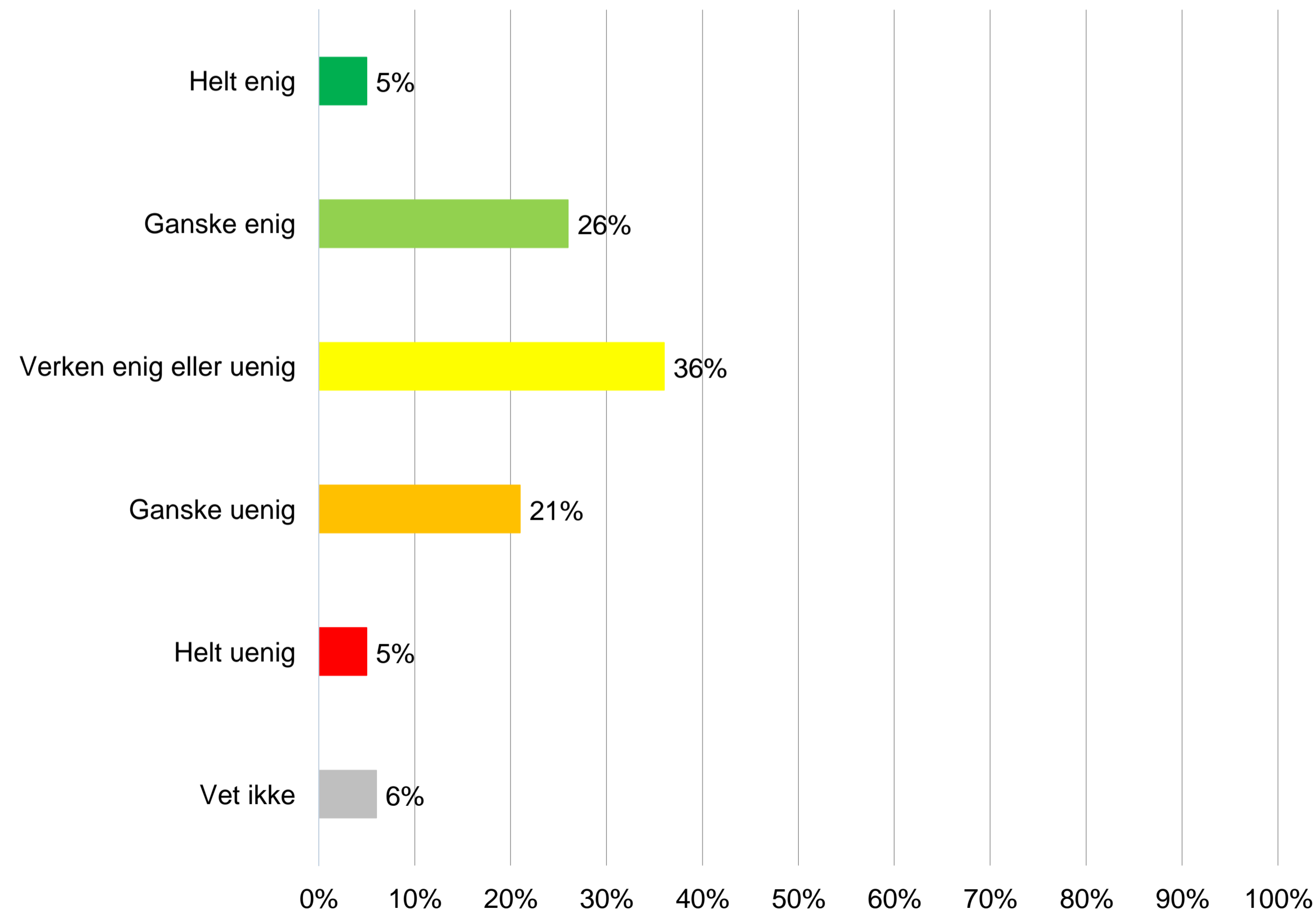




# Forskningsresultater er i stor grad preget av forskernes egne politiske holdninger og oppfatninger

Over halvparten av befolkningen er uenig i påstanden «Forskningsresultater er i stor grad preget av forskernes egne politiske holdninger og oppfatninger.». En høyere andel blant de med lavere, enn med høyere, utdanning sier seg *enig*.

(n=1 092)

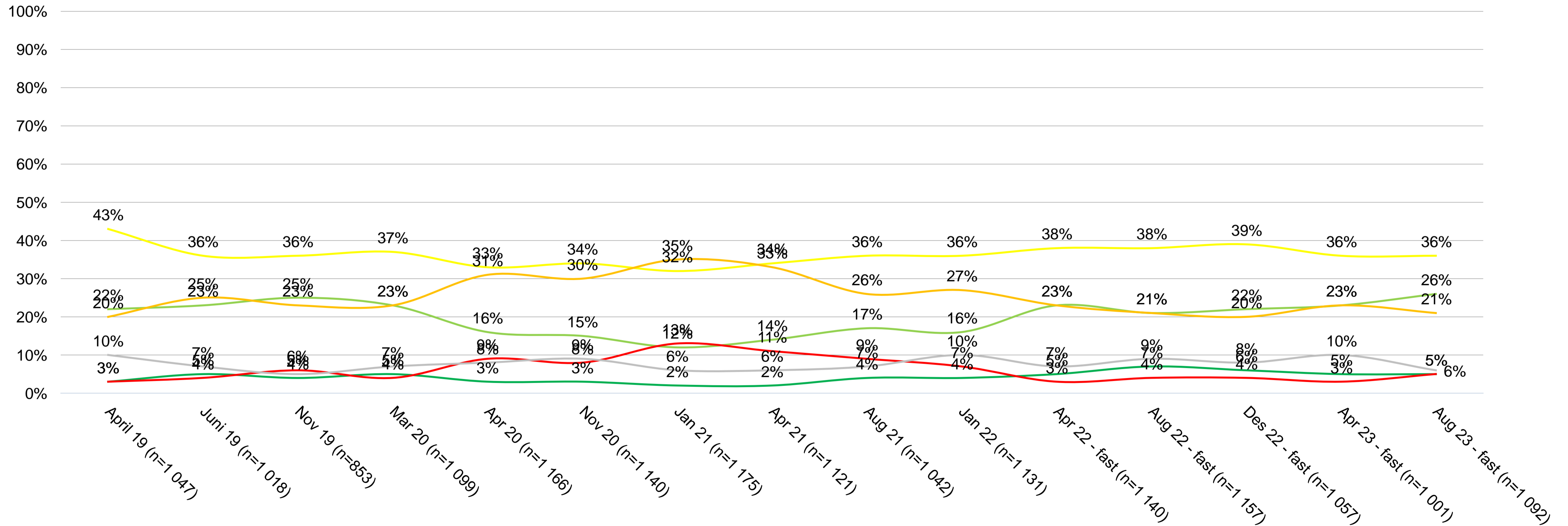




# Forskningsresultater er i stor grad preget av forskernes egne politiske holdninger og oppfatninger

Det er en svak tendens til at flere mener forskning er preget av forskeres politiske holdninger; i august er 31% enige i påstanden, mens 28% oppga det samme i april. Nivået er betraktelig høyere enn perioden fra april 2020 og april 2022. Det er en nedgang i både andelen som svarer at de ikke vet og at de er ganske uenig.

Helt enig Ganske enig Verken enig eller uenig Ganske uenig Helt uenig Vet ikke

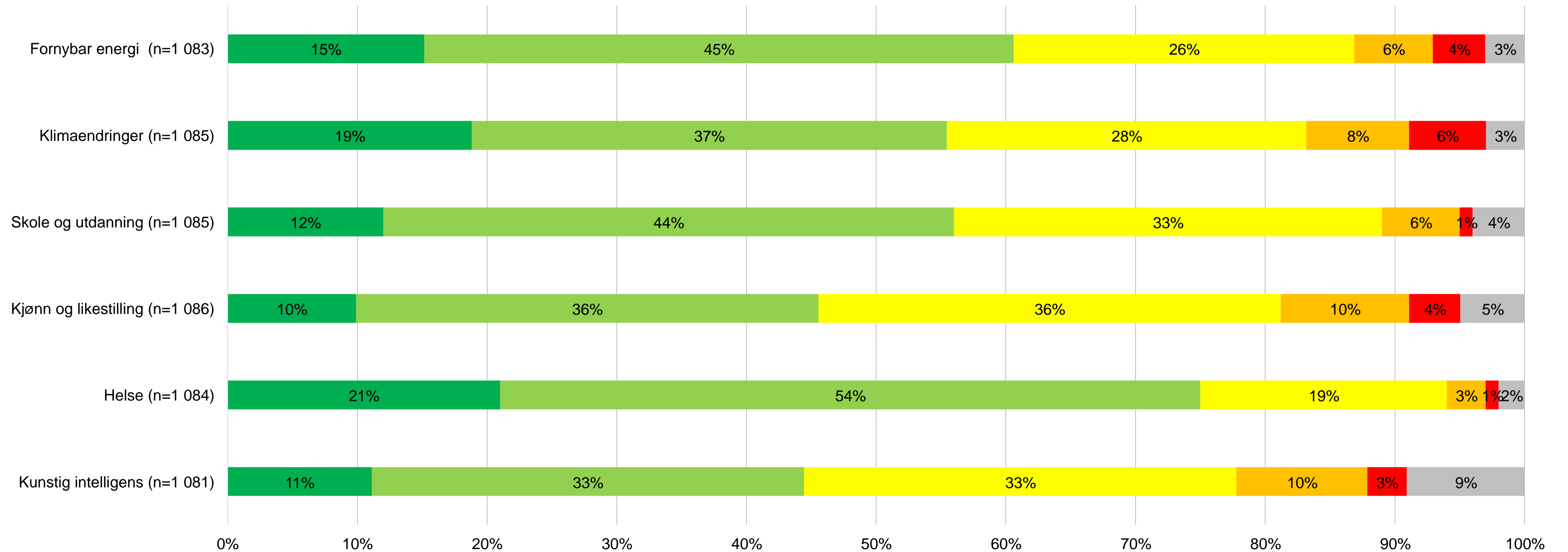


# Tillit til forskning på ulike temaer



# Tillit til forskning på ulike temaer

Tilliten til forskning er størst innenfor forskning på helse og lavest knyttet til forskning på kjønn og likestilling og kunstig intelligens. Dette er hovedsakelig fordi «verken eller»-andelen er betydelig.

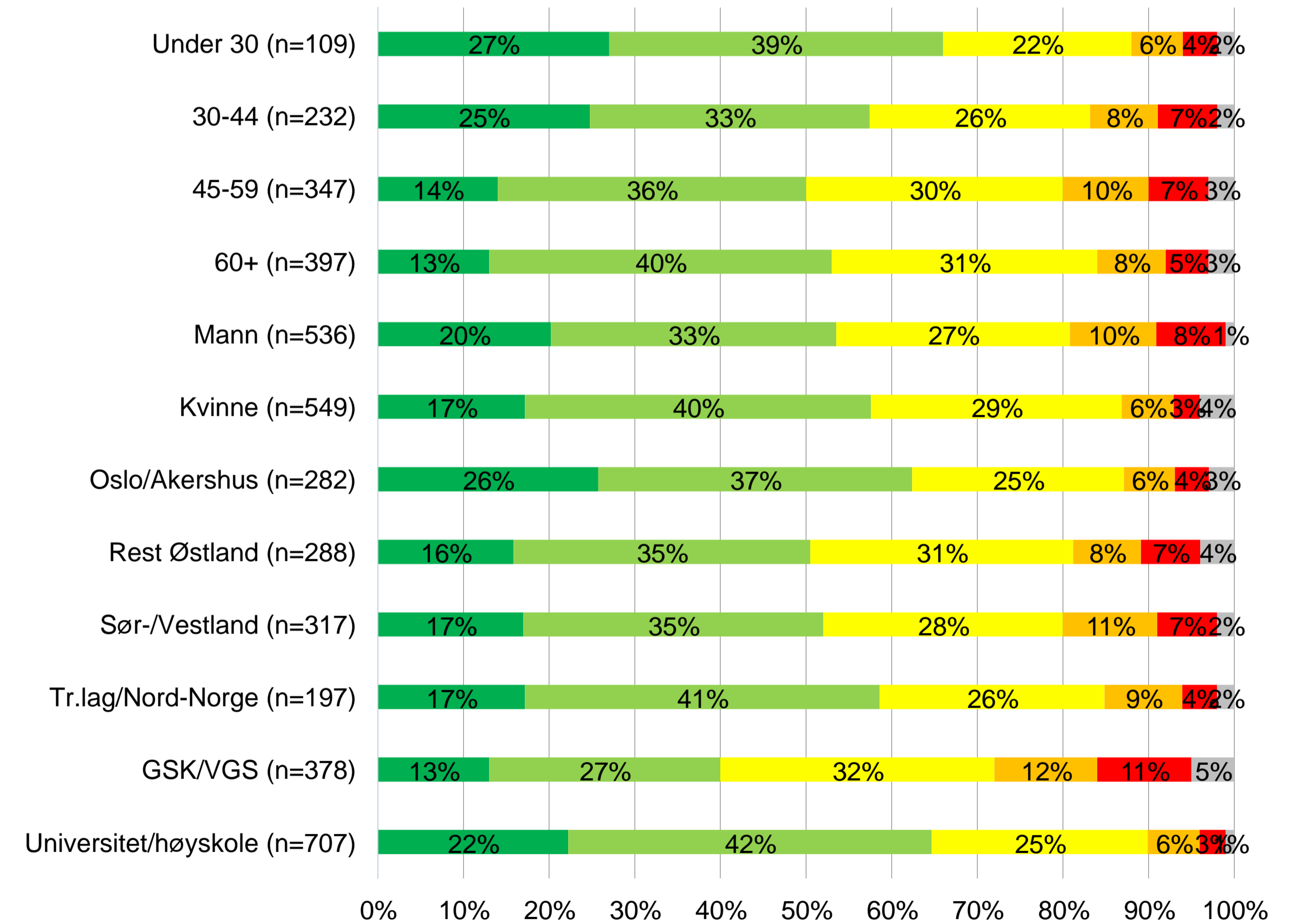
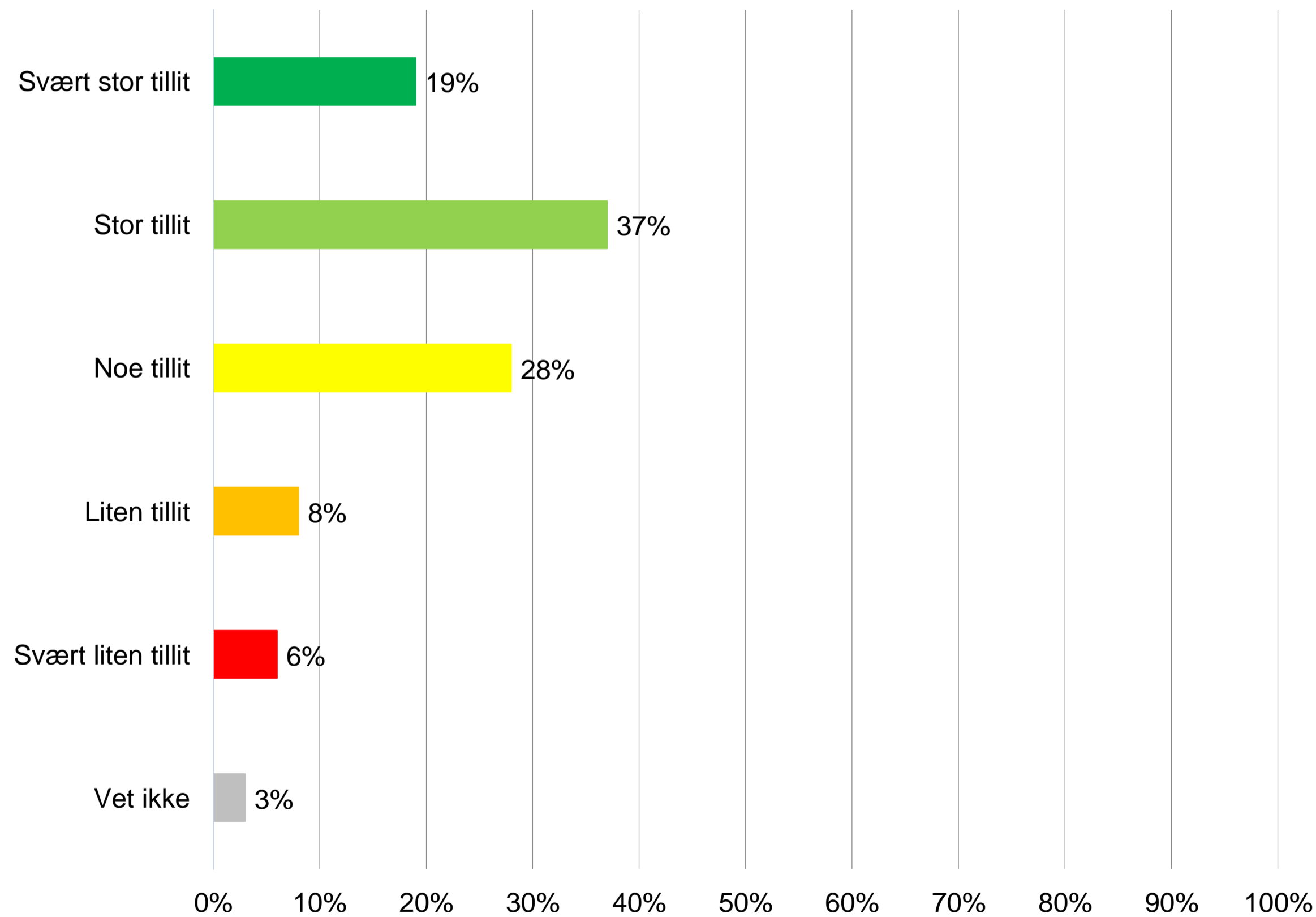




# Tillit til forskning på klimaendringer

Over halvparten har svært stor eller stor tillit til forskning på klimaendringer, og andelen er størst blant personer under 30 år og lavest blant personer under 60 år. Det er også et tydelig skille mellom utdanningsnivå.

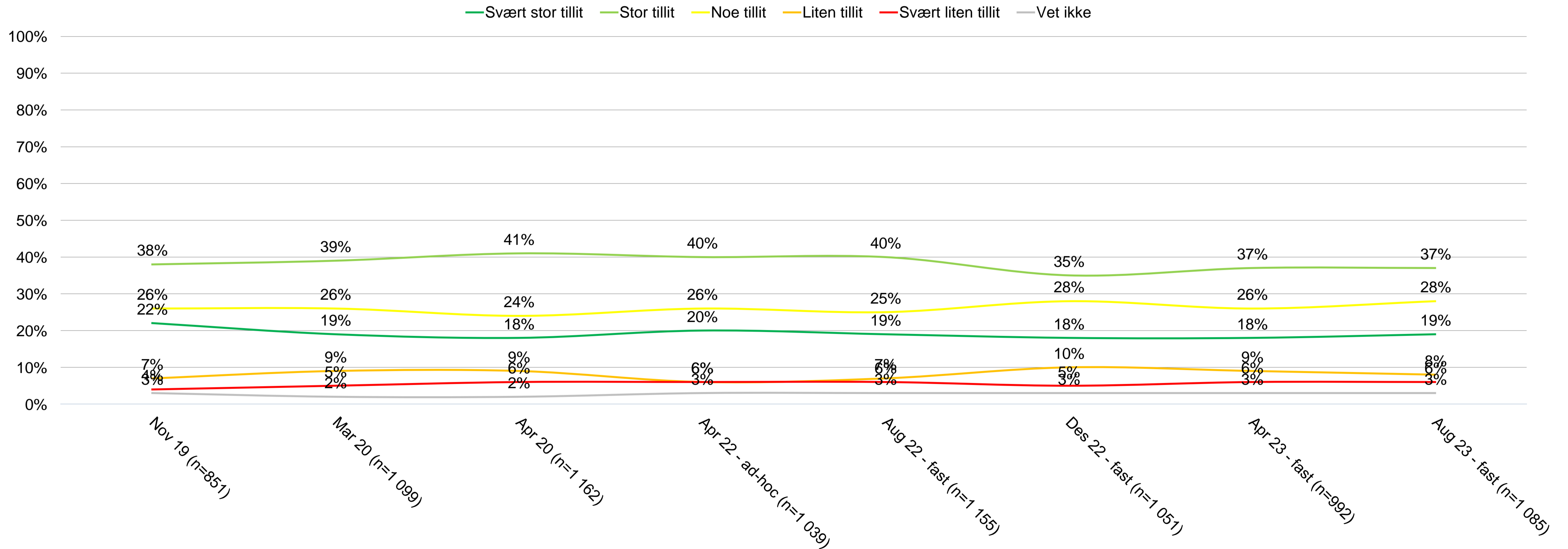
(n=1 085)





# Tillit til forskning på klimaendringer

Tillit til forskning på klimaendringer har holdt seg stabilt over tid.

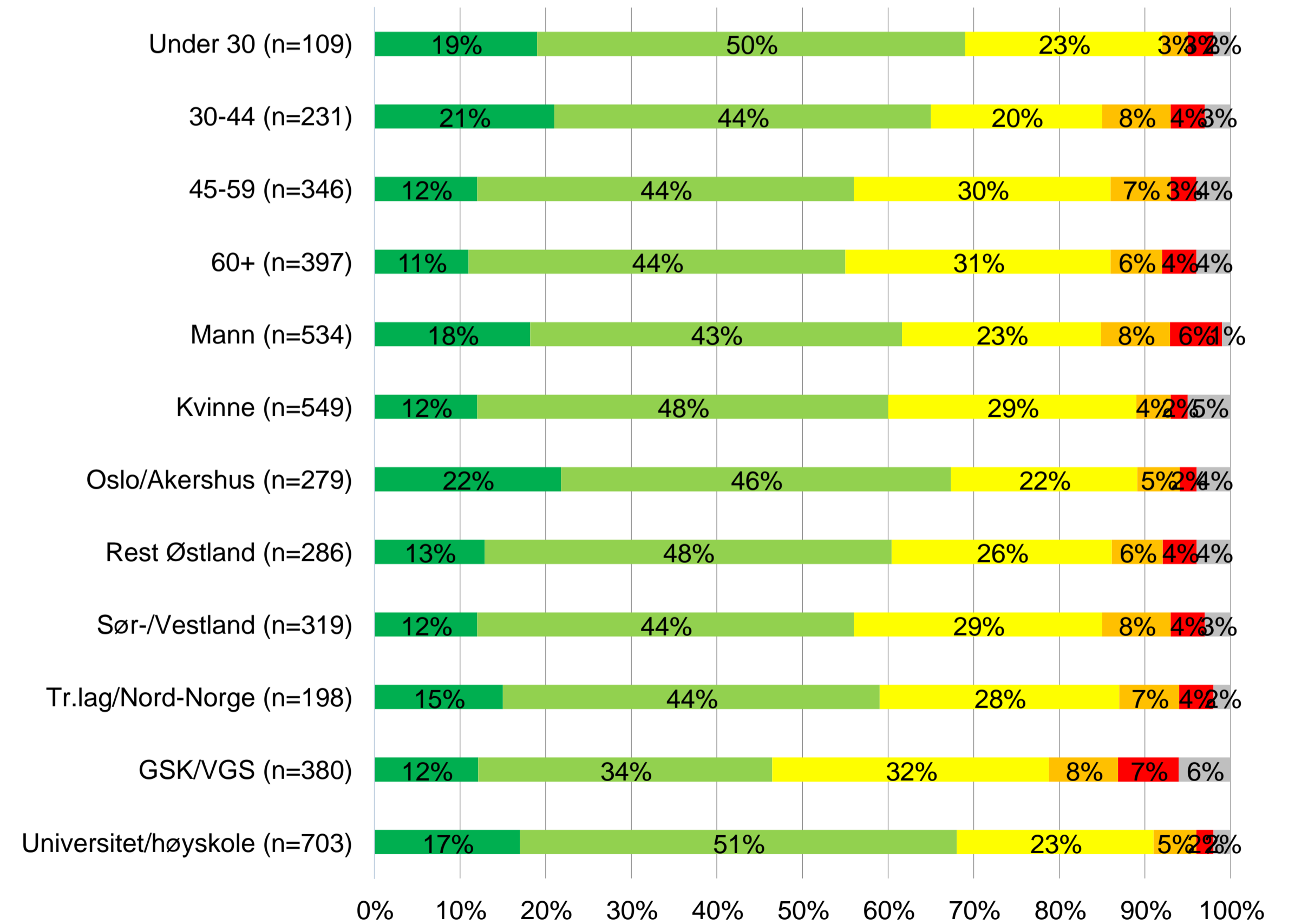
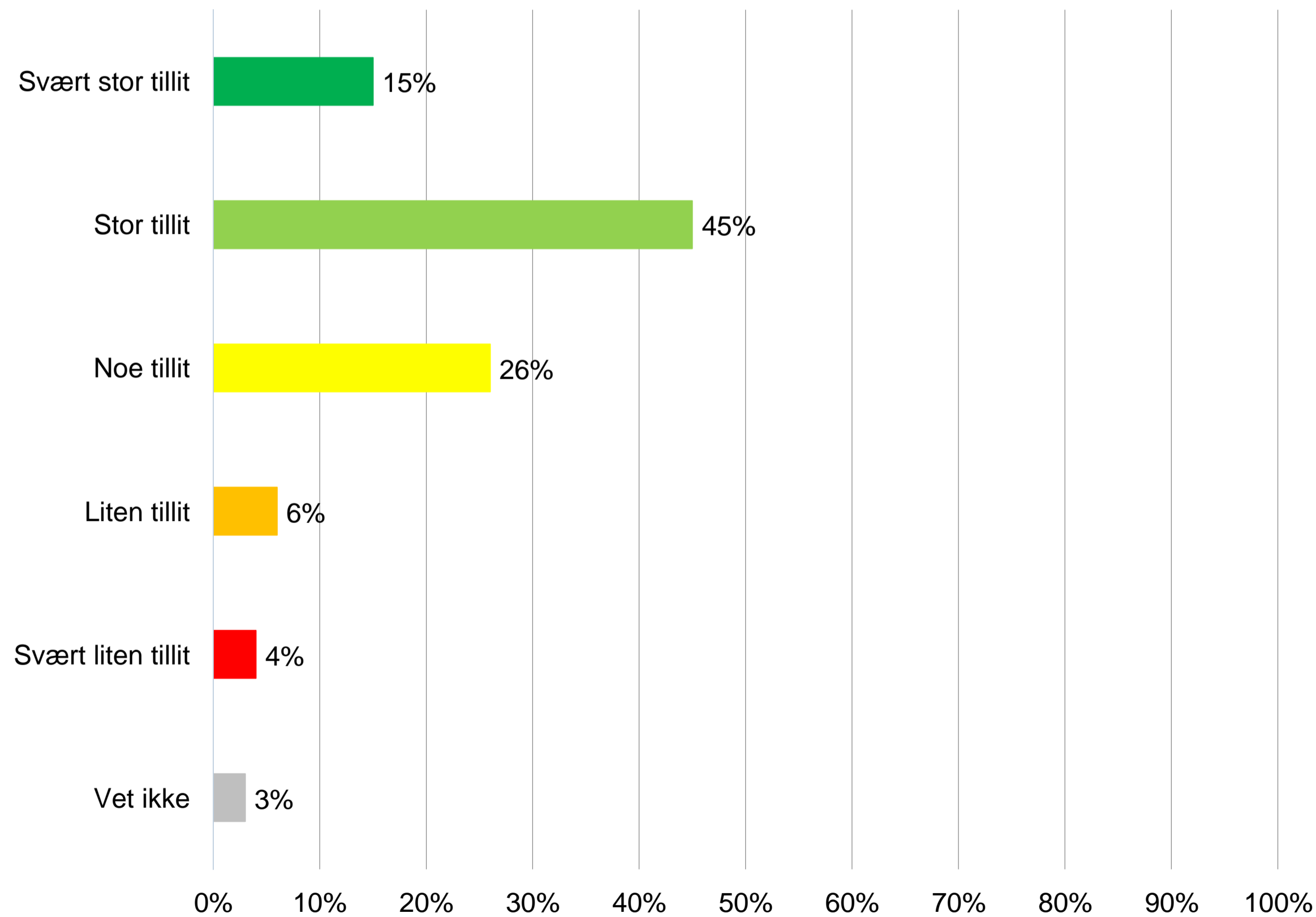




# Tillit til forskning på fornybar energi

Tre av fem har ganske stor eller svært stor tillit til forskning på fornybar energi. Andelen som har svært stor tillit er større blant menn enn kvinner. Det er også et tydelig skille mellom utdanningsnivå.

(n=1 083)

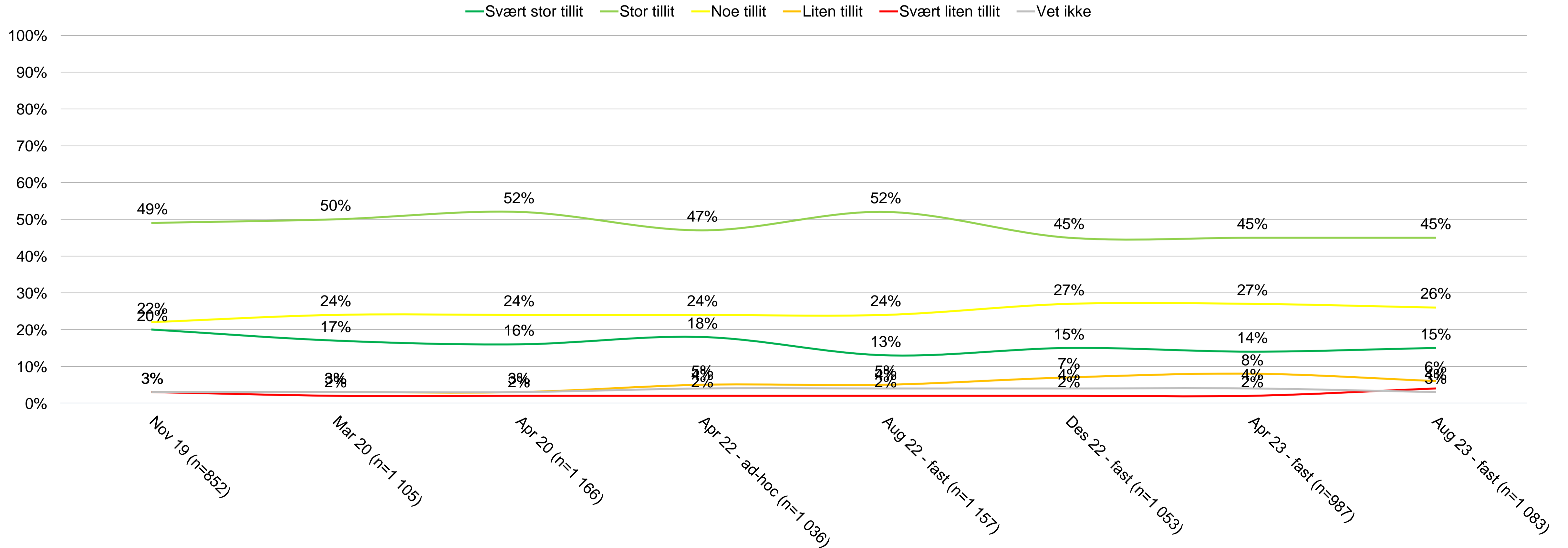






# Tillit til forskning på fornybar energi

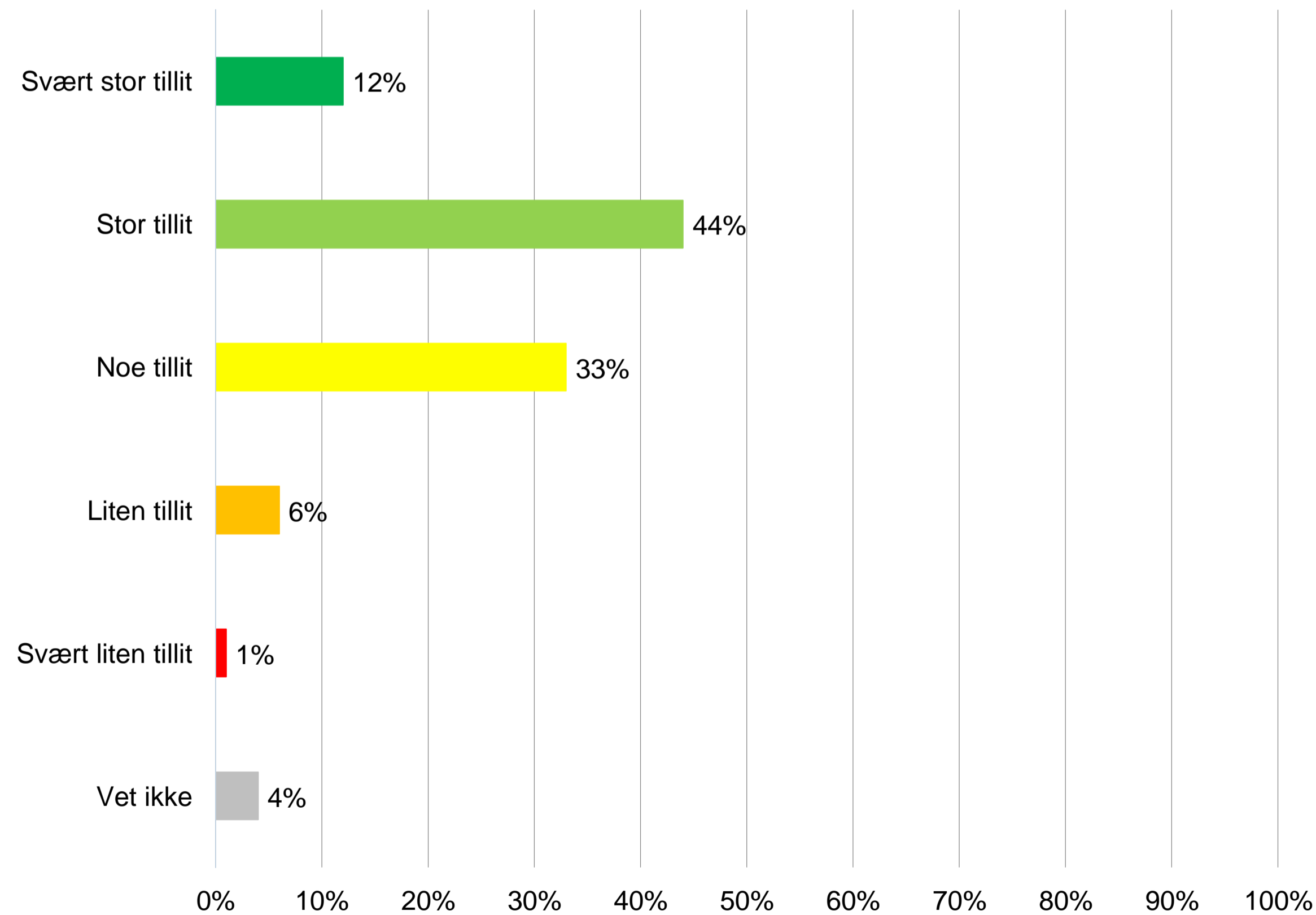
Det er ingen endring i tilliten til forskning på fornybar energi siden april, men nivået er noe lavere sammenlignet med de første målingene gjennomført.



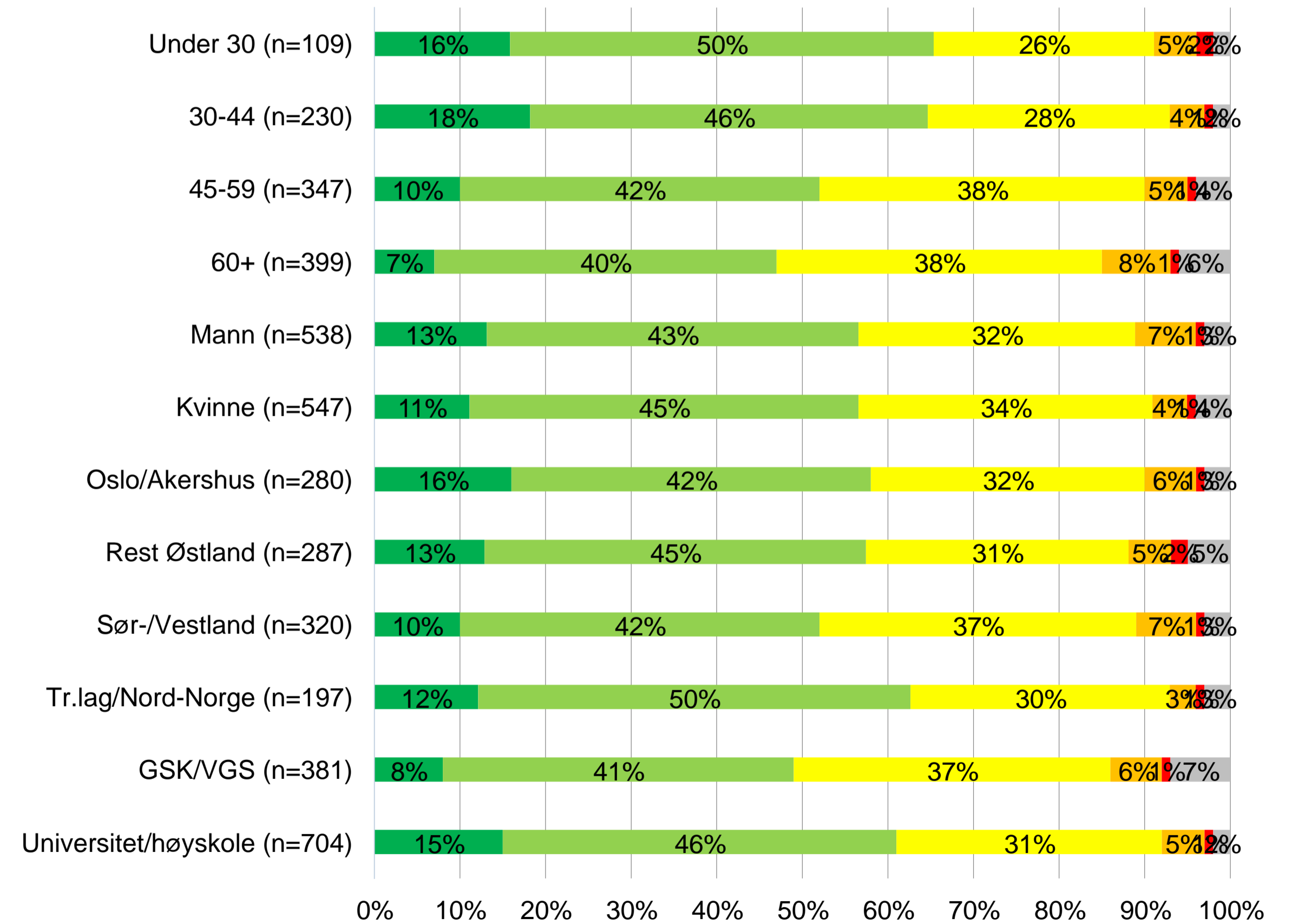


# Tillit til forskning på skole og utdanning

(n=1 085)



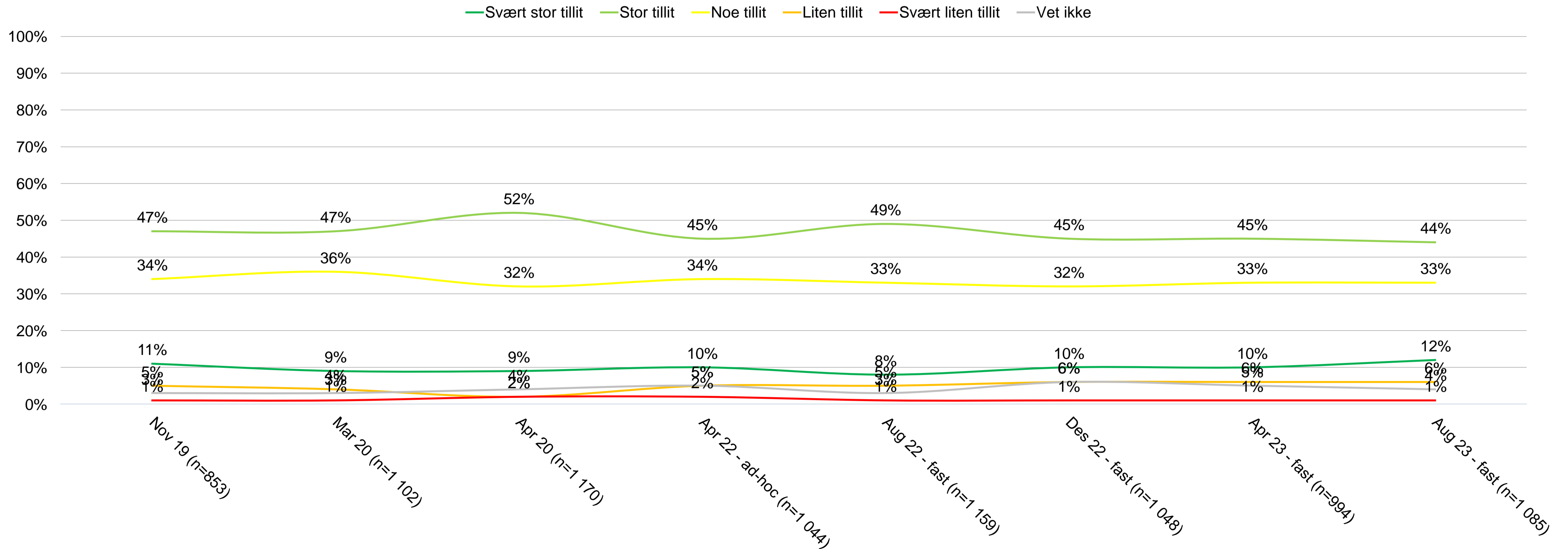
Over halvparten av befolkningen har stor eller svært stor tillit til forskning på skole og utdanning, mens 3 av 10 har noe tillit. Tilliten er noe større blant de yngre enn de eldre, og igjen blant de med høyere utdanning enn lavere.





# Tillit til forskning på skole og utdanning

Det er ingen signifikante endringer sammenlignet med aprilmålingen.

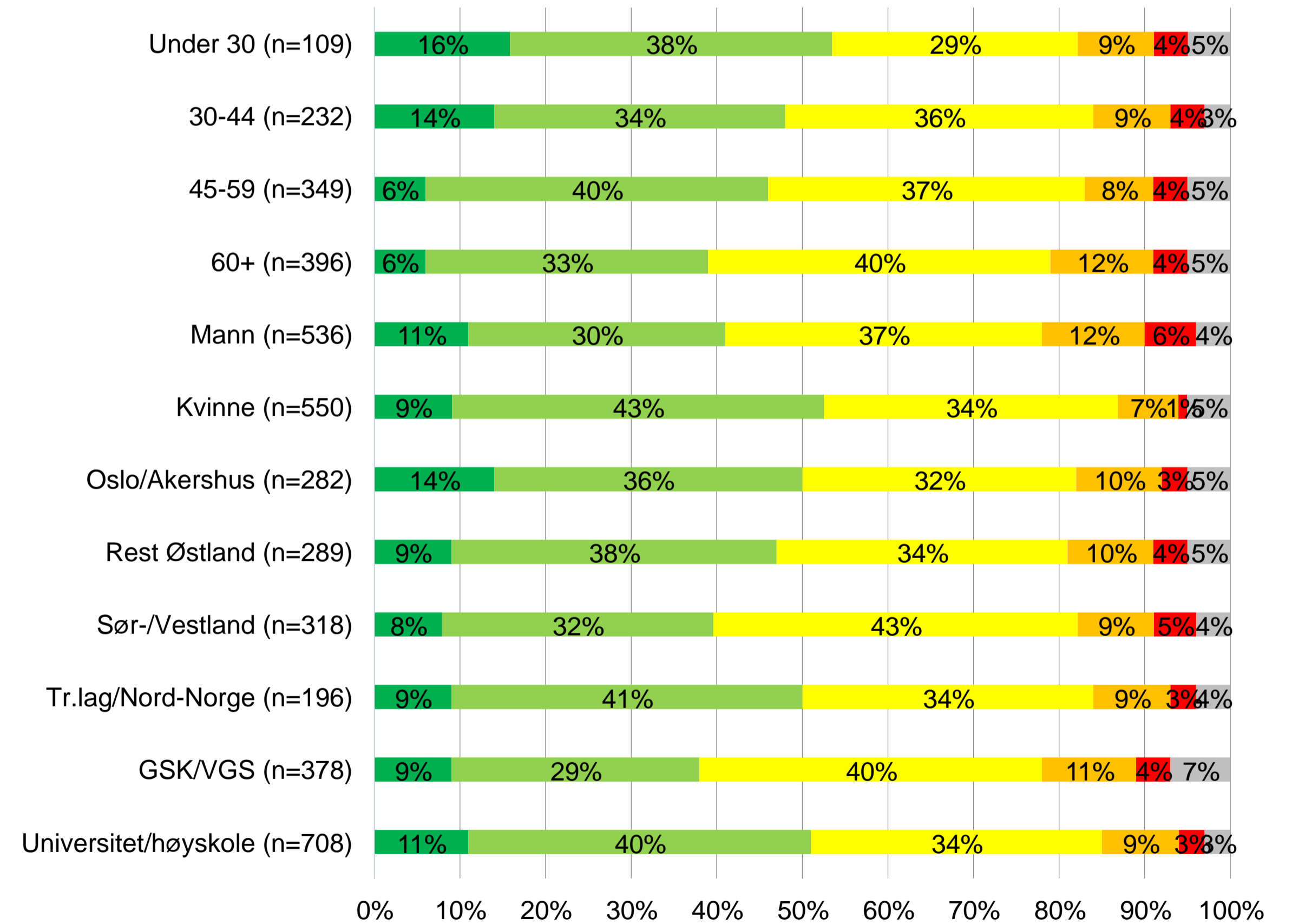
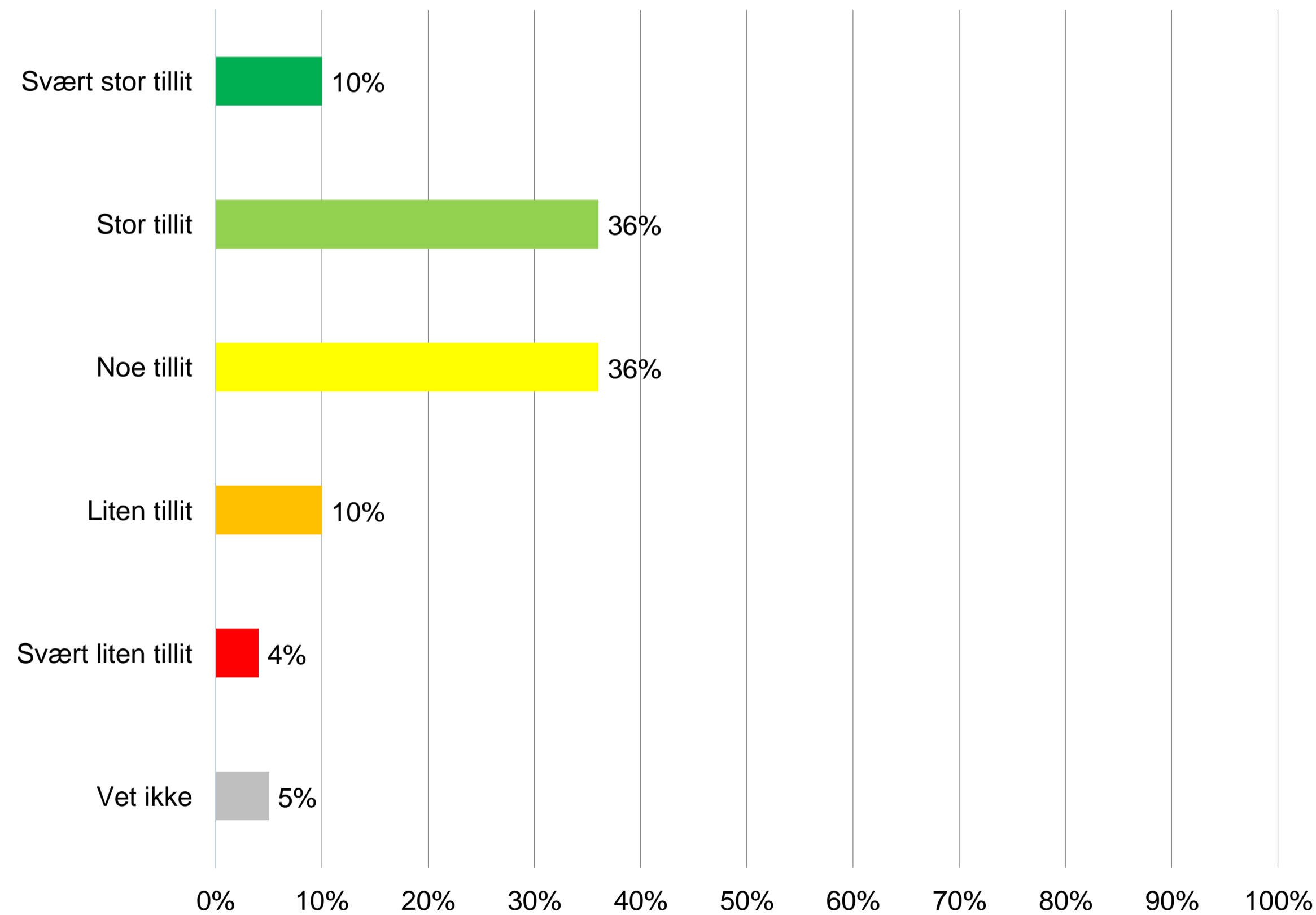




# Tillit til forskning på kjønn og likestilling

Noe under halvparten av befolkningen har stor eller svært stor tillit til forskning på kjønn og likestilling, og over 3 av 10 har noe tillit. De yngre, og de med høyere utdanning har høyere tillit. Kvinner har også høyere tillit enn menn – hele 11 prosentpoeng.

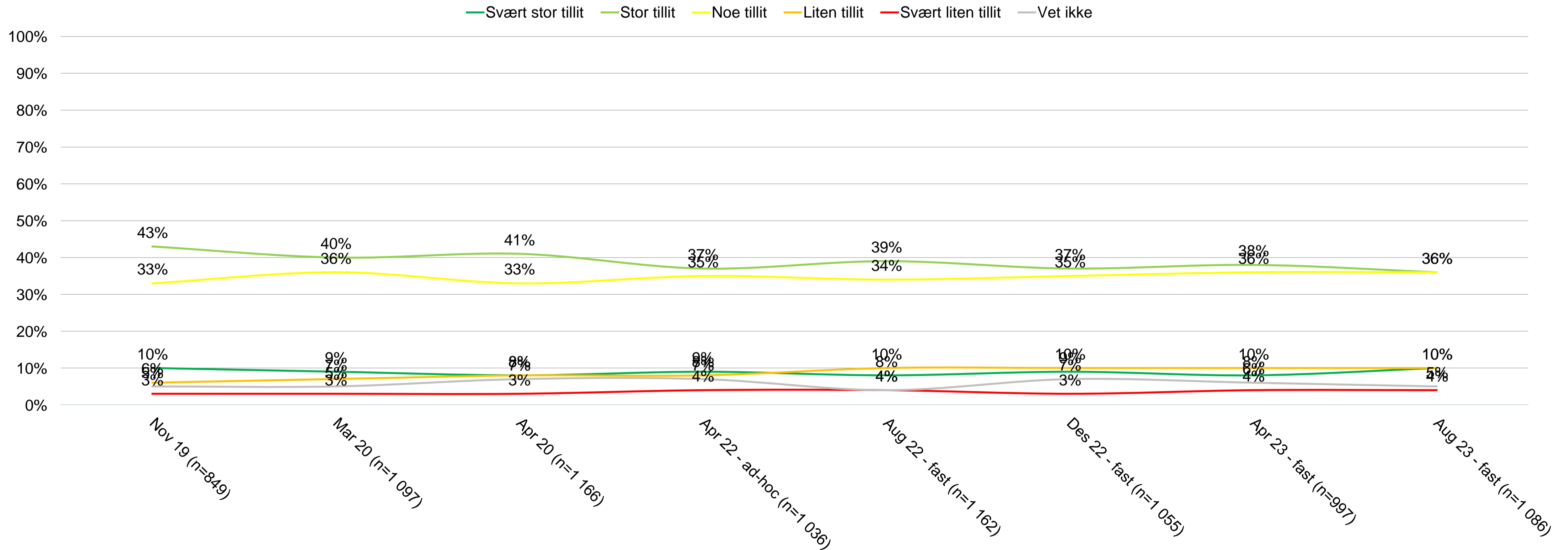
(n=1 086)





# Tillit til forskning på kjønn og likestilling

Tilliten til kjønns- og likestillingsforskning er stabil sammenlignet med aprilmålingen, men er noe lavere sammenlignet med de tidligere målingene.

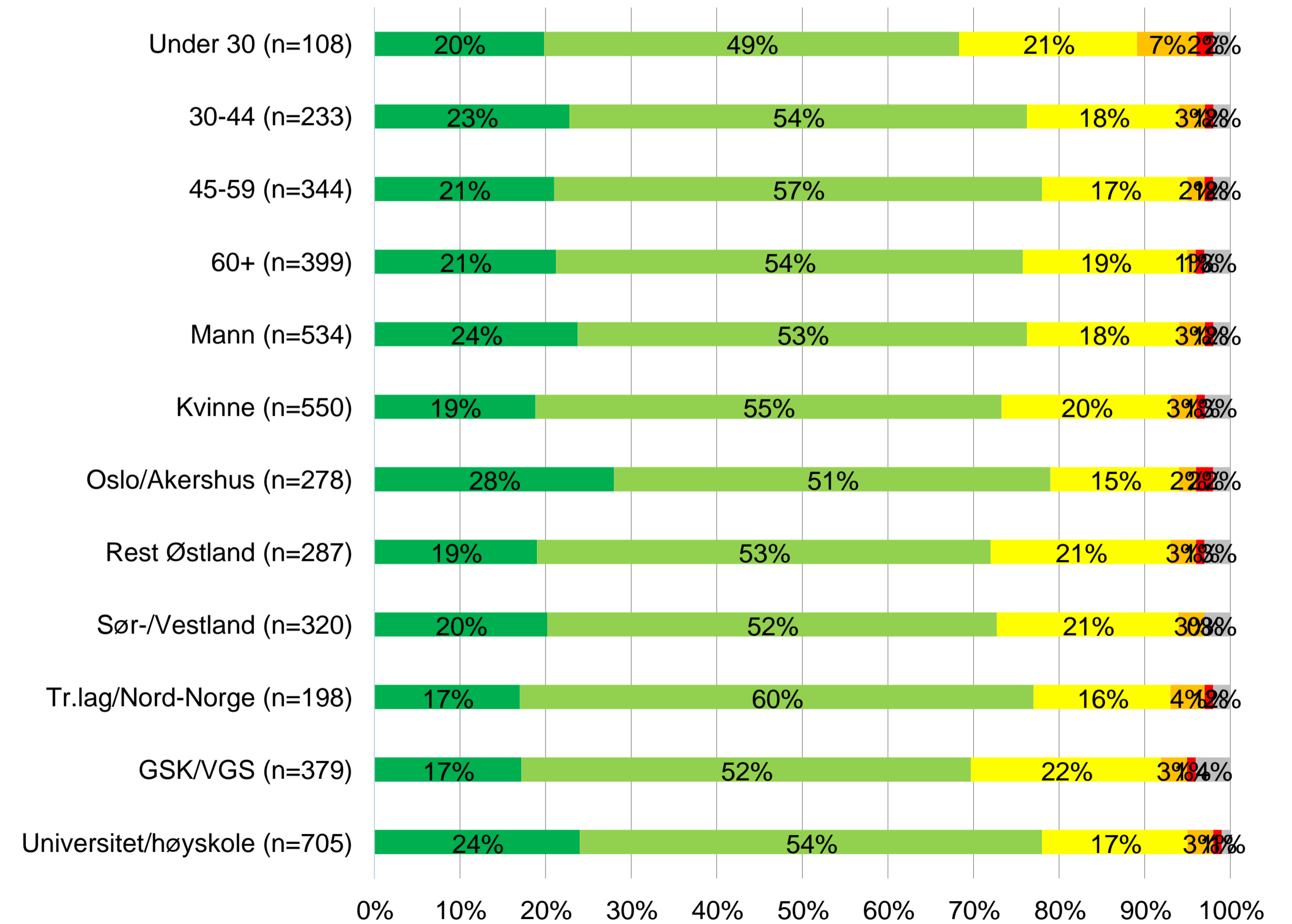
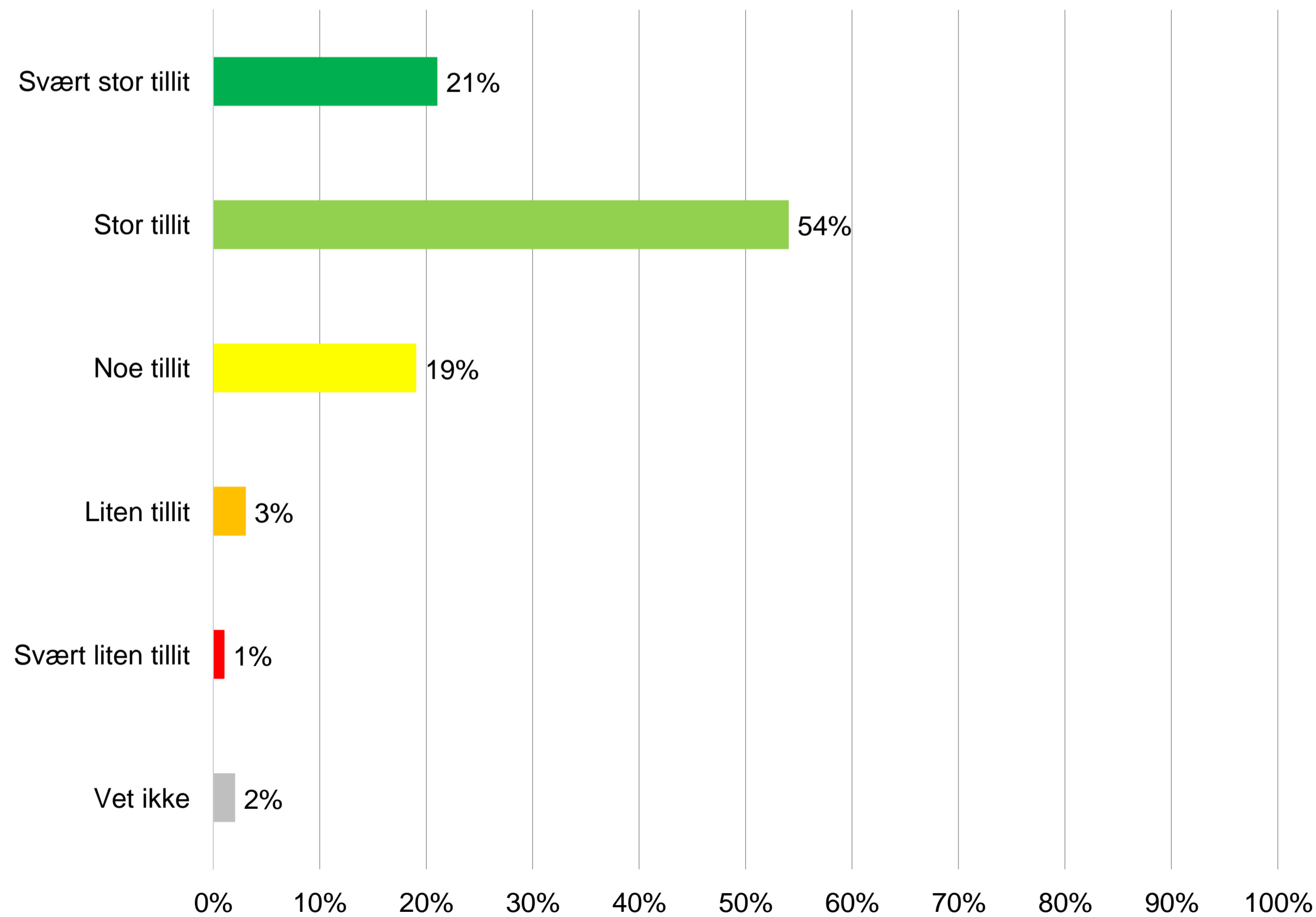




# Tillit til forskning på helse

Tre av fire har stor eller svært stor tillit til forskning på helse. Her er det færre forskjeller mellom de ulike befolkningsgruppene – folk bosatt i Oslo/Akershus har høyere tillit enn befolkningen ellers i landet.

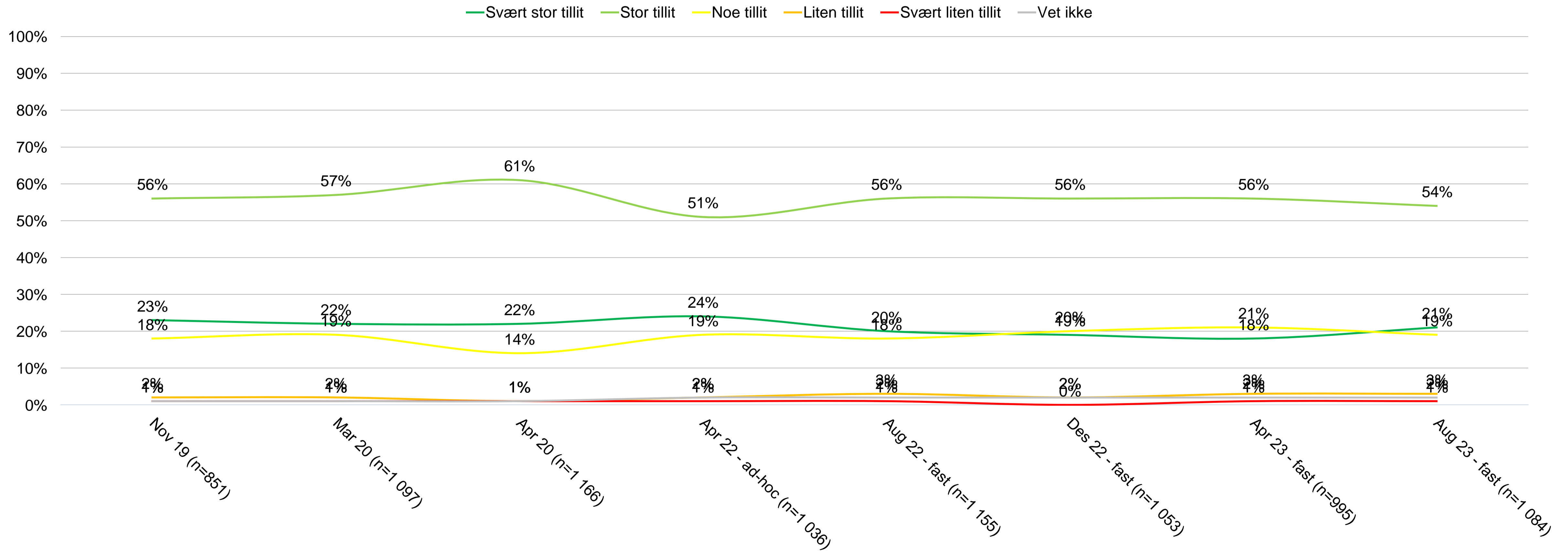
(n=1 084)





# Tillit til forskning på helse

Tilliten til forskning på helse har ikke endret seg signifikant siden april 2023.

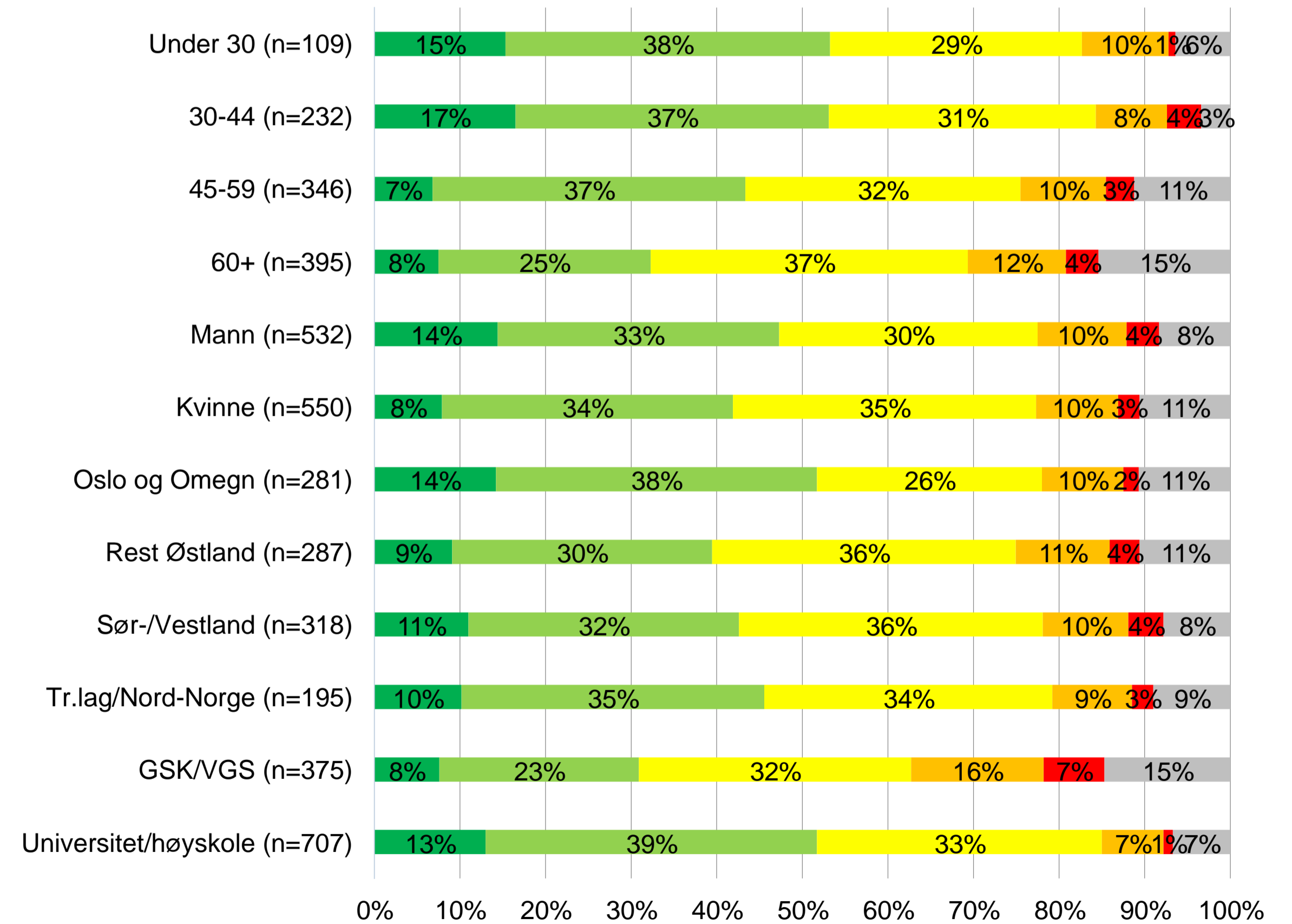
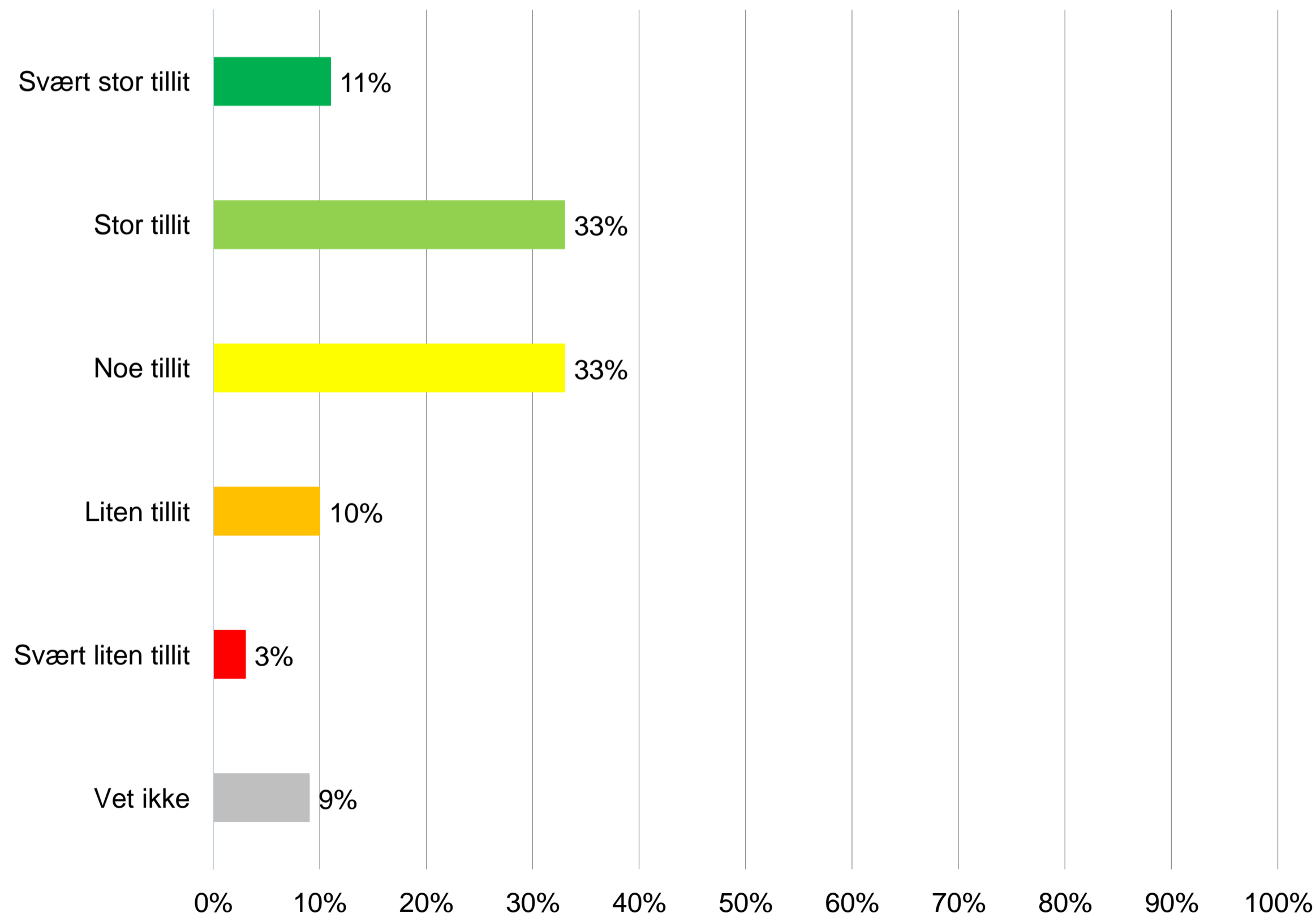




# Tillit til forskning på kunstig intelligens

4 av 10 har svært stor eller stor tillit til forskning på kunstig intelligens. Hele 1 av 3 har noe tillit og 1 av 10 vet ikke. Også her er det tydelige skiller mellom de unge og eldre (under og over 45 år), og blant de med høyere og lavere utdanning.

(n=1 084)



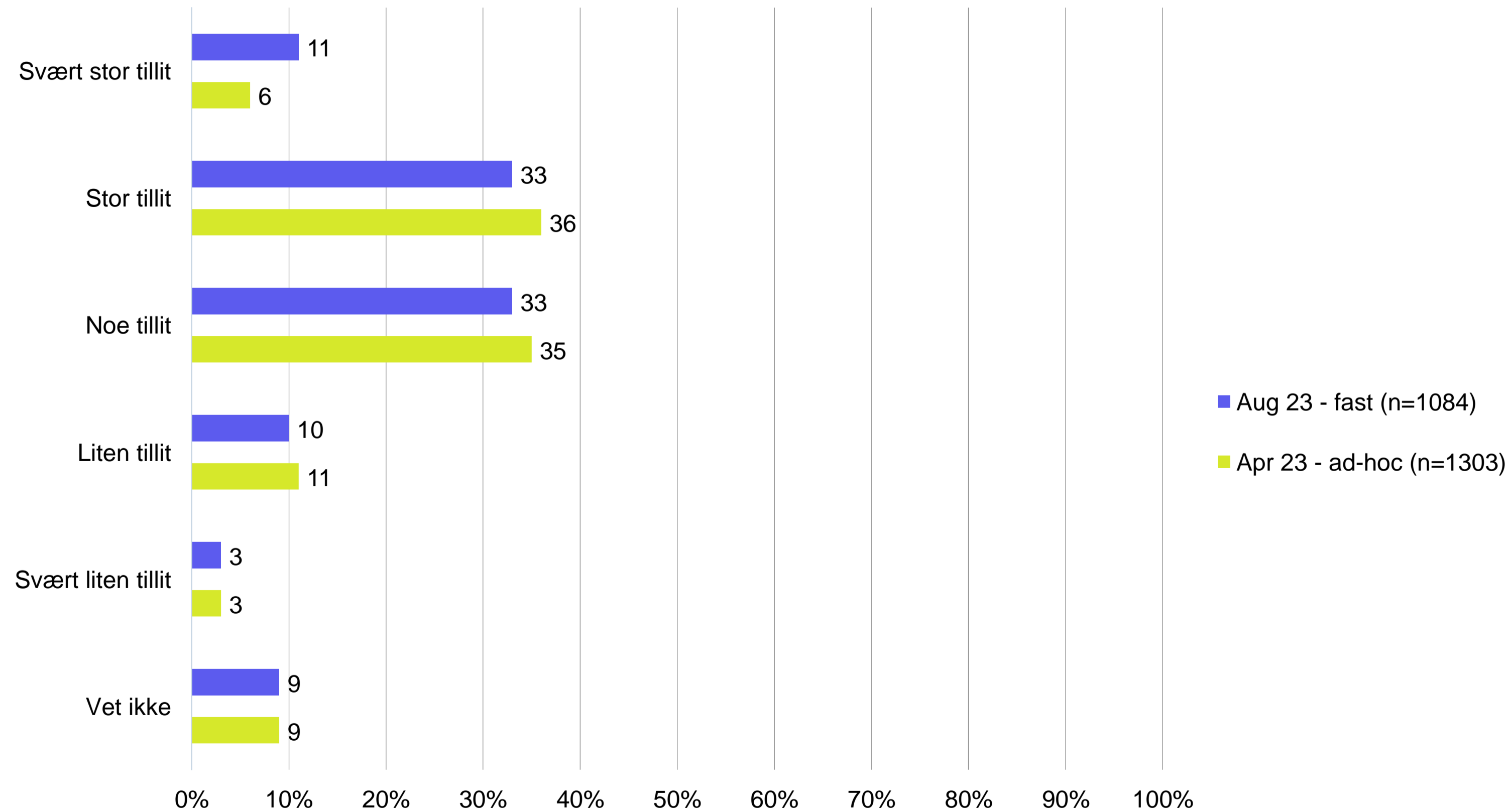




# Tillit til forskning på kunstig intelligens

Tilliten til forskning på kunstig intelligens ble først målt i april 2023. Andelen som har svært stor tillit har økt siden da, på bekostning av andelen som har stor eller noe tillit.

(n=1 084)

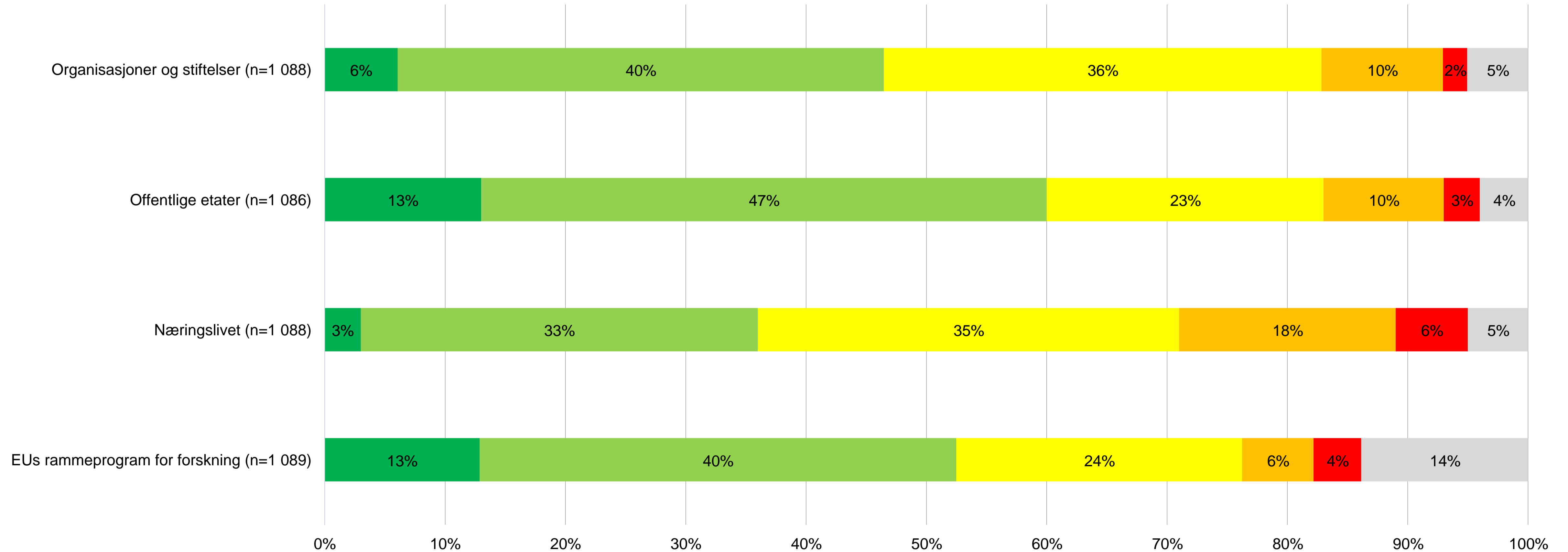


# Tillit til forskning finansiert av ulike aktører



# Tillit til forskning finansiert av ulike institusjoner

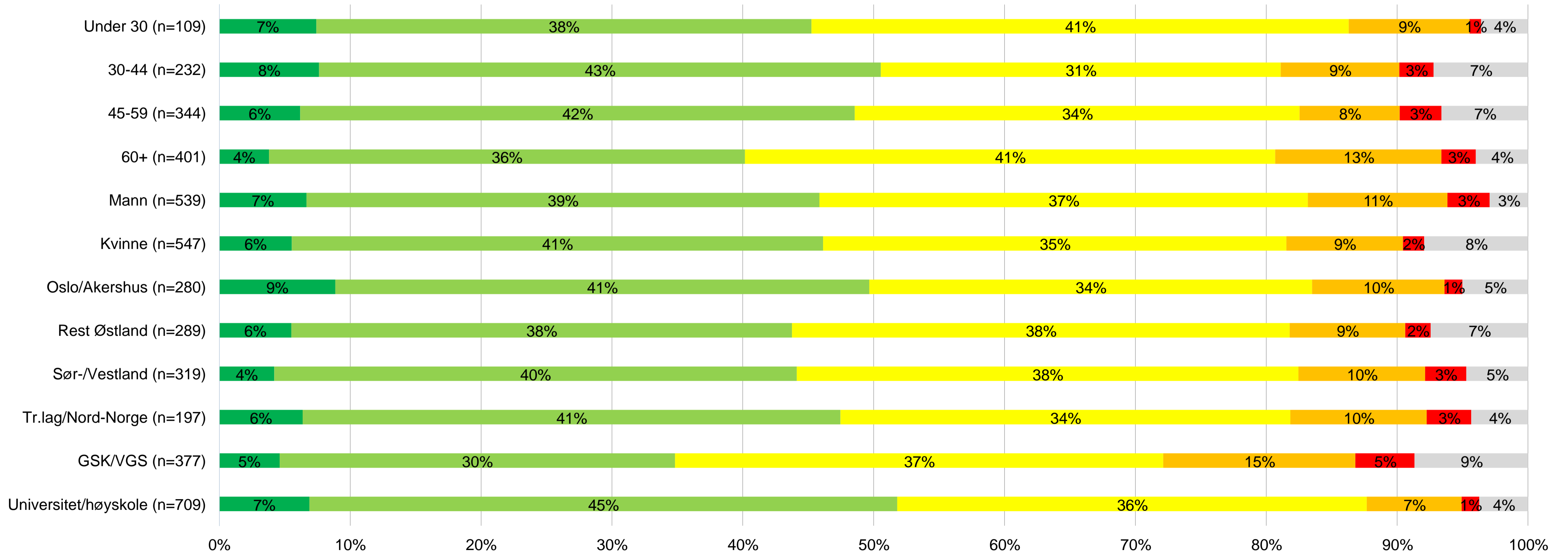
Det er store variasjoner knyttet til tilliten til forskning finansiert av ulike institusjoner. Tilliten er størst til forskning finansiert av offentlige etater og lavest til forskning finansiert av næringslivet.





# Tillit til forskning finansiert av organisasjoner og stiftelser - nedbrytninger

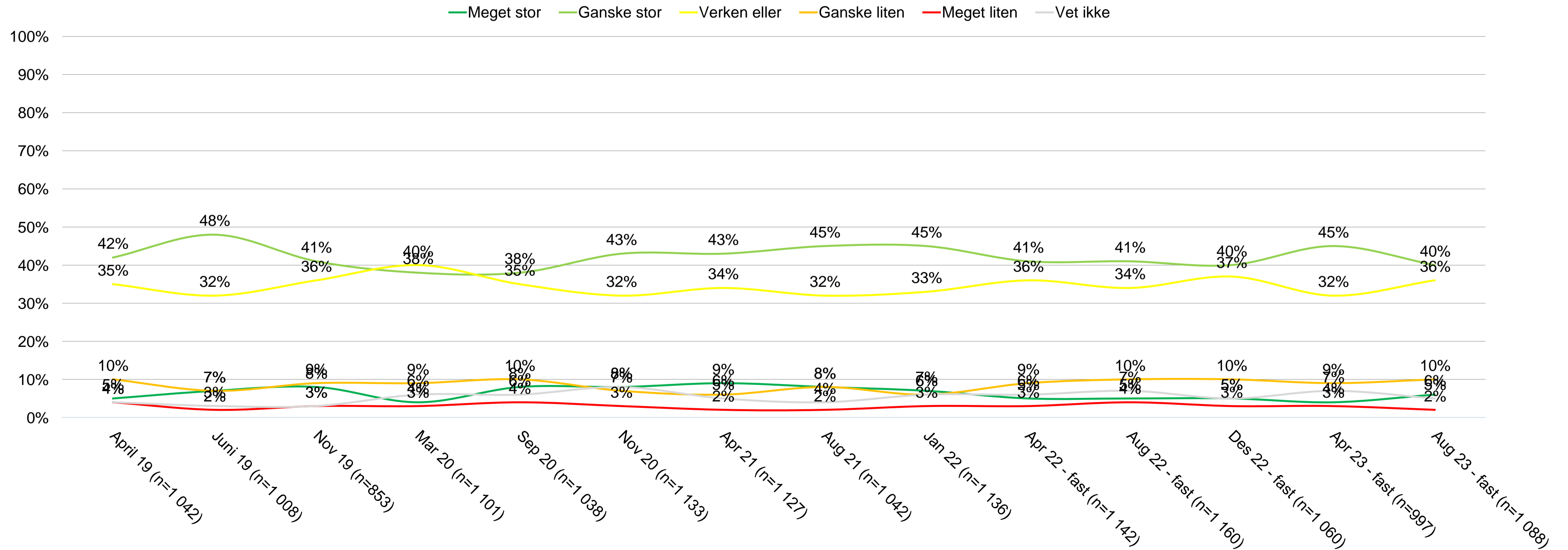
Tilliten til forskning finansiert av offentlige etater er lavest blant personer som med lavere utdanning. Blant disse oppgir 2 av 10 at de har liten eller svært liten tillit.





# Tillit til forskning finansiert av organisasjoner og stiftelser

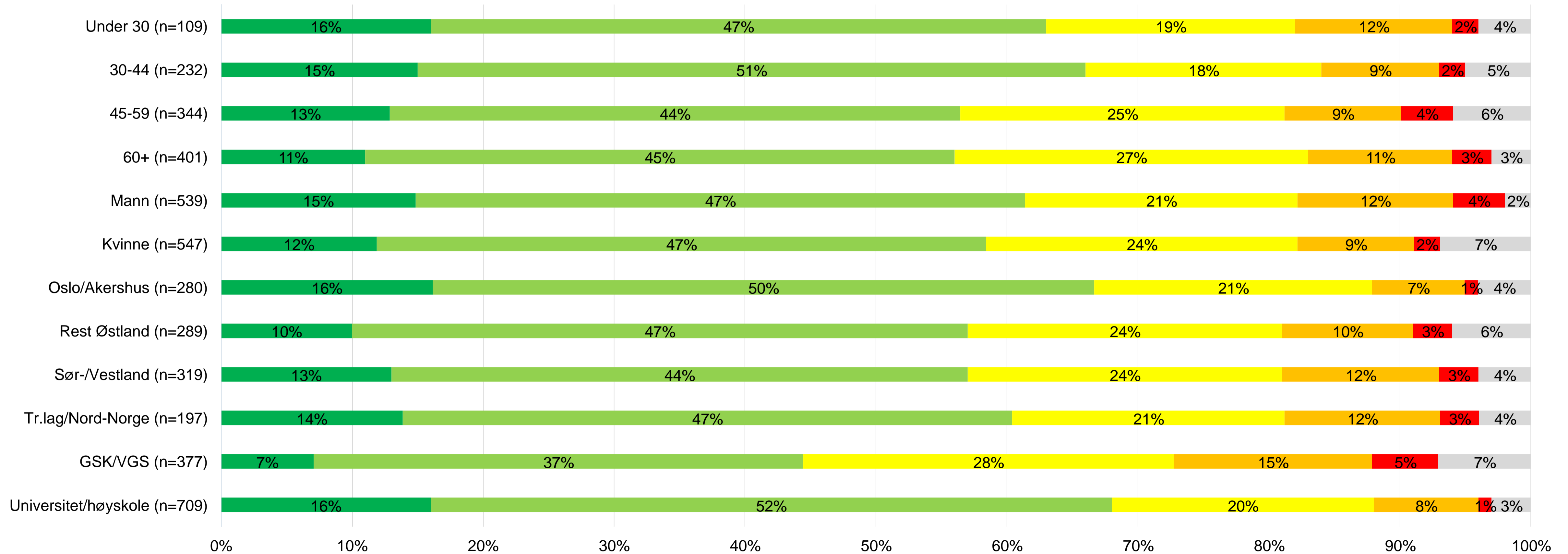
Andelen som har ganske stor tillit til forskning finansiert av organisasjoner og stiftelser har gått noe ned siden april, til fordel for «verken eller».





# Tillit til forskning finansiert av offentlige etater - nedbrytninger

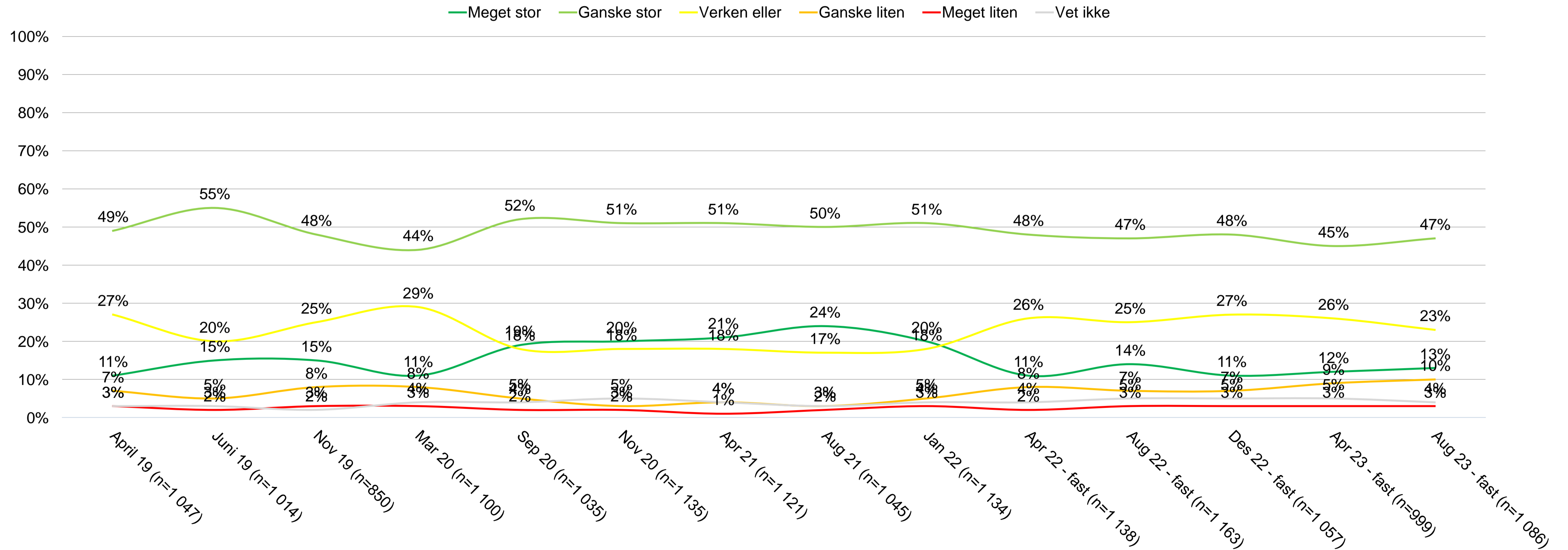
Tilliten til forskning finansiert av offentlige etater er lavest blant personer som med lavere utdanning. Blant disse oppgir 2 av 10 at de har liten eller svært liten tillit.





# Tillit til forskning finansiert av offentlige etater

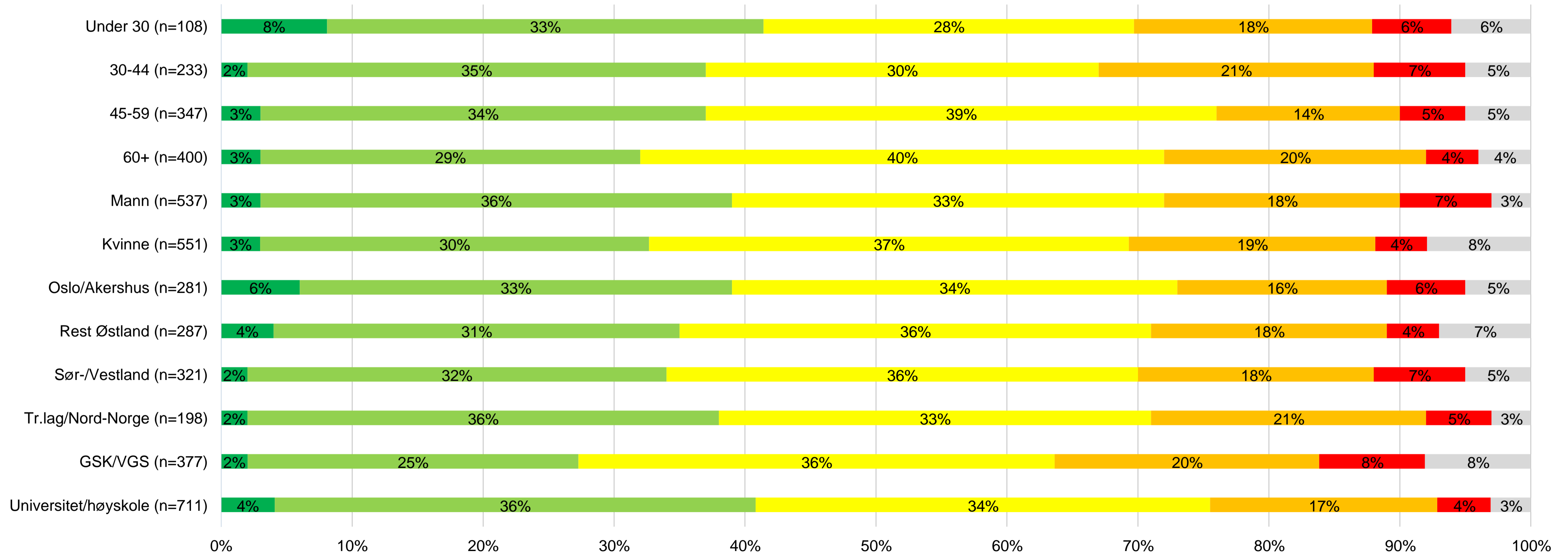
Tilliten til forskning finansiert av offentlige etater har holdt seg stabil siden forrige måling. Mellom mars 2020 og januar 2022 var tilliten høyere (sum meget og ganske stor) enn både før og etter denne perioden.





# Tillit til forskning finansiert av næringslivet - nedbrytninger

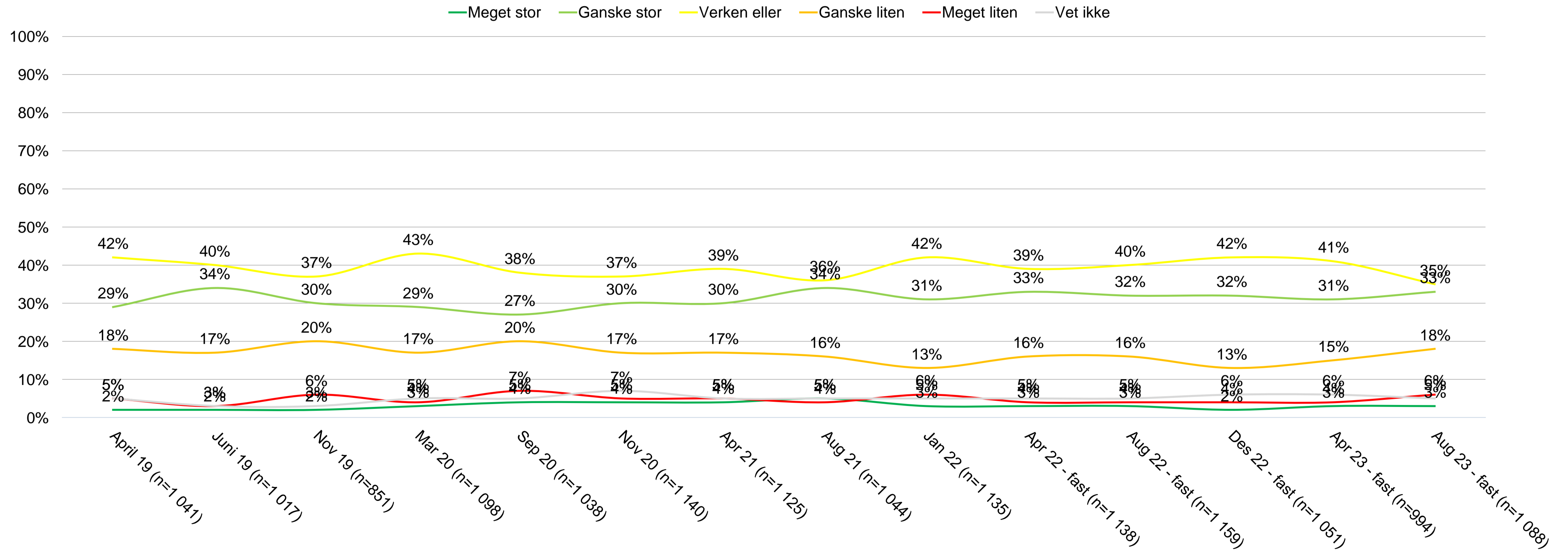
Tilliten til forskning finansiert av næringslivet er større blant personer under 30 år sammenlignet med de andre aldersgruppene. Det er også et tydelig skille mellom utdanningsnivå.





# Tillit til forskning finansiert av næringslivet

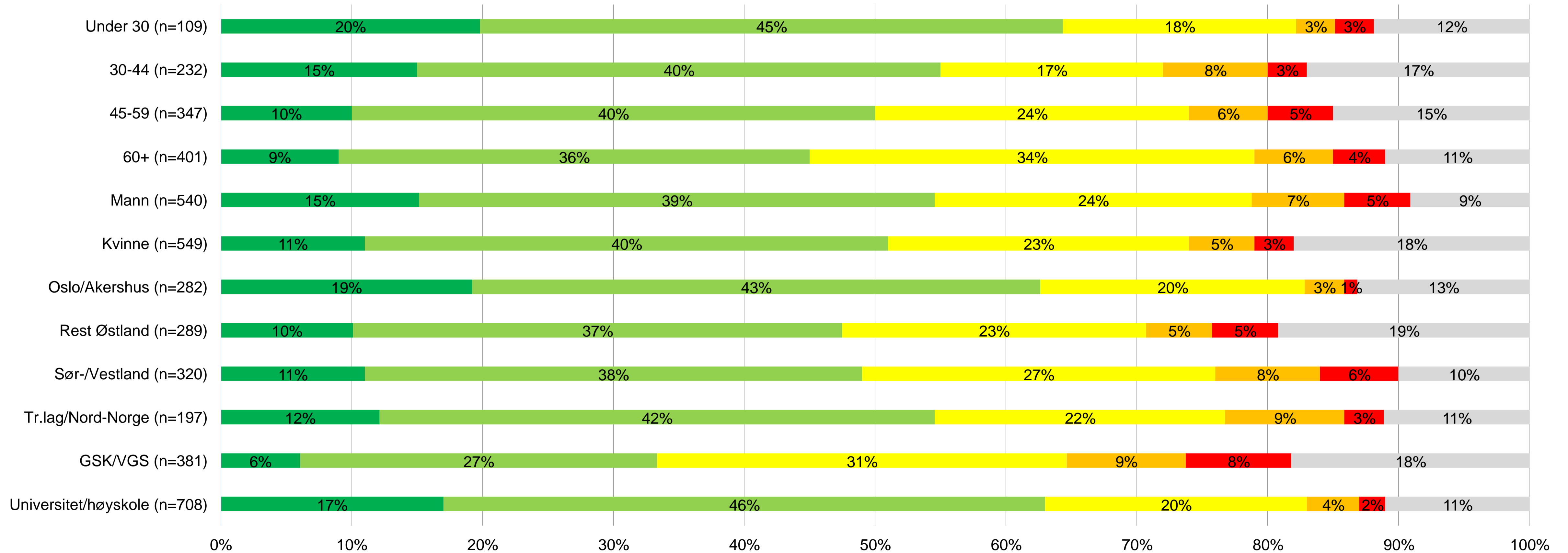
En svak nedgang i andelen som svarer verken eller i august-målingen, til fordel for både de som svarer ganske liten og ganske stor, sammenlignet med april-målingen i år. Bildet er likevel stabilt.





# Tillit til forskning finansiert av EUs rammeprogram for forskning - nedbrytninger

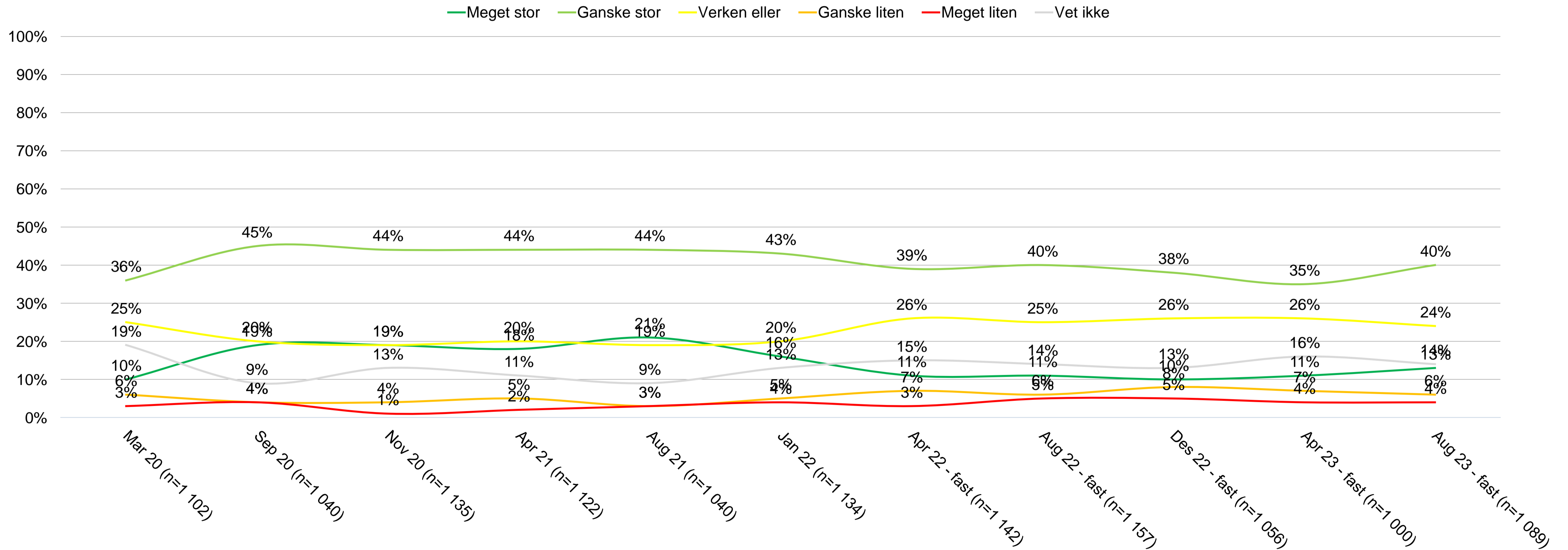
Tillit til forskning finansiert av EUs rammeprogram for forskning er betydelig lavere blant personer med lavere utdanning (store andeler «verken eller» og «vet ikke») sammenlignet med personer med universitet-/ høyskoleutdanning. Tilliten synker med alder.





# Tillit til forskning finansiert av EUs rammeprogram for forskning

Andelen som har meget eller ganske stor tillit til forskning finansiert av EUs rammeprogram for forskning har økt noe siden forrige måling.



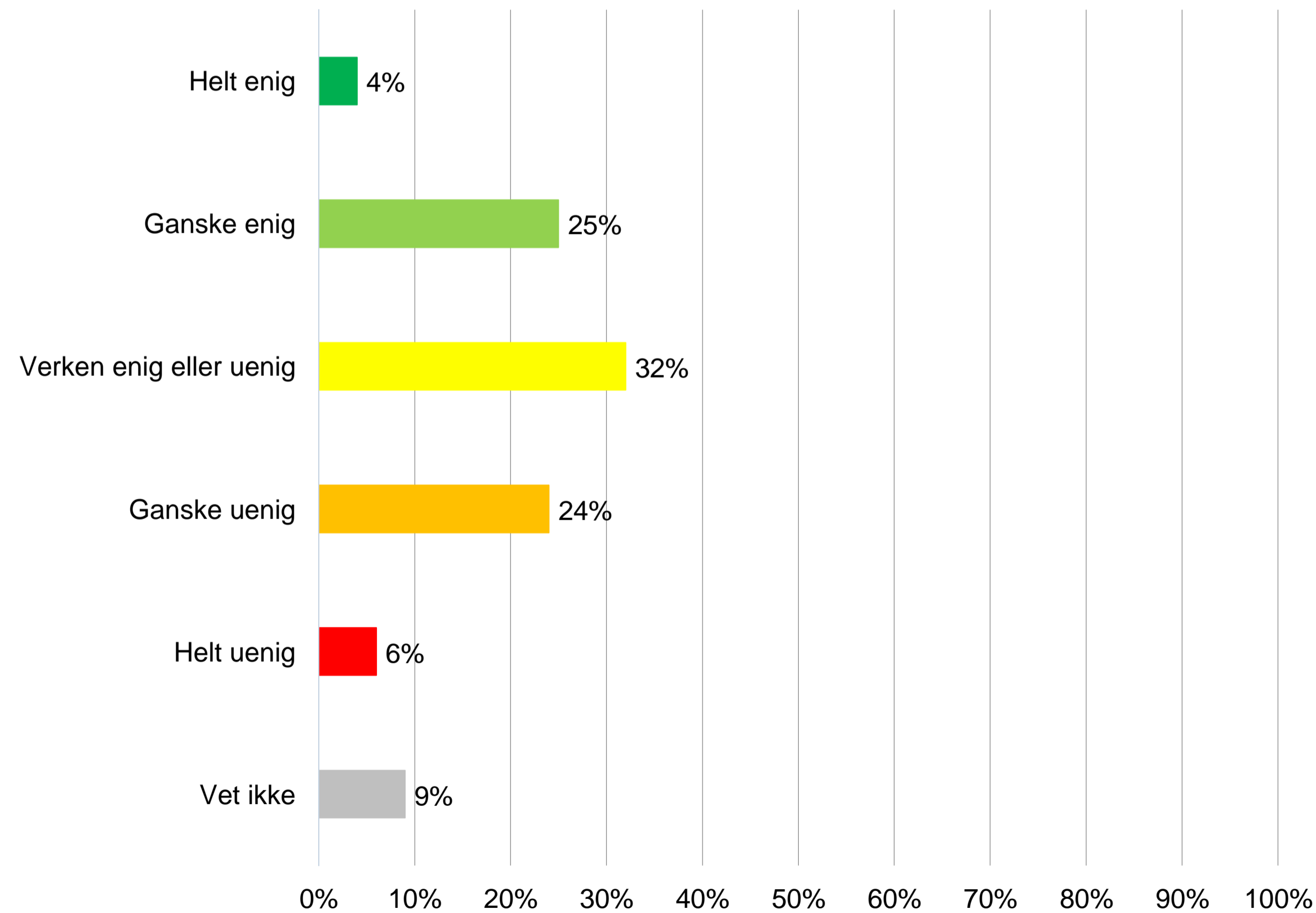
Befolkningens kompetanse til å  
vurdere kvaliteten på forskning og  
opplevd egen nytte av forskning



# Det er enkelt å skille mellom god og troverdig forskning og dårlig og lite troverdig forskning

3 av 10 er ganske eller helt enig i påstanden «Det er enkelt å skille mellom god og troverdig forskning og dårlig og lite troverdig forskning.», og en like stor andel er verken enig eller uenig. Andelen enig minker med alderen, og færre med lavere utdanning sier seg enig i dette.

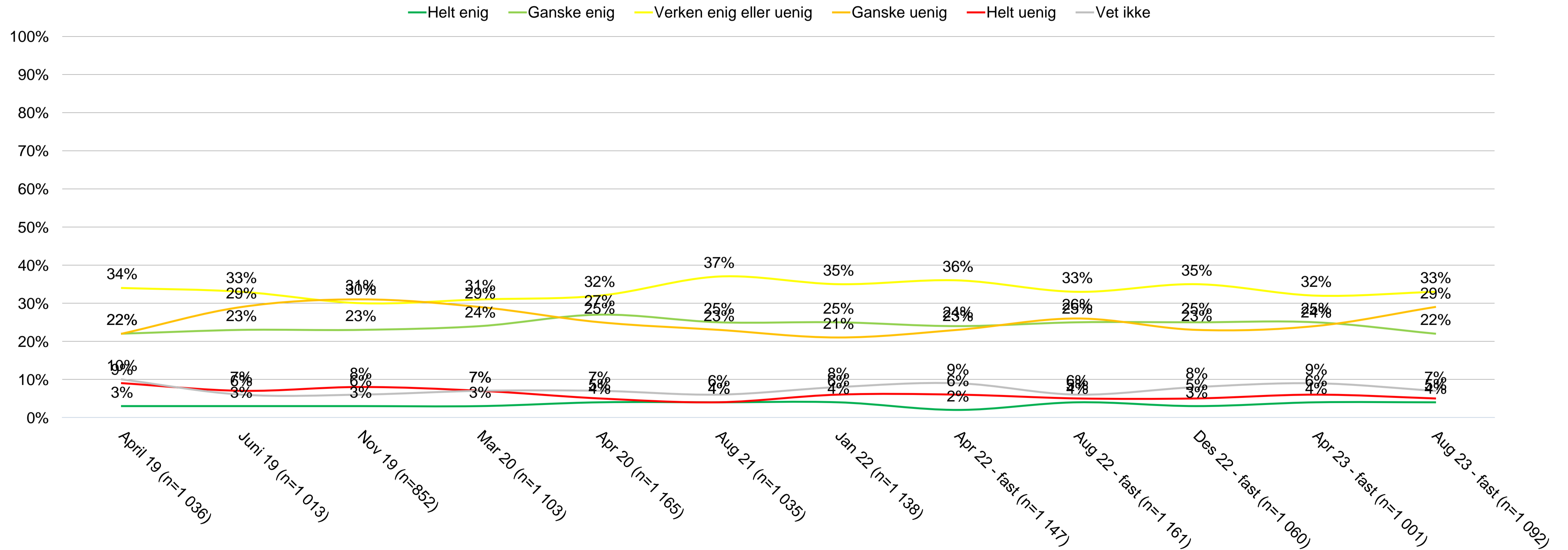
(n=1 001)





# Det er enkelt å skille mellom god og troverdig forskning og dårlig og lite troverdig forskning

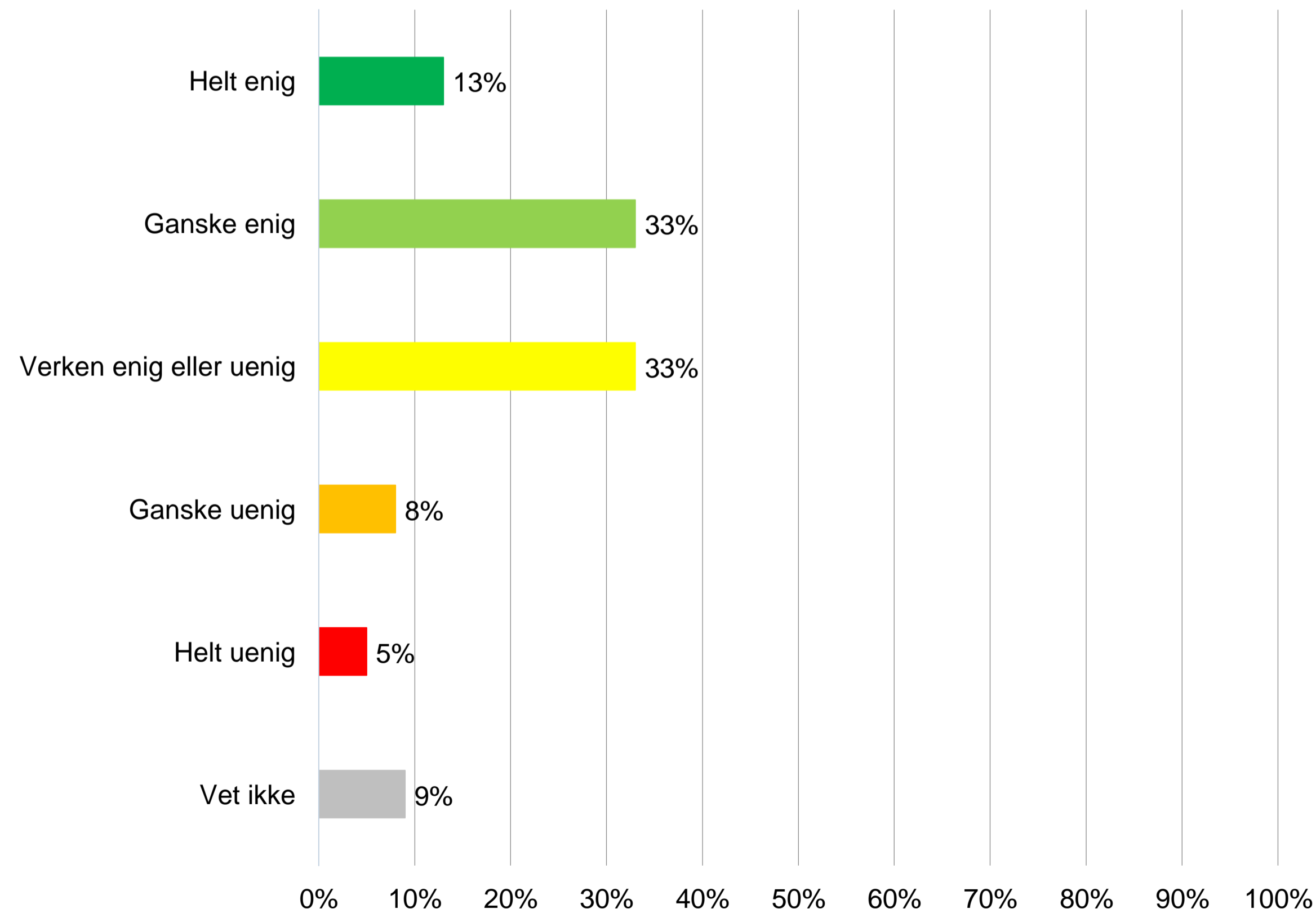
Sammenlignet med i april, er det en signifikant større andel som oppgir at de er uenige, men økningen er liten.



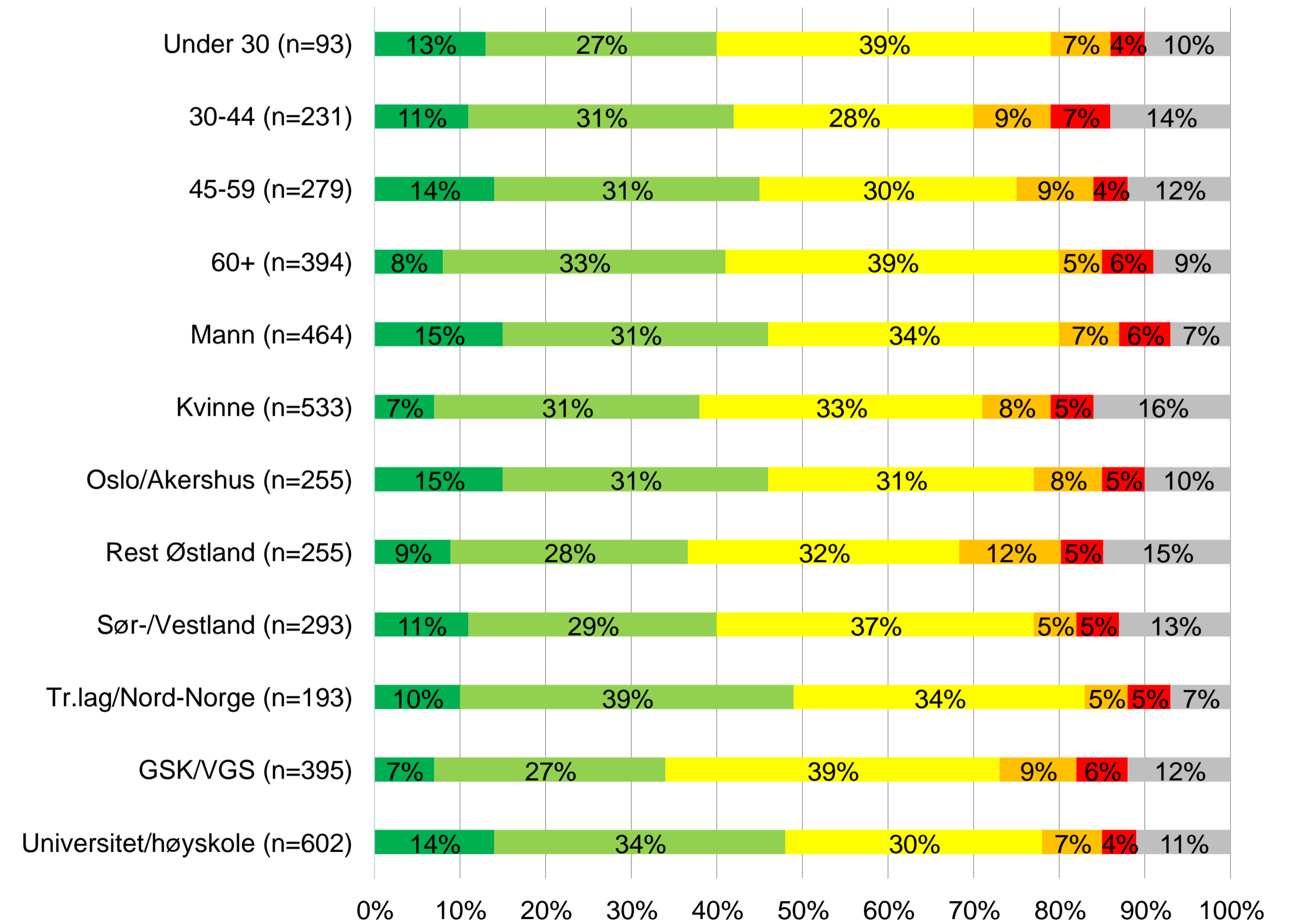


# Jeg nyter personlig godt av det som skjer innenfor forskning og utvikling

(n=1 089)



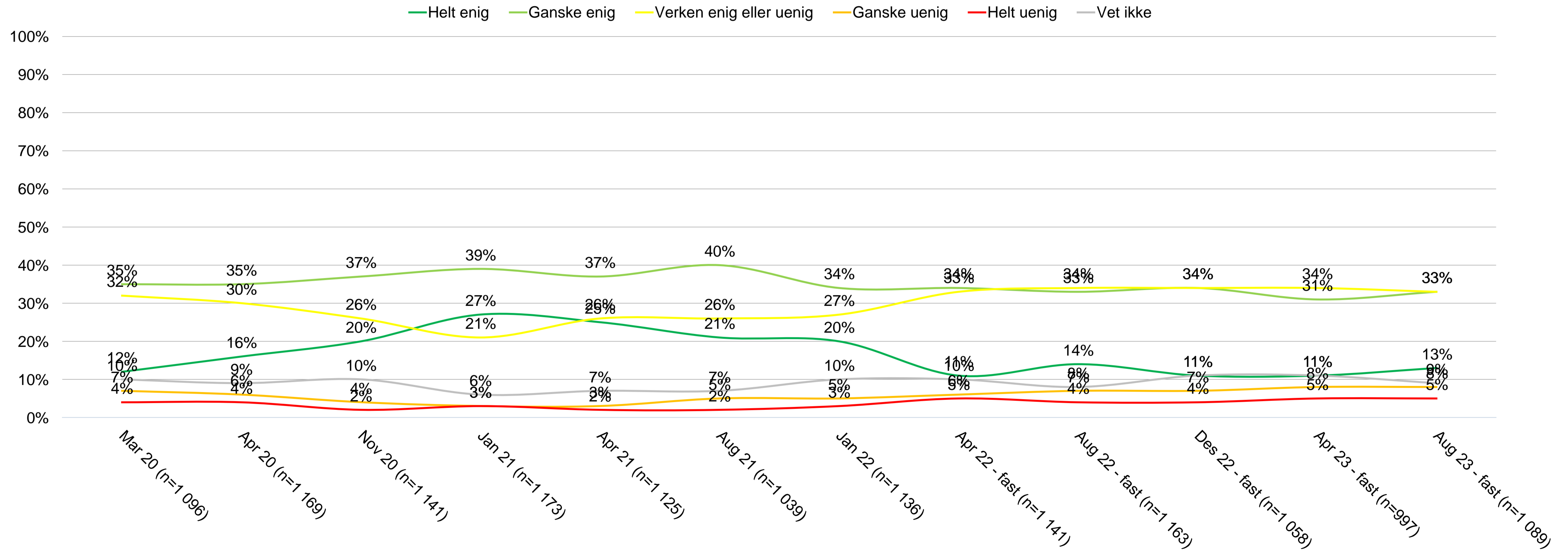
Nesten halvparten av befolkningen er ganske eller helt enig i påstanden «Jeg nyter personlig godt av det som skjer innenfor forskning og utvikling.». Det er få forskjeller mellom befolkningsgruppene, med unntak av at en høyere andel kvinner enn menn svarer at de ikke vet, og flere med høyere enn med lavere utdanning er enige.





# Jeg nyter personlig godt av det som skjer innenfor forskning og utvikling

Det er ingen tydelige endringer siden forrige måling, men et lavere nivå som er enige nå, sammenlignet med perioden november 2020 til januar 2022.



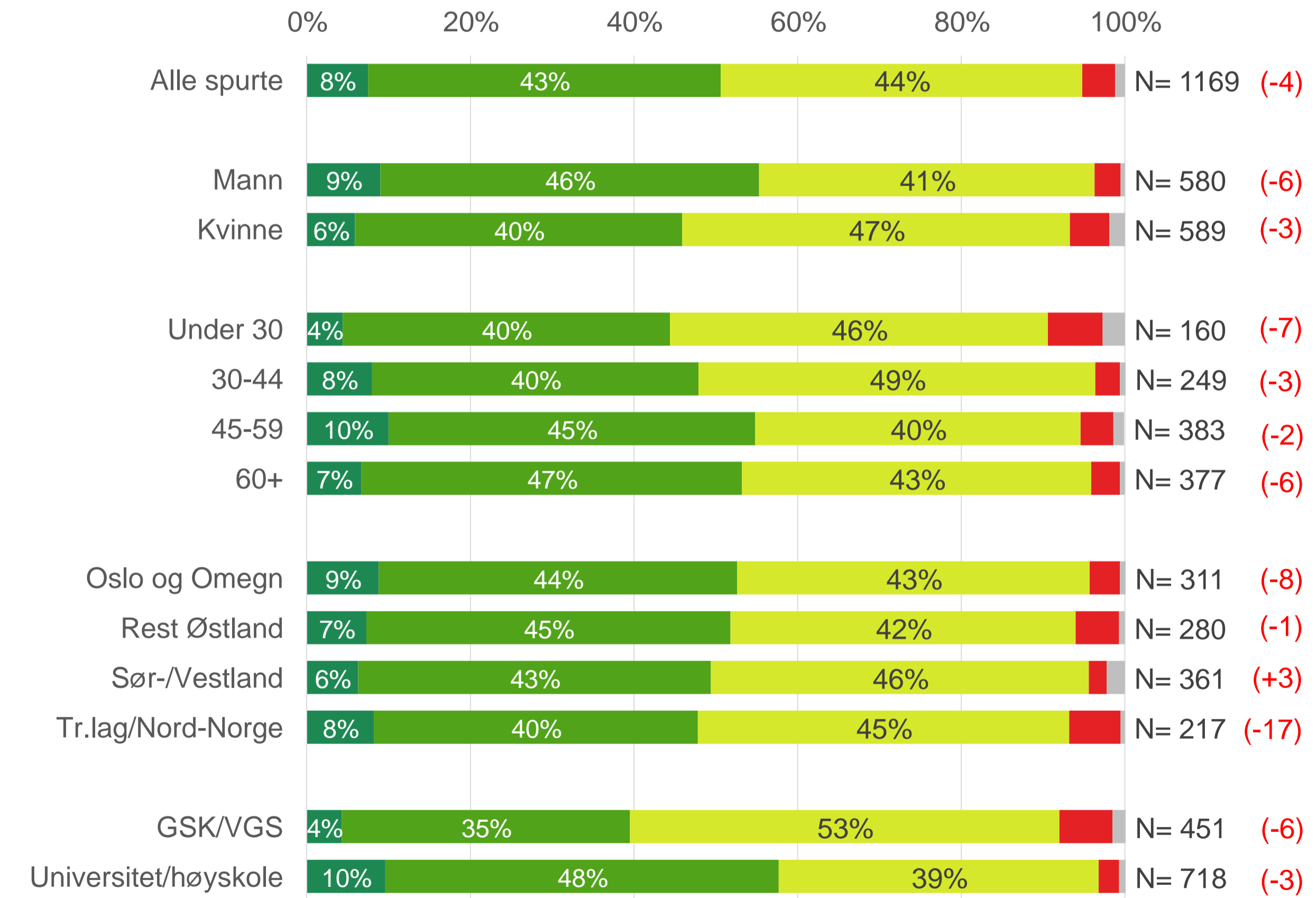
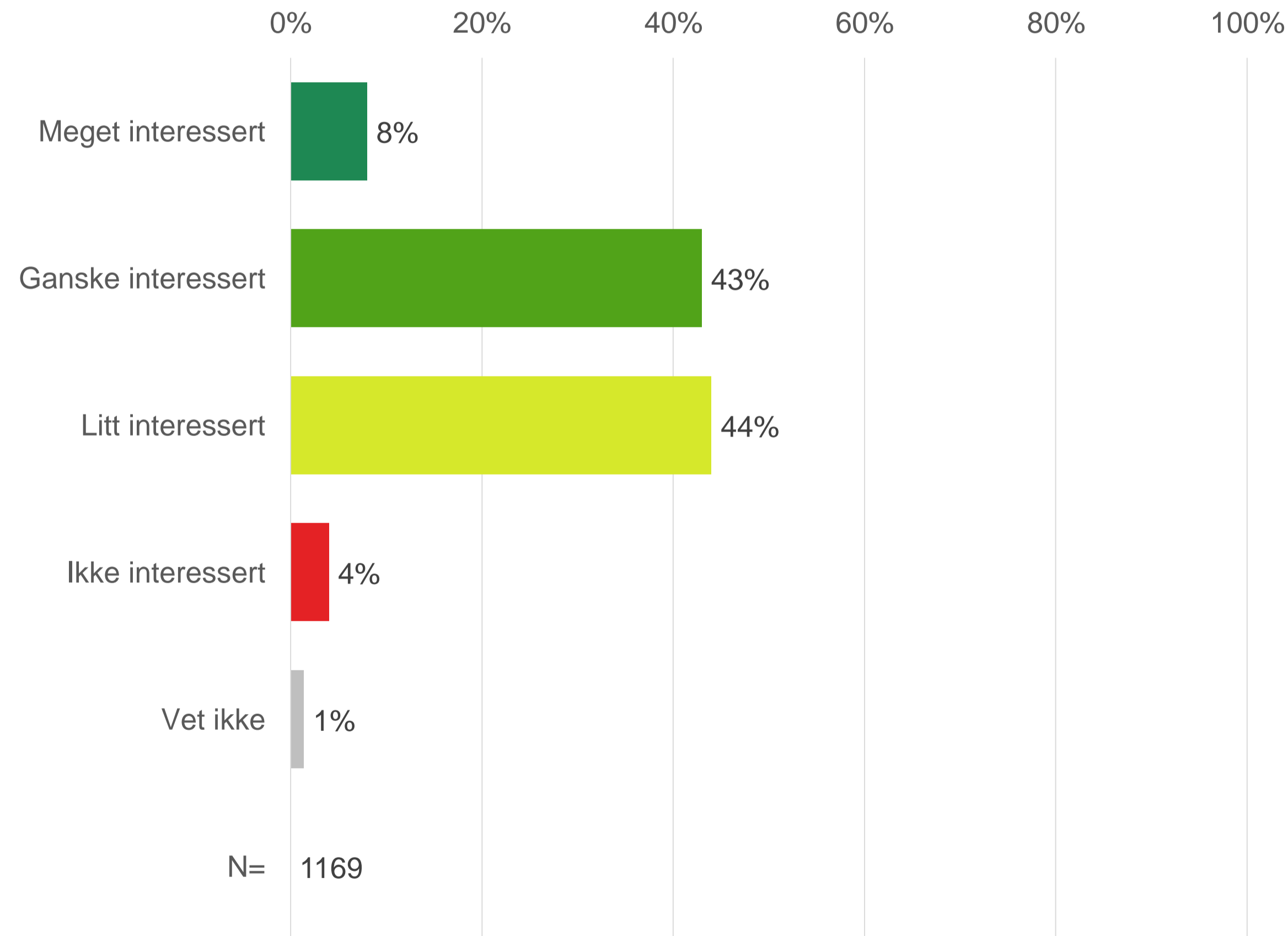


# Interesse for forskning



# Hvor interessert er du i utviklingen innen forskning?

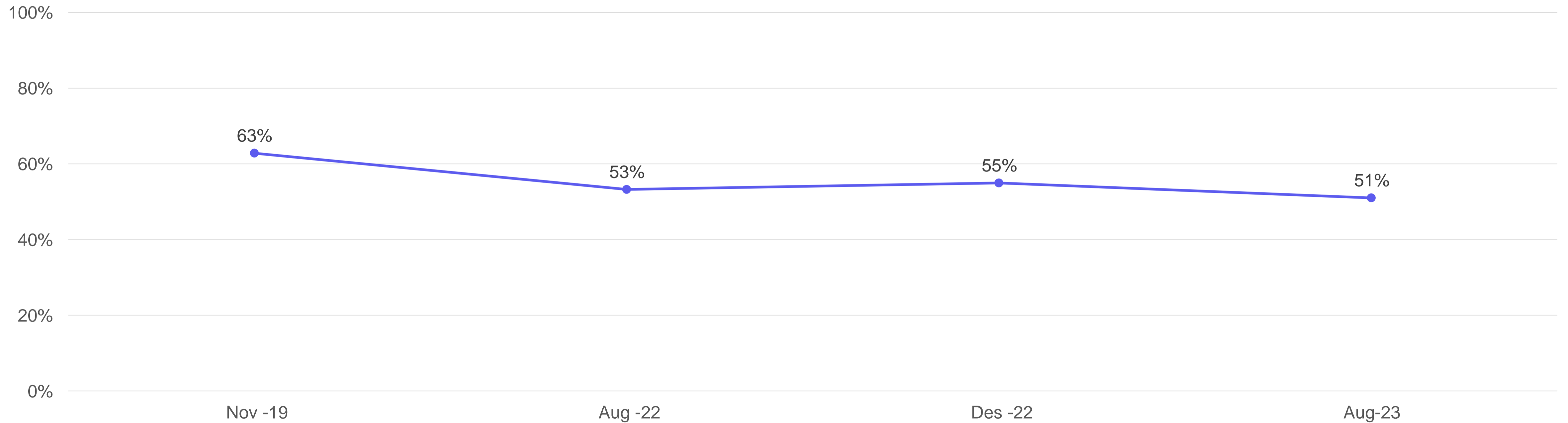
Halvparten (51%) av befolkningen er interessert i utviklingen innen forskningen. Interessen har gått ned siden målingen i desember 2022. Andelen som sier de ikke er interessert holder seg på et lavt nivå (4%).





## Hvor interessert er du i utviklingen innen forskning? (Andel meget eller ganske interessert)

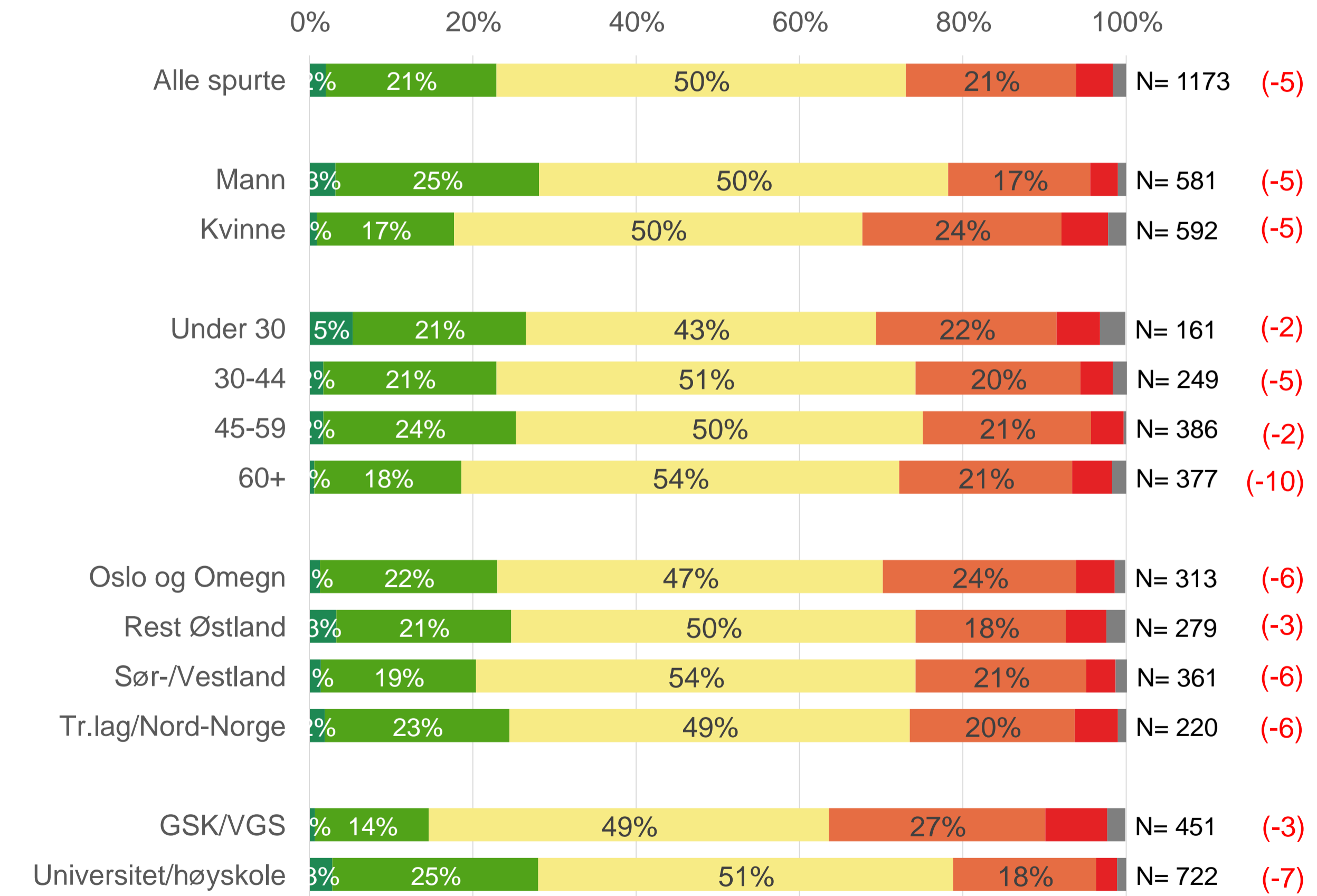
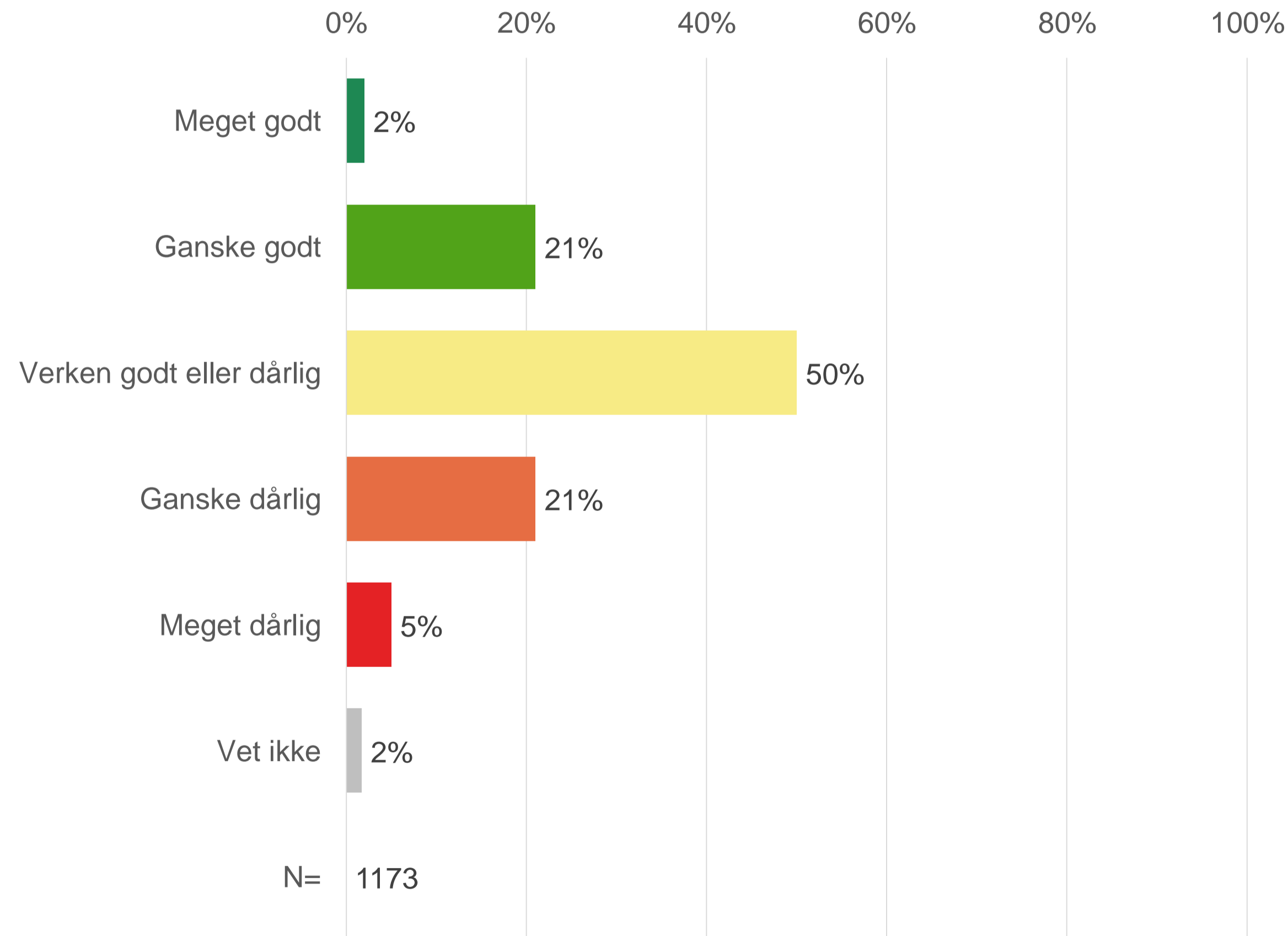
Andelen som er interessert i utviklingen innen forskning er lavere i august 2023, enn ved forrige måling i desember 2022.





# Hvor godt eller dårlig informert om utviklingen innen forskning vil du si at du er?

23% er godt informert om utviklingen innen forskning. Halvparten av befolkningen opplever at de er verken godt eller dårlig informert. De med høyere utdanning og menn er de som i størst grad oppgir å være godt informert. Dette funnet er tilsvarende som i desember 2022.

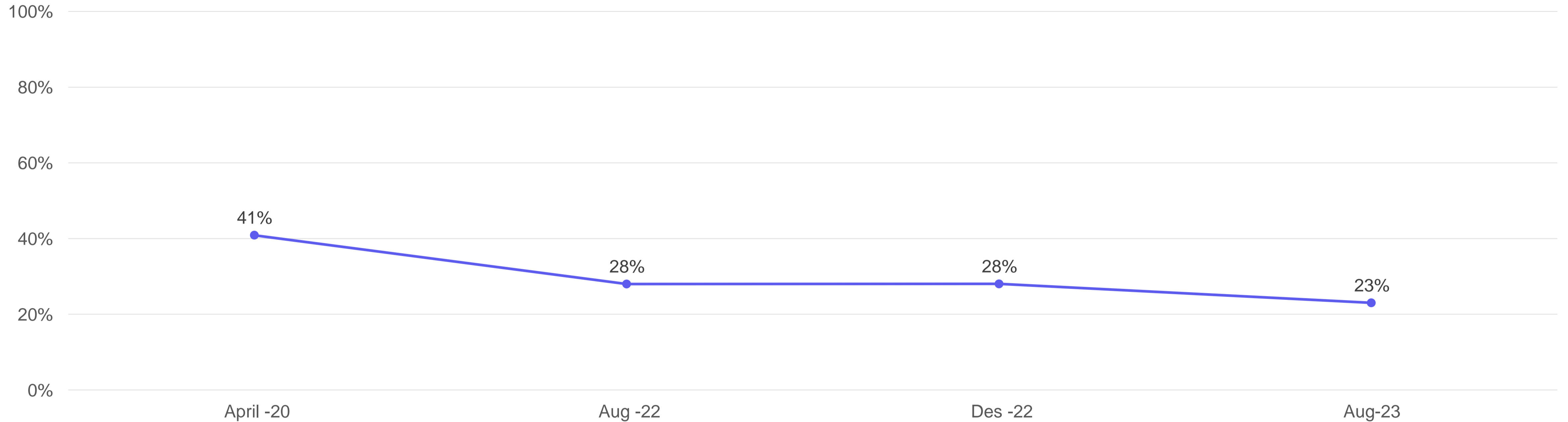


De røde tallene viser endring fra sist måling i desember 2022.



# Hvor godt eller dårlig informert om utviklingen innen forskning vil du si at du er? (Andel meget eller ganske godt)

Andelen som opplever at de er meget eller ganske godt informert har gått noe ned siden desember 2022.

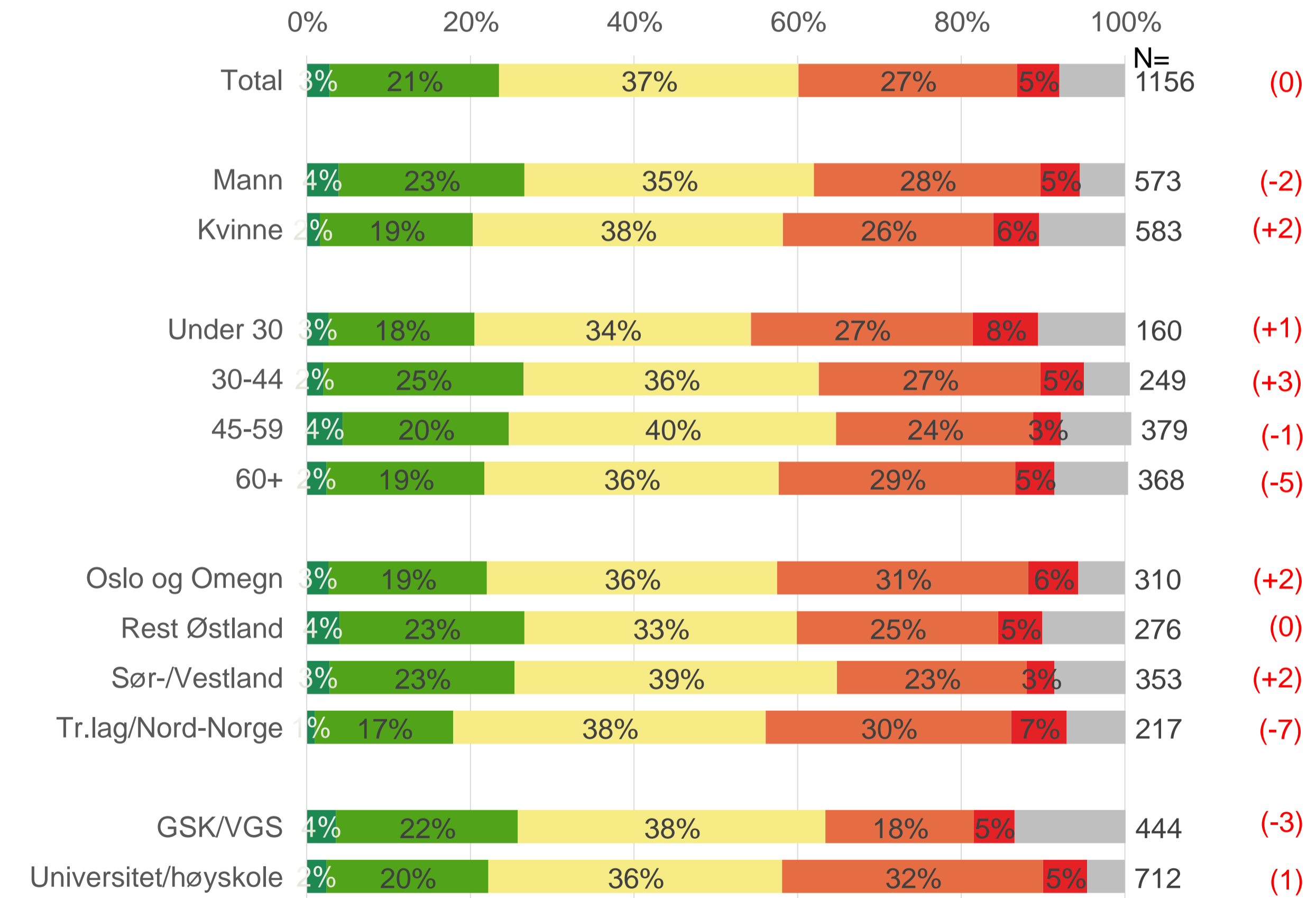
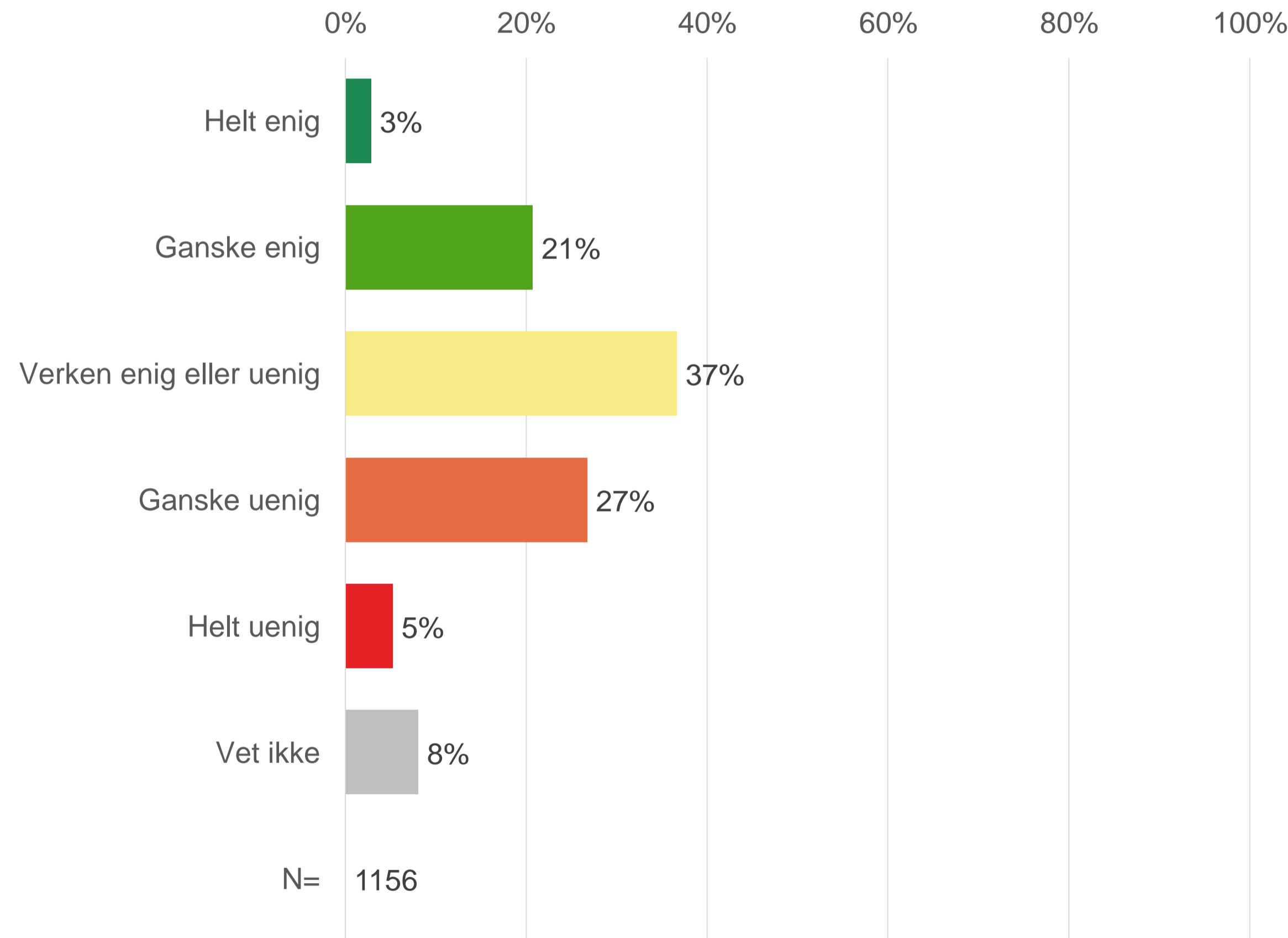


# Objektiv forskning og forskeres integritet



# Forskningsresultater er ofte kjøpt av industri eller myndigheter og er dermed ikke til å stole på

1 av 4 (24%) sier seg helt eller ganske enig i at forskningsresultater ofte er kjøpt av industri eller myndigheter og er derfor ikke til å stole på. Menn mener i større grad enn kvinner dette, selv om kjønnsforskjellene fra desember 2022 har blitt mindre.

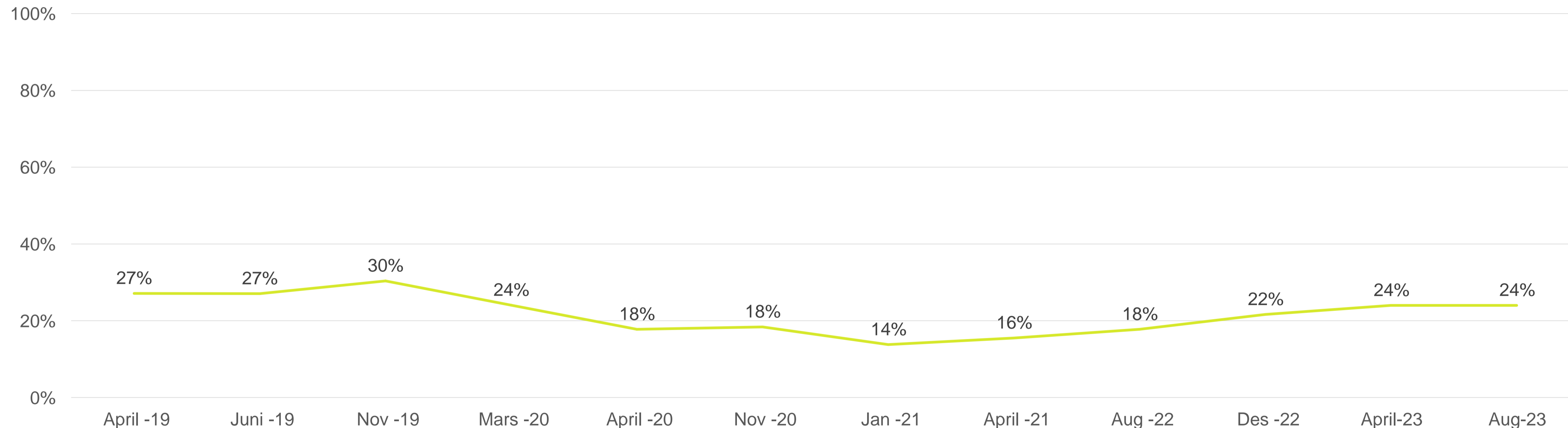


De røde tallene viser endring fra sist måling i desember 2022.



## Forskningsresultater er ofte kjøpt av industri eller myndigheter og er dermed ikke til å stole på (Andel helt eller ganske enig)

Om lag 1 av 4 opplever at forskningsresultater ofte er kjøpt av industri eller myndigheter, og er derfor ikke til å stole på. Andelen er på samme nivå som ved siste måling i april 2023.

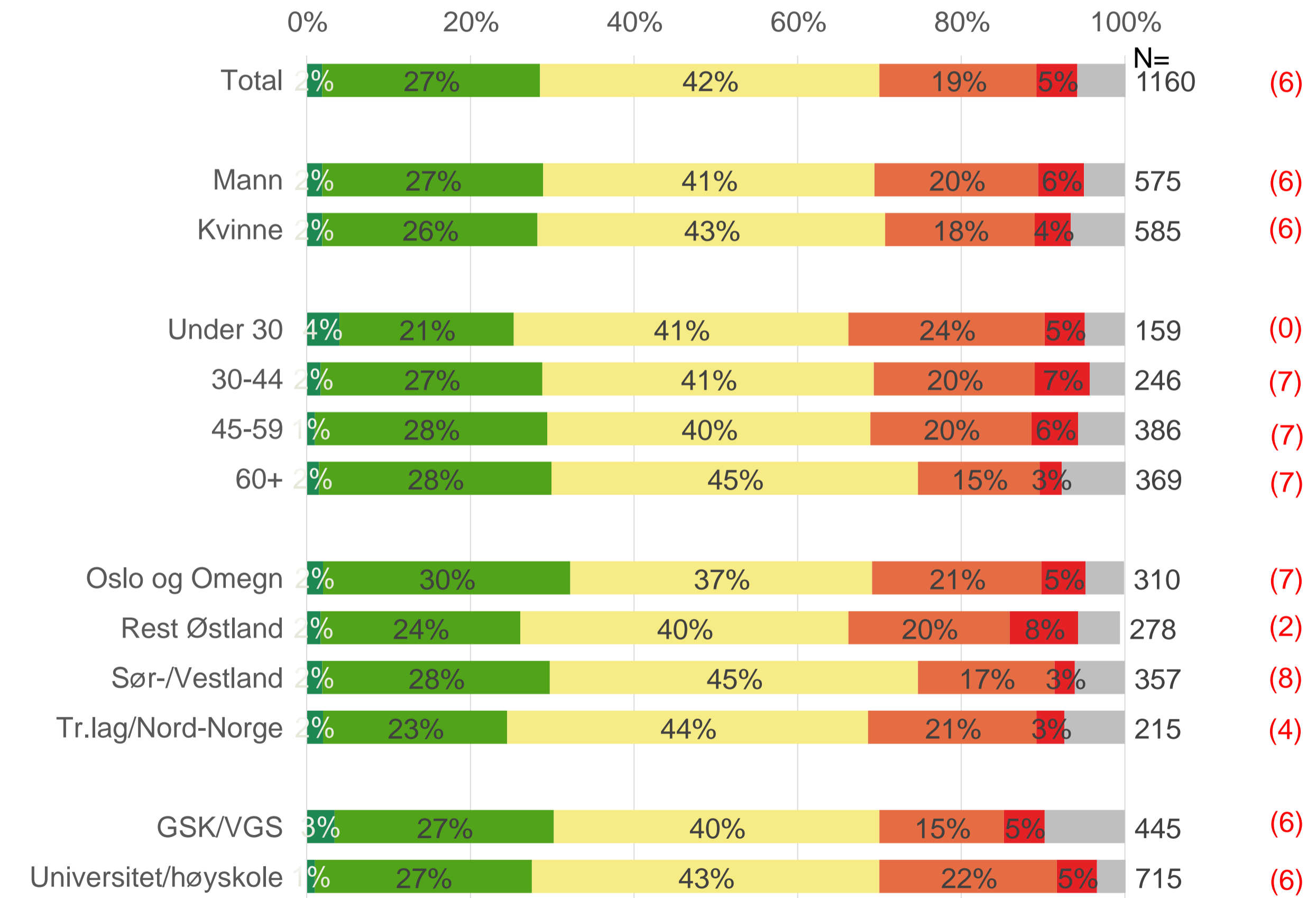
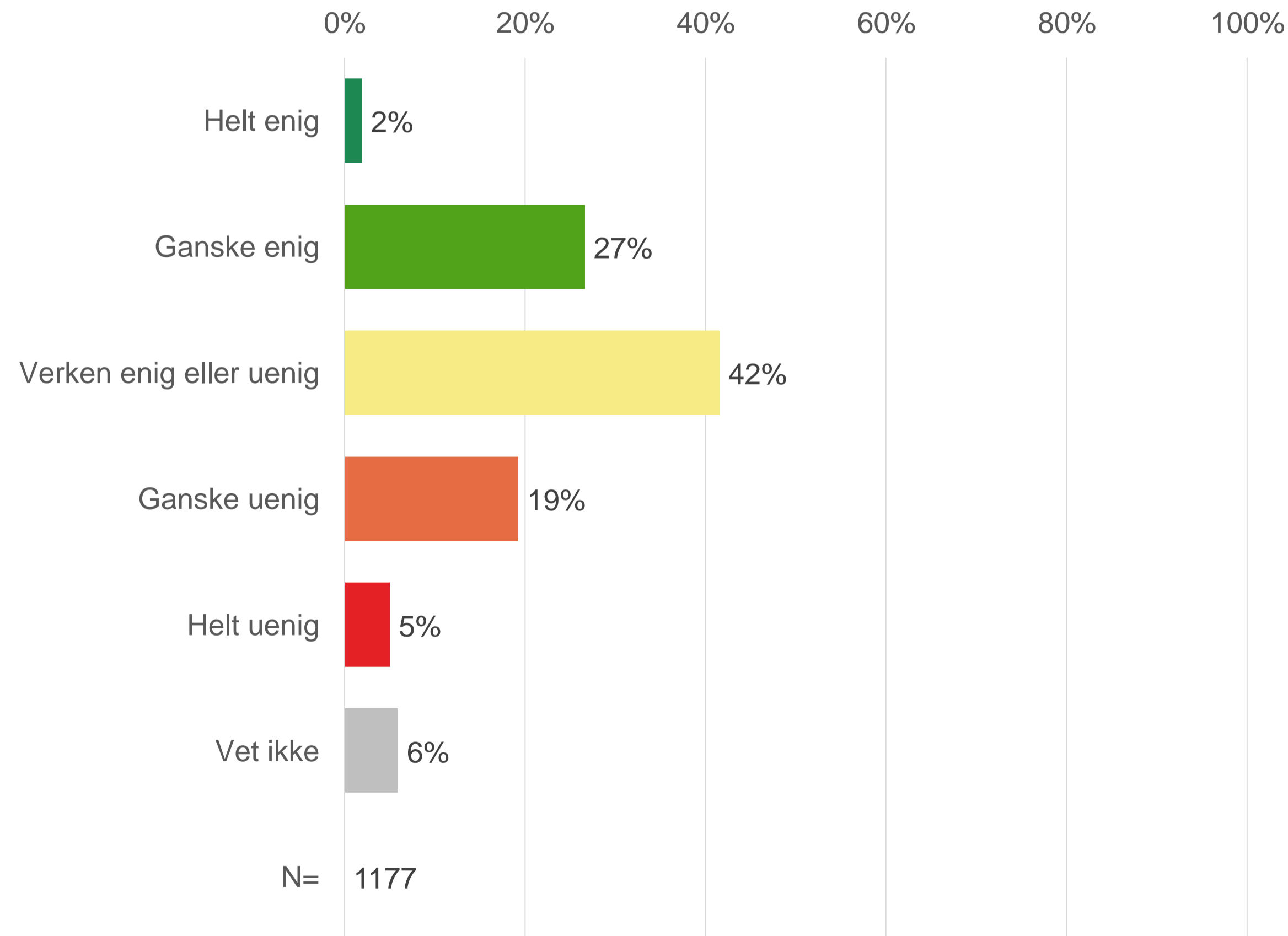






# Mediene presenterer forskning på en troverdig måte

29% opplever at mediene presenterer forskning på en troverdig måte. Små eller ingen forskjeller mellom eller på tvers av kjønn, alder, bosted og utdanningsnivå.

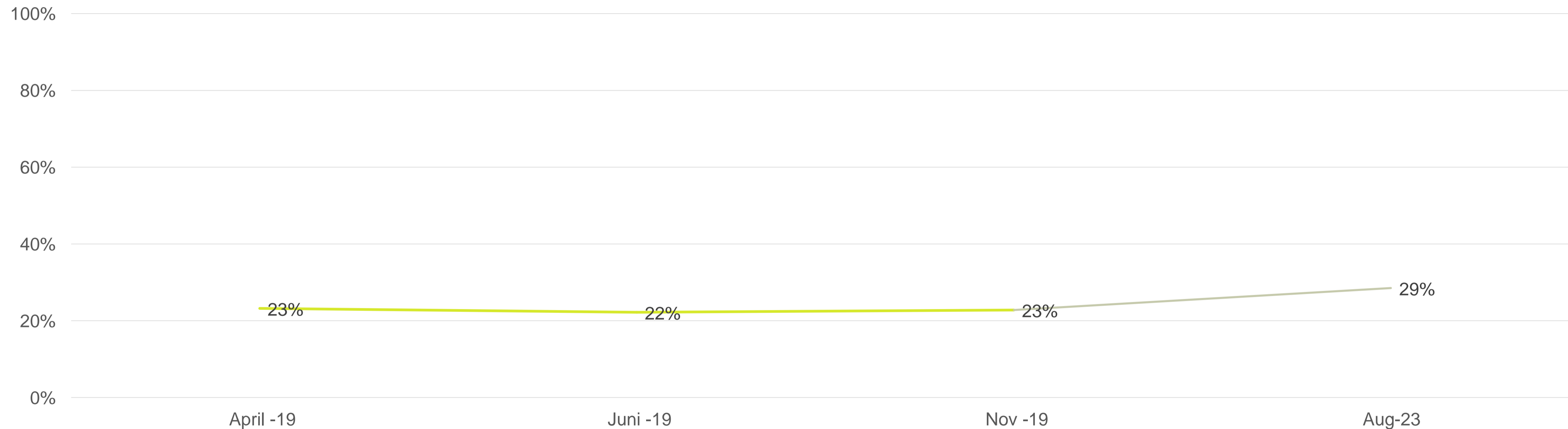


De røde tallene viser endring siden sist måling i november 2019.



## Mediene presenterer forskning på en troverdig måte

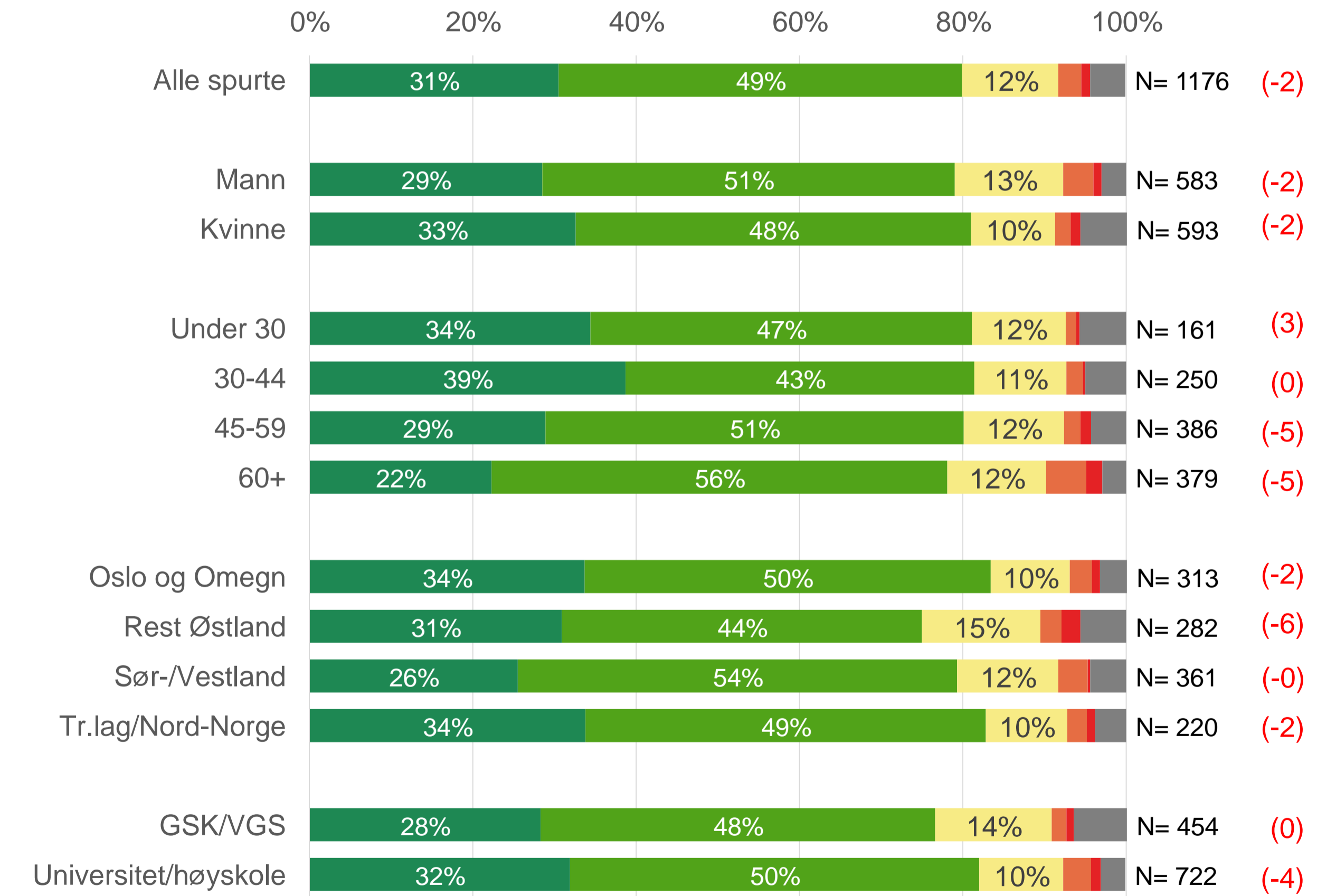
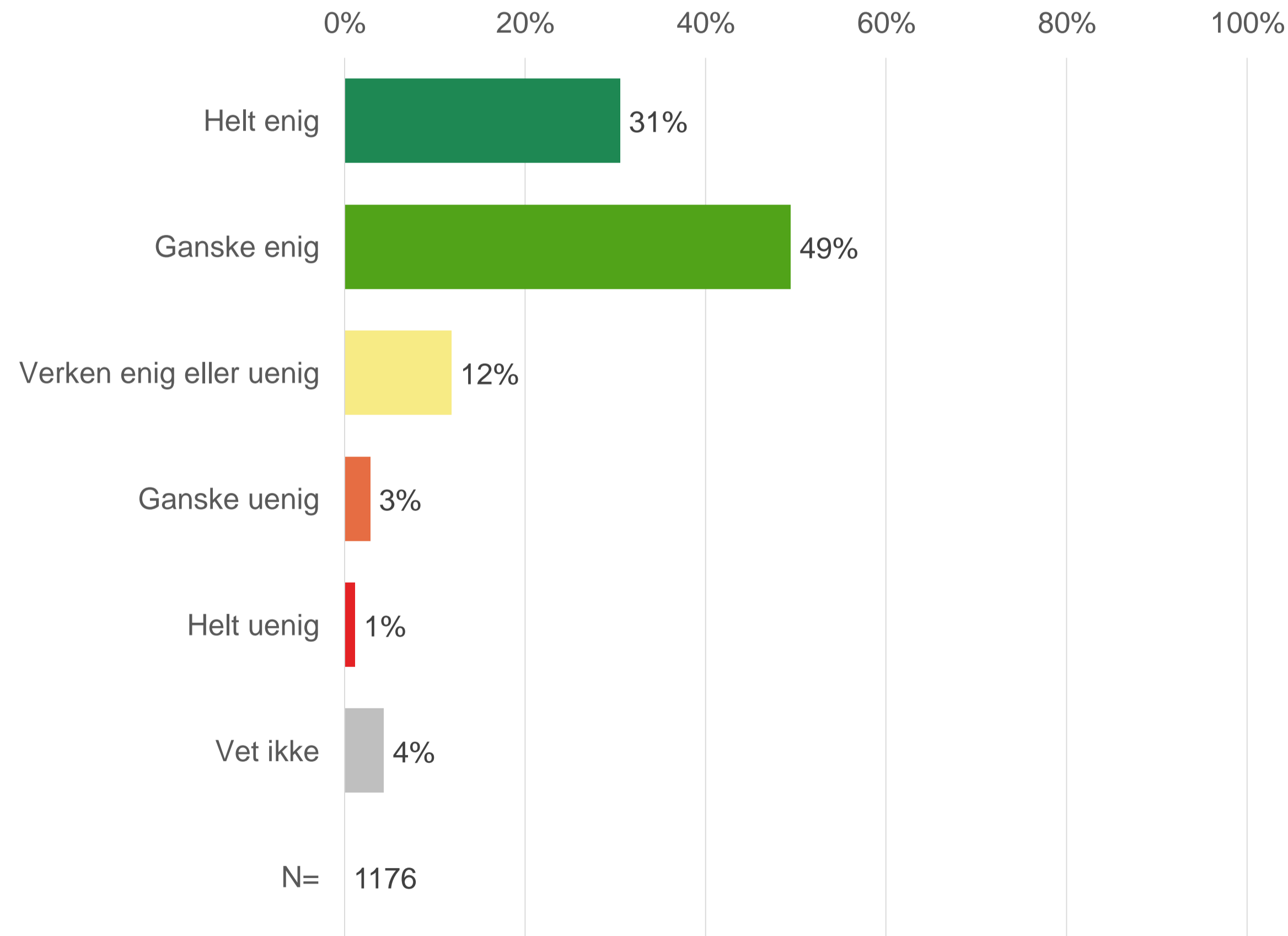
Det er flere i dag som mener mediene presenterer forskning på en troverdig måte, enn ved målingen i november 2019.





# Forskere bør gripe inn i den politiske debatten dersom beslutninger tas på feilaktig vitenskapelig grunnlag

8 av 10 mener forskere bør gripe inn i den politiske debatten dersom beslutninger tas på feilaktig vitenskapelig grunnlag. De under 30 år mener i større grad at forskere bør gripe inn enn de over 60 år, og de med høyere utdanning mener dette i større grad enn de med lavere utdanning.

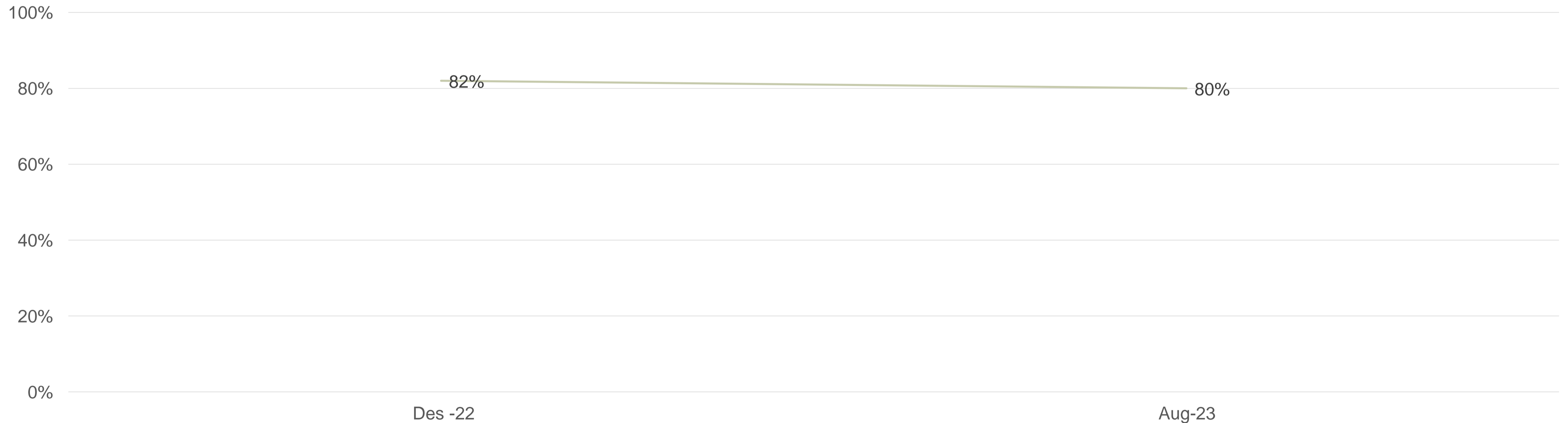


De røde tallene viser endring fra sist måling i desember 2022.



# Forskere bør gripe inn i den politiske debatten dersom beslutninger tas på feilaktig vitenskapelig grunnlag (Andel helt eller ganske enig)

Andelen som er helt eller ganske enig i at forskere bør gripe inn i den politiske debatten dersom beslutninger tas på feilaktig vitenskapelig grunnlag er mer eller mindre lik som i desember 2022.



# Bevilgninger til forskning

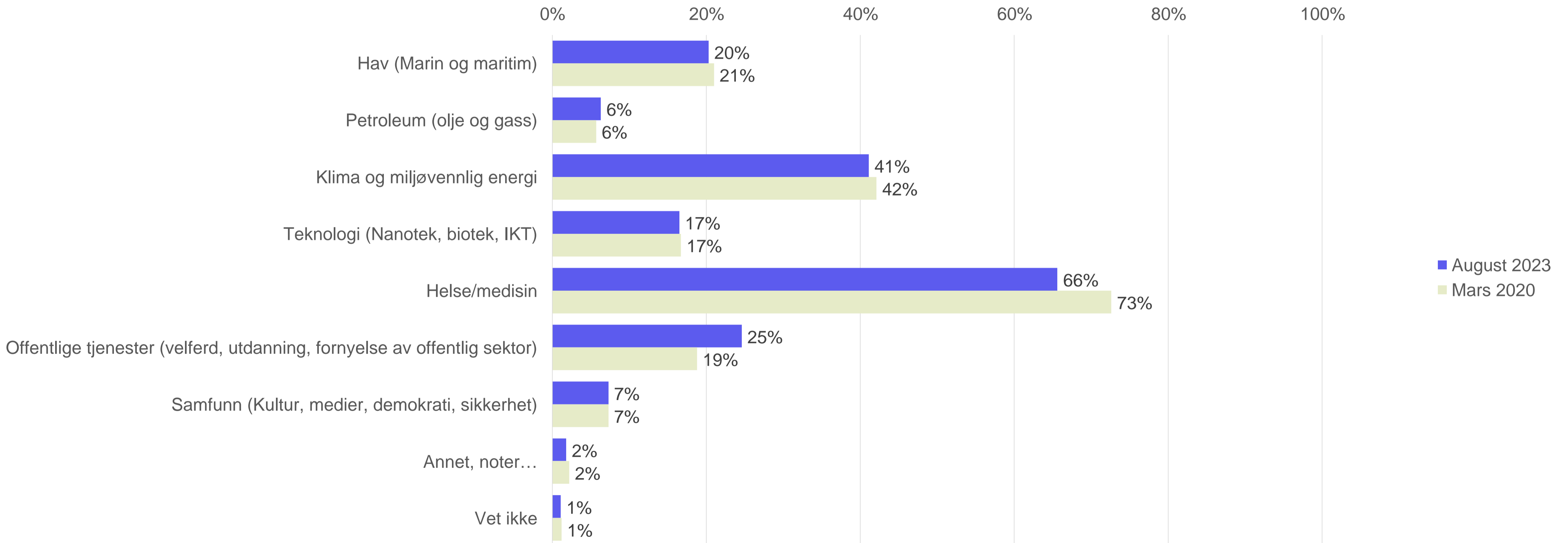


# Tenk deg at du skulle fordele 1 milliard kroner ekstra til forskning.

## Hvilke områder ville du valgt å bevilge pengene til?

2 av 3 ønsker å prioritere bevilgning til forskning innenfor helse og medisin. I mars 2020 var andelen høyere (73%), som mulig kan forklares av konteksten i 2020 (covid-19). Andelen som vil prioritere forskning på offentlig tjenester har økt siden sist måling i mars 2020 (25% mot 19%). Forskning på petroleum er det de færreste ønsker å prioritere, både i 2020 og i august 2023.

-Respondentene kan velge 2 områder de vil prioritere



Antall respondenter:  
Mars 2020: 1108  
August 2023: 1177



## Tenk deg at du skulle fordele 1 milliard kroner ekstra til forskning. Hvilke områder ville du valgt å bevilge pengene til?

	Total N=1177	Mann N=583	Kvinne N=594	Under 30 N=162	30-44 N=250	45-59 N=386	60+ N=379	Oslo/ Akershus N=314	Rest Østland N=282	Sør- /Vestland N=361	Tr.lag/Nord- Norge N=220	GSK/VGS N=454	Universitet/ høyskole N=723
Hav (Marin og maritim)	20%	24%	16%	19%	19%	22%	21%	19%	18%	23%	23%	19%	21%
Petroleum (olje og gass)	6%	10%	3%	9%	7%	7%	4%	6%	6%	8%	5%	8%	5%
Klima og miljøvennlig energi	41%	39%	44%	46%	42%	41%	38%	51%	38%	35%	43%	33%	46%
Teknologi (Nanotek, biotek, IKT)	17%	23%	9%	23%	17%	16%	13%	18%	15%	19%	14%	12%	20%
Helse/medisin	66%	58%	74%	54%	63%	69%	73%	63%	67%	66%	68%	69%	64%
Offentlige tjenester (velferd, utdanning, fornyelse av offentlig sektor)	25%	19%	30%	28%	28%	21%	22%	19%	26%	26%	28%	28%	23%
Samfunn (Kultur, medier, demokrati, sikkerhet)	7%	7%	8%	5%	7%	6%	10%	6%	7%	9%	6%	7%	7%
Annet, noter...	2%	2%	1%	1%	4%	2%	1%	1%	4%	1%	1%	3%	1%
Vet ikke	1%	1%	1%	3%	1%	1%	0%	2%	1%	1%	0%	2%	1%

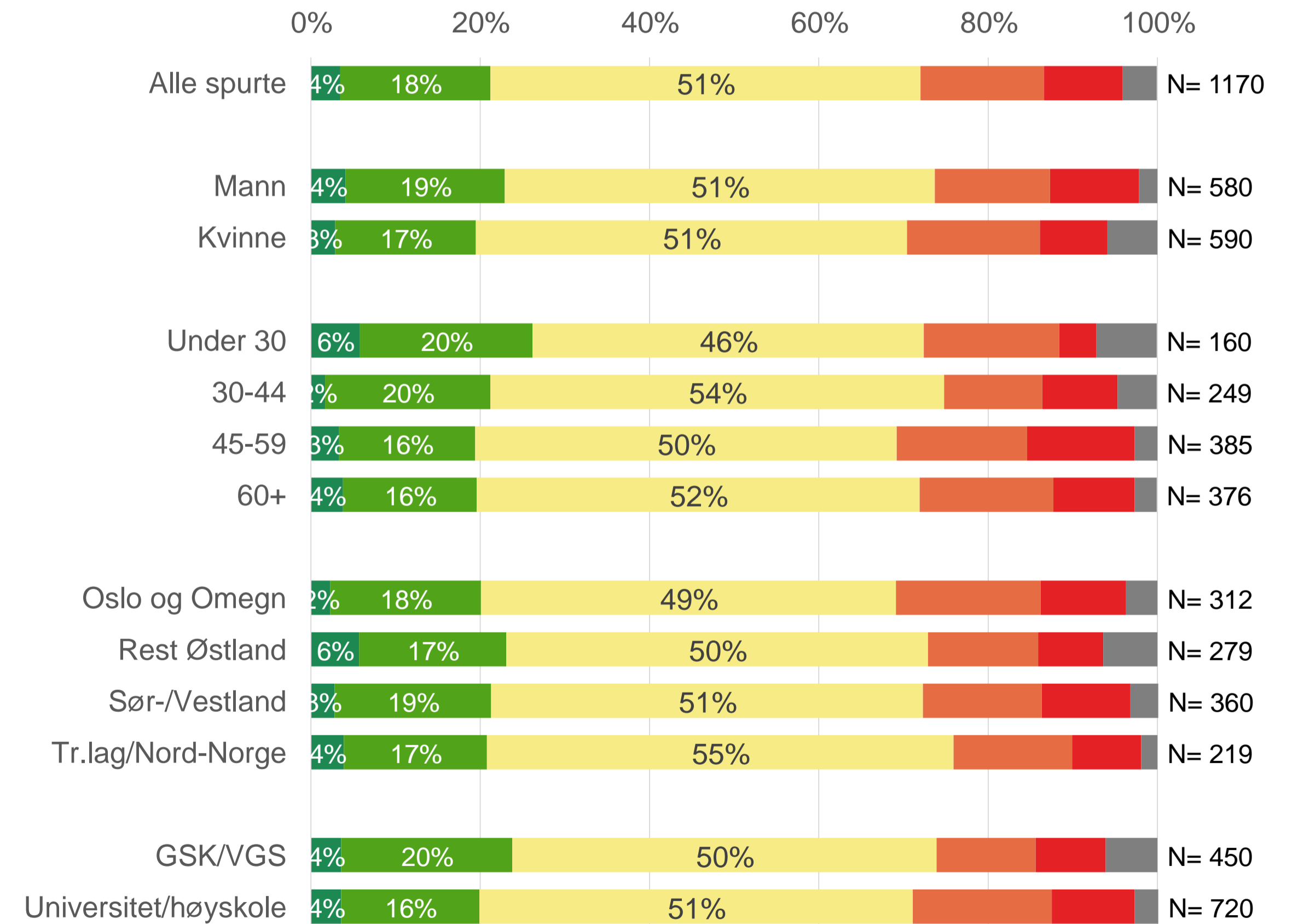
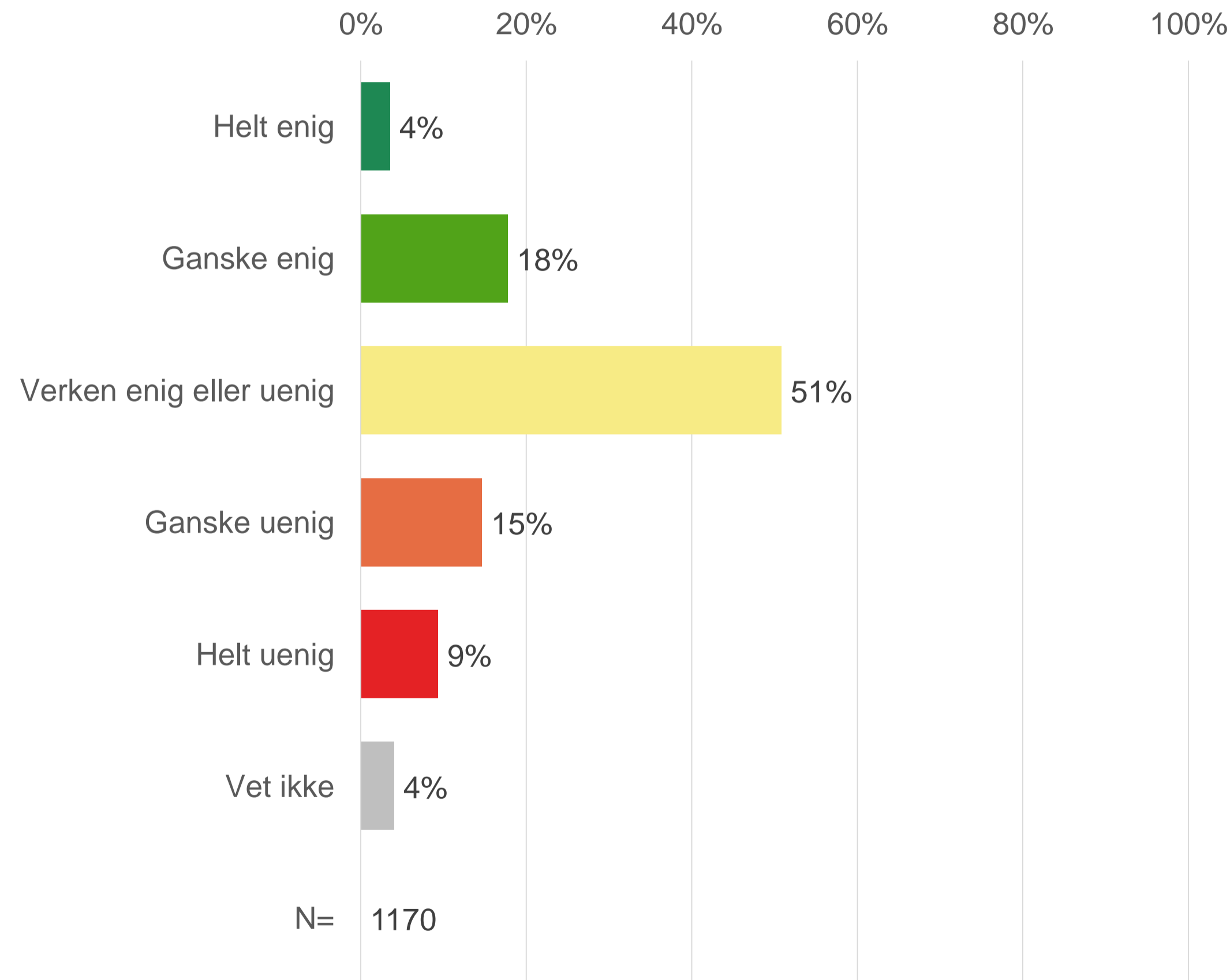
# Klima





# Jeg har større tillit til norsk klimaforskning enn til klimaforskning fra utlandet.

22% har større tillit til norsk klimaforskning, enn til klimaforskning fra utlandet. Rett over halvparten har ingen formening om dette. Små eller ingen forskjeller mellom eller på tvers av kjønn, alder, bosted eller utdanningsnivå.

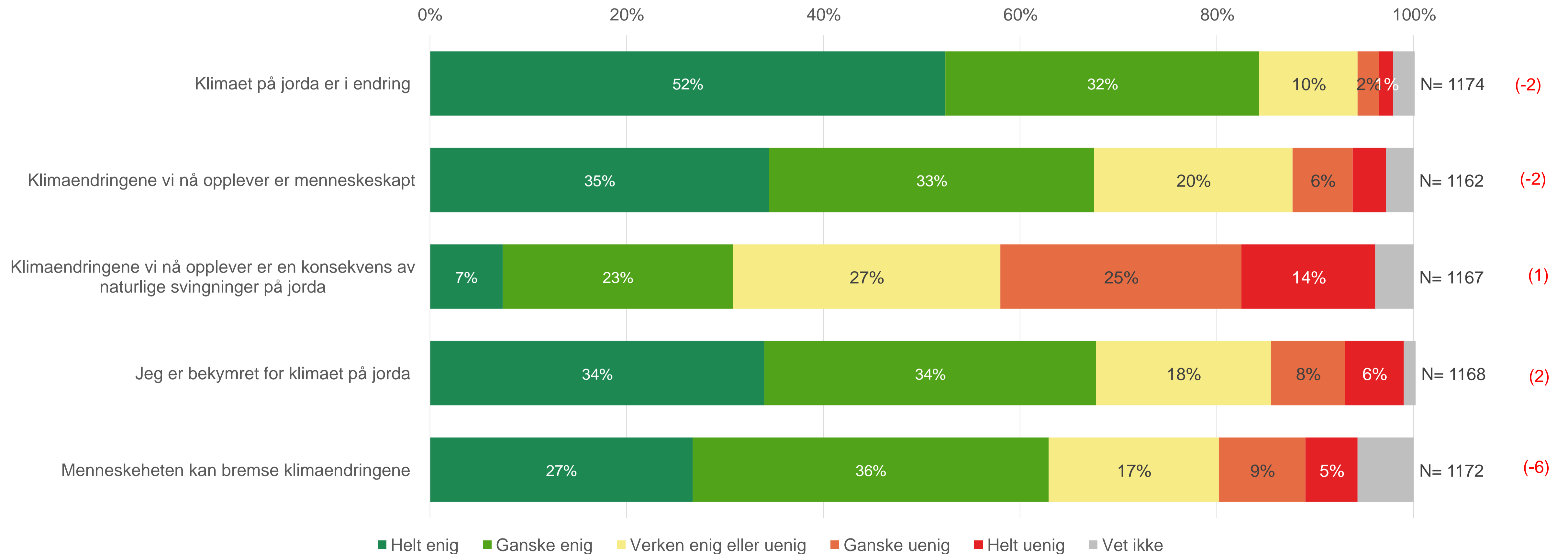




# Holdninger til- og bekymringer for klimaendringer

84% opplever at klimaet på jorda er i endring, og 68% mener de er menneskeskapt og er bekymret for klimaet.

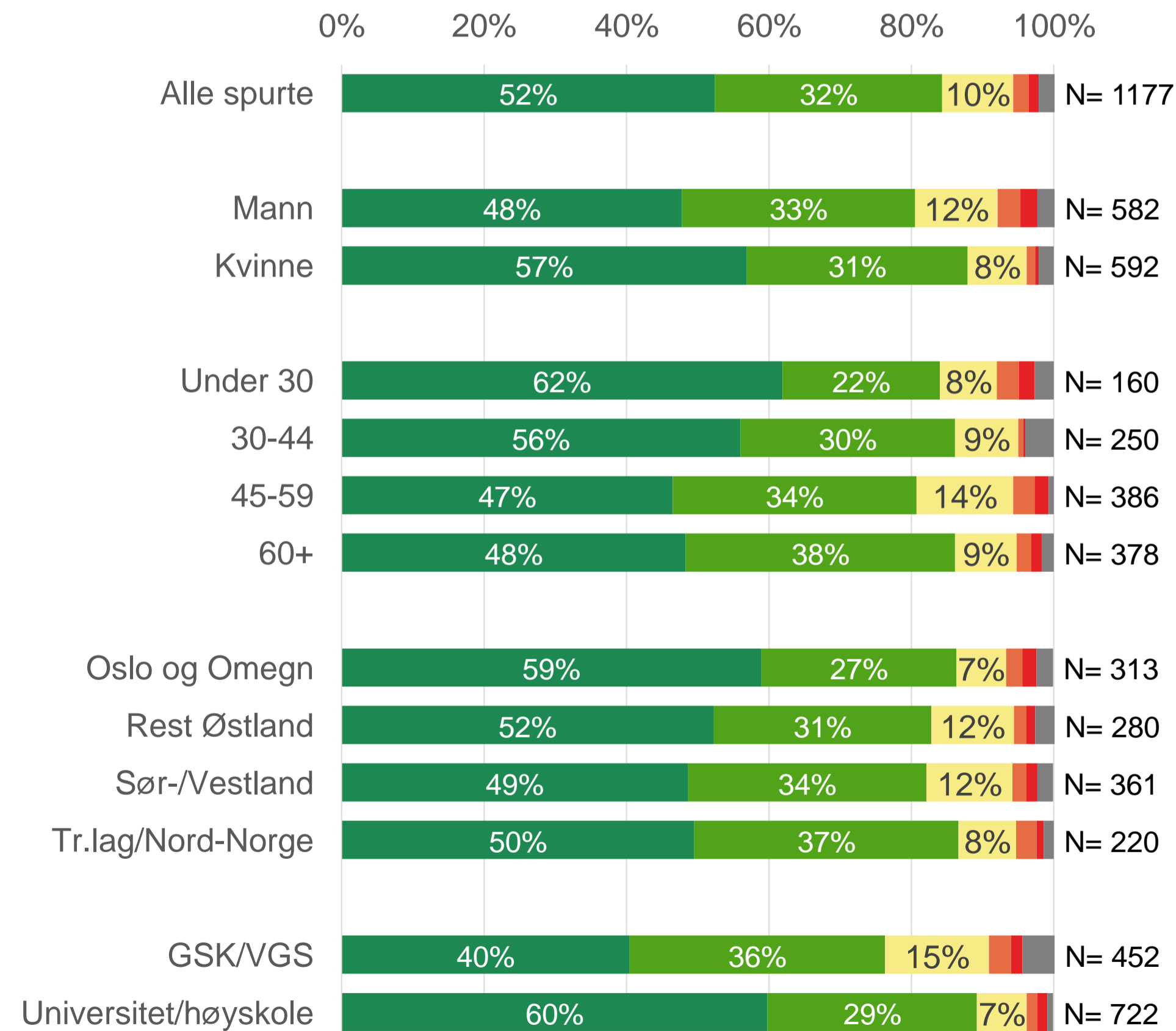
Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?



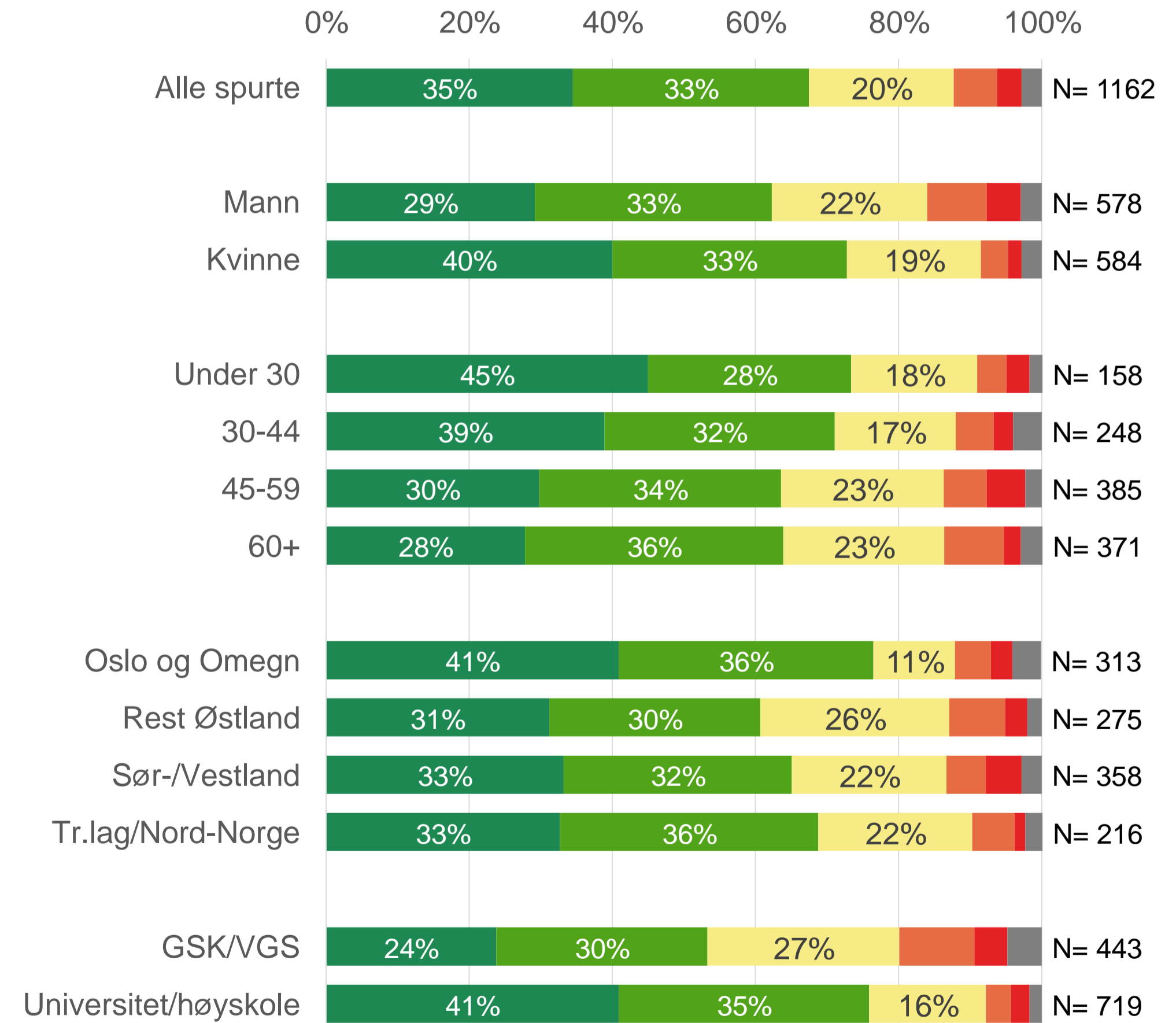
De røde tallene viser endring fra målingen i april 2022.



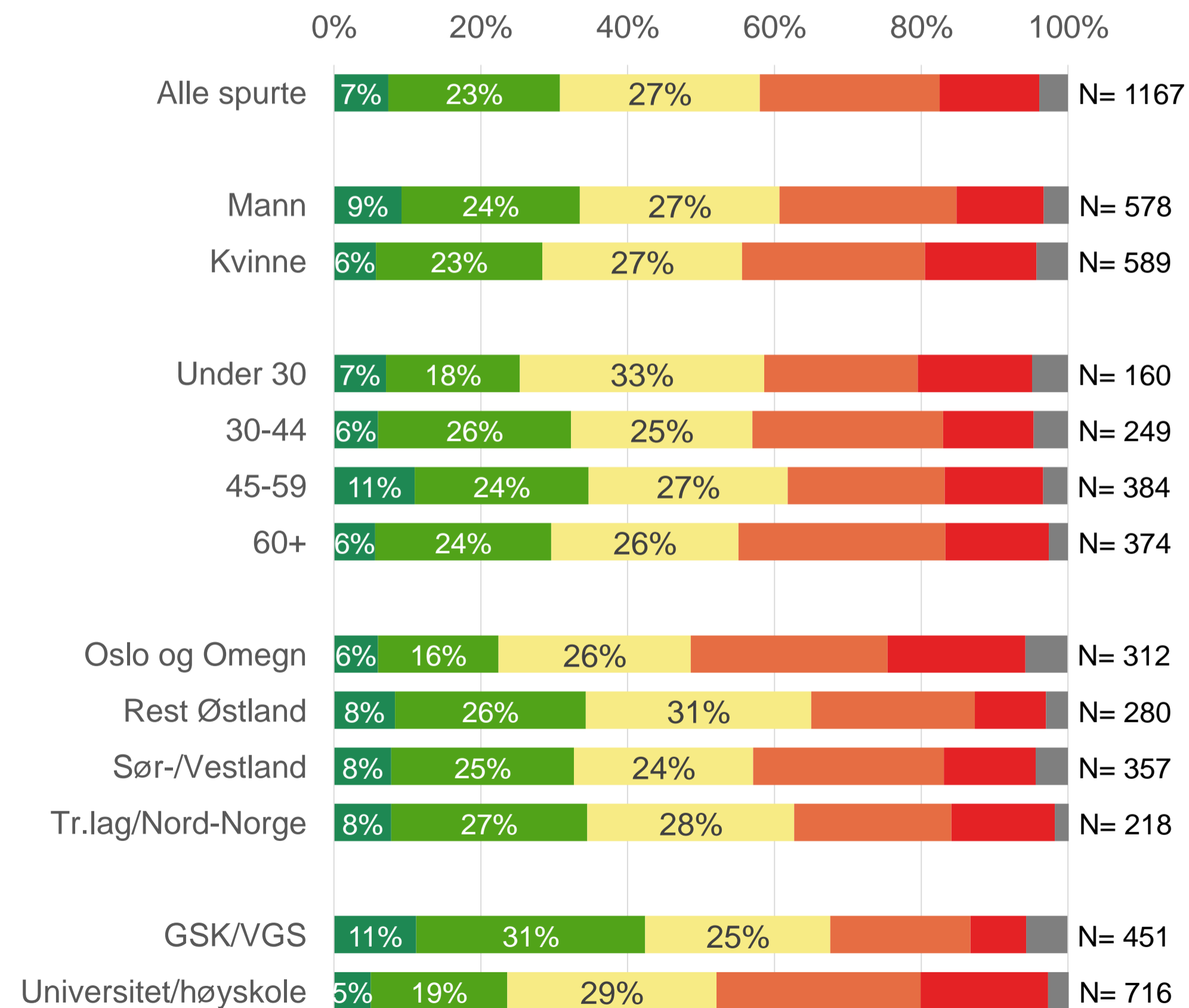
# Klimaet på jorda er i endring



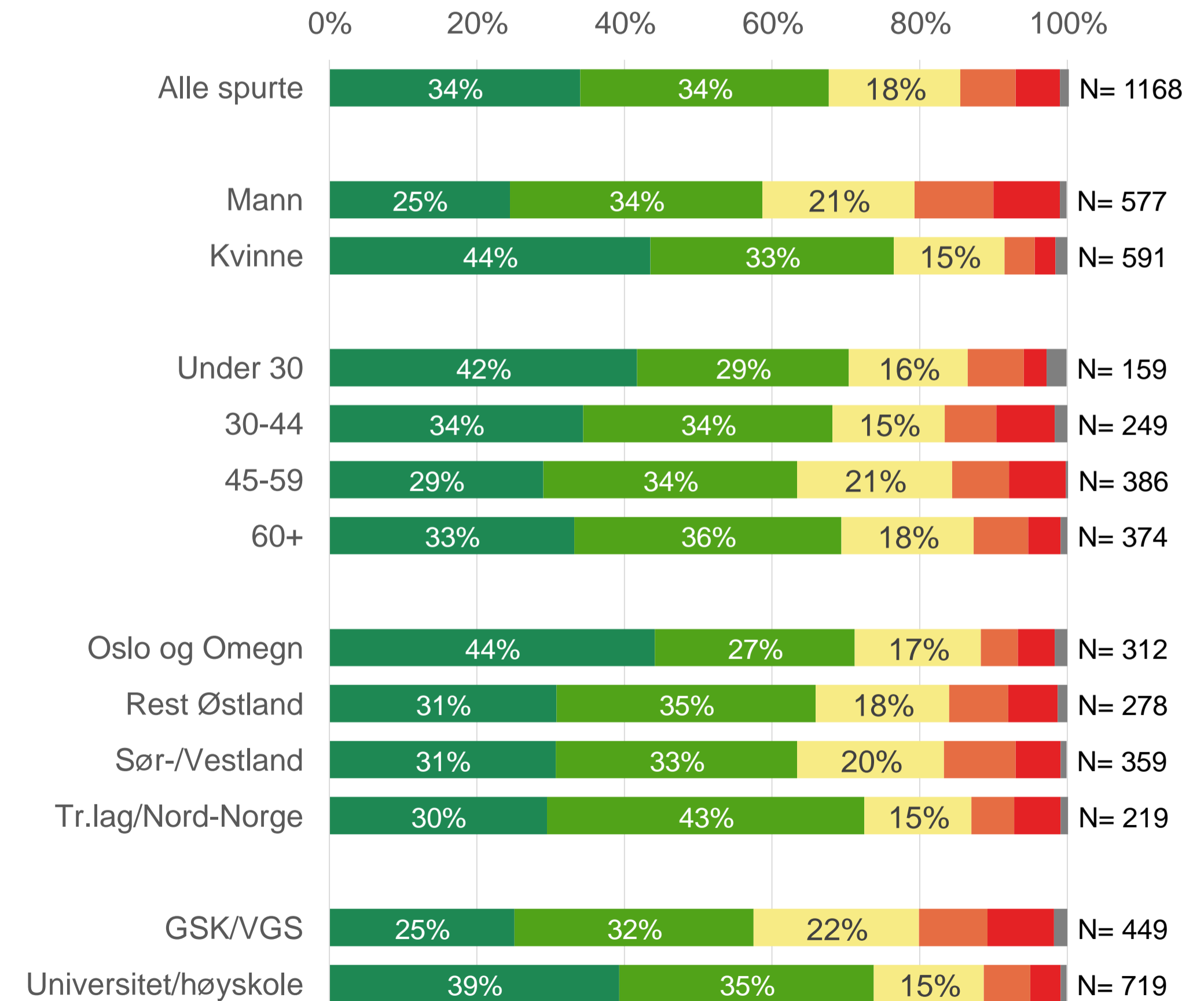
# Klimaendringene vi nå opplever er menneskeskapt



## Klimaendringene vi nå opplever er en konsekvens av naturlige svingninger på jorda

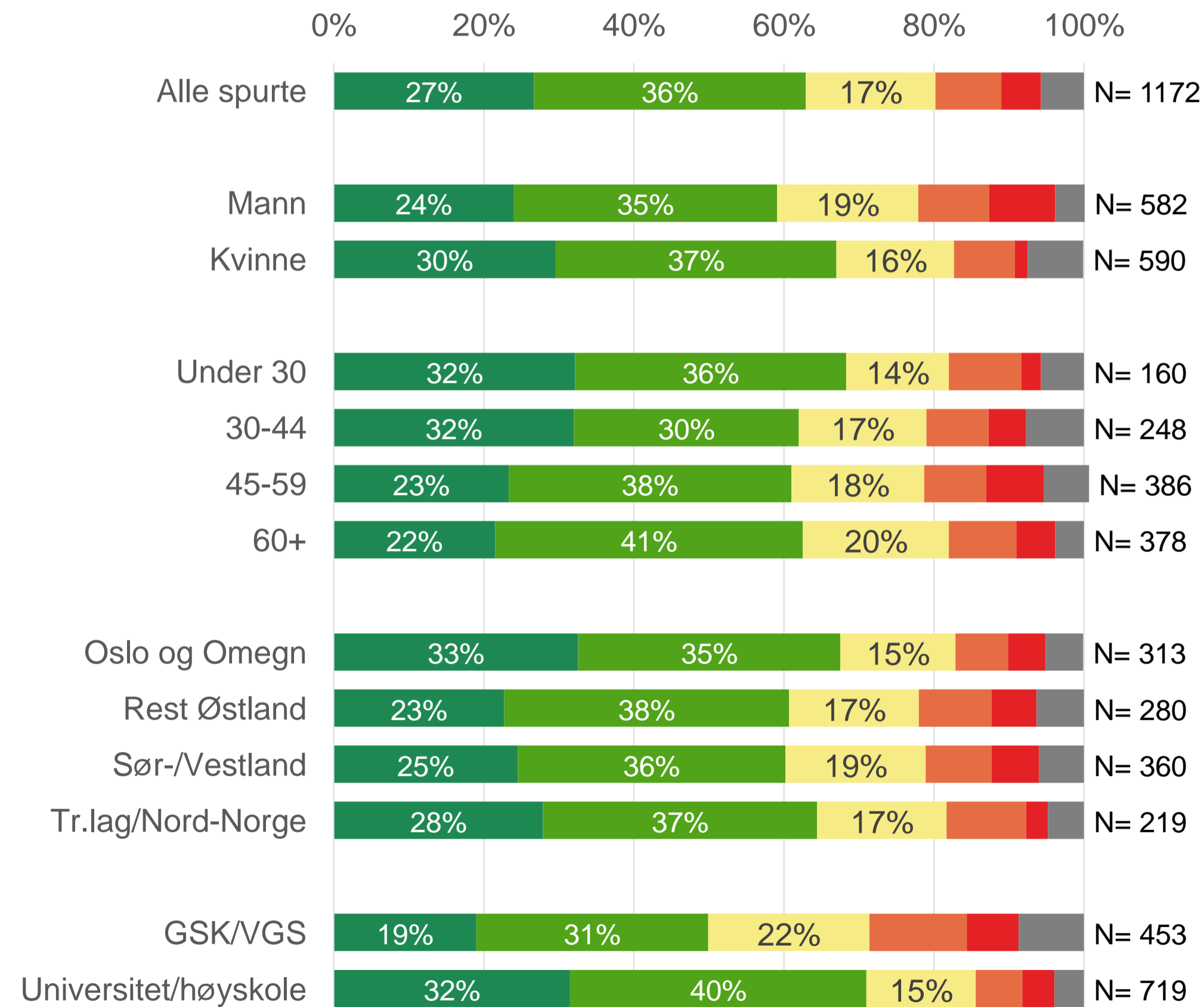


## Jeg er bekymret for klimaet på jorda





# Menneskeheten kan bremse klimaendringene

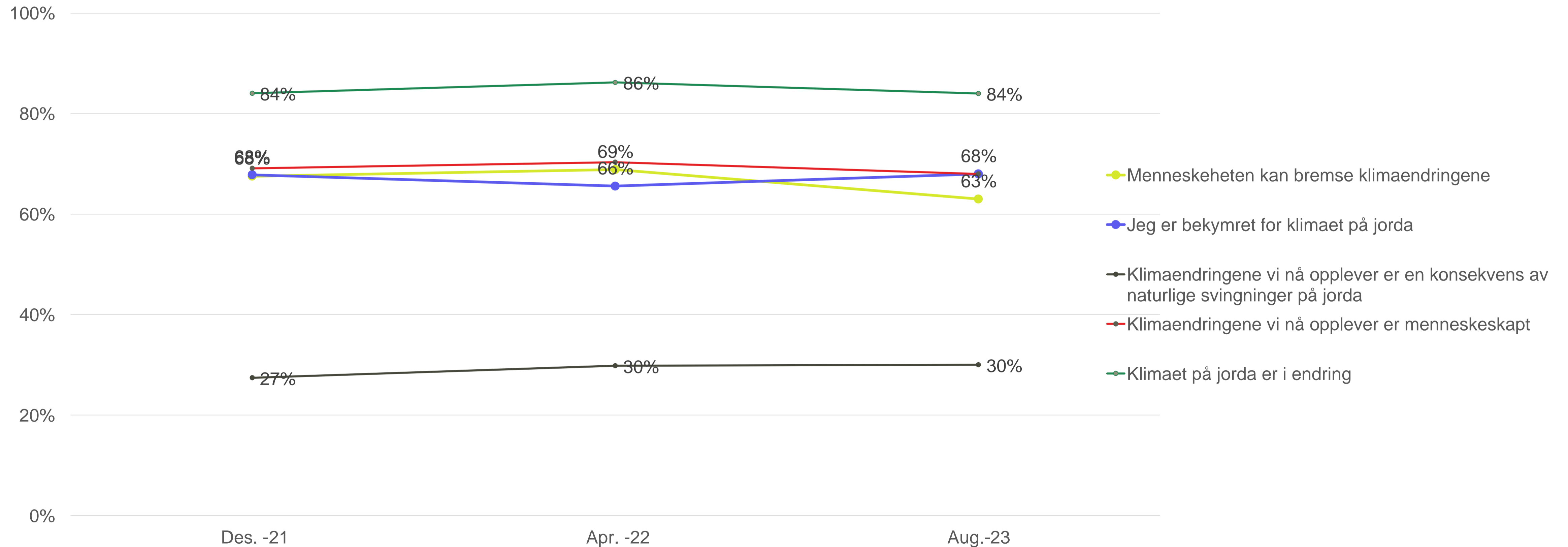




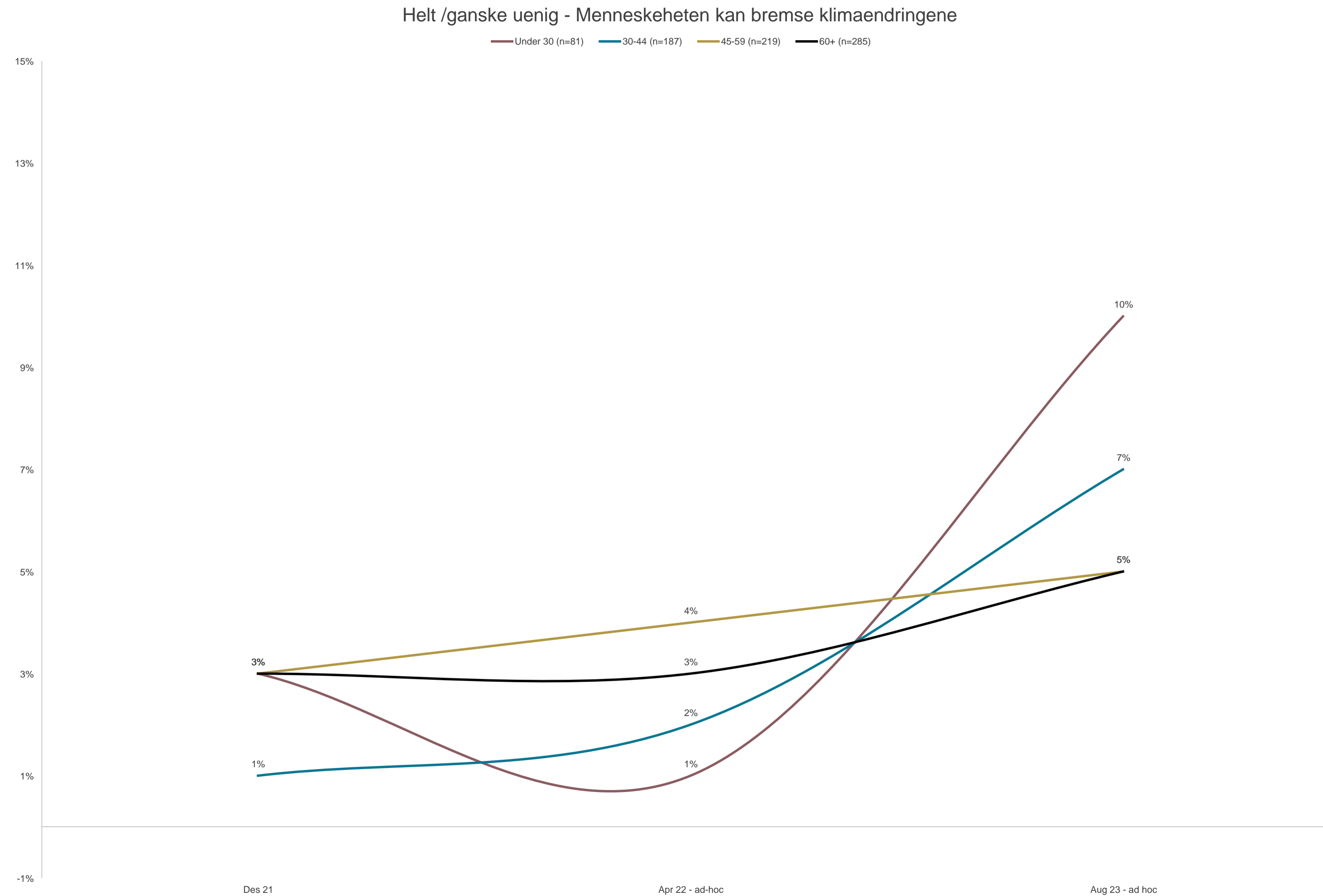
# Holdninger til og bekymringer for klimaendringer

Det er færre som tror at menneskeheten kan bremse klimaendringene i dag enn tidligere (63% i aug. 2023 mot 69% i april 2022).

Ellers er holdningene til klimaet stabilt siden april 2022.



# Andel som tror at menneskeheten ikke kan bremse klimaendringene, blant de som mener at klimaendringene er menneskeskapt og ulike aldersgrupper - over tid



Filter: Klimaendringene vi nå opplever er menneskeskapt = Helt /ganske enig

# Idékraft verden trenger

